
איגוד ערים איזור חיפה - ביוב **מכון לטיהור שפכים**

תוכן עניינים

2 כללי
2 רקע נורמטיבי
5 תיאור פעילות איגוד ערים לביוב - איזור חיפה
8 האורגנים של האיגוד
18 תקציב האיגוד וביצועו
23 תשלום בגין הסדרת זכויות במקרקעי האיגוד
23 מבנה ארגוני וכוח אדם
35 הטבות לעובדים
36 השתלמויות, כנסים וסיורים מקצועיים בארץ ובח"ל
45 העסקת יועצים וניהול העסקתם
49 רכבים בשימוש האיגוד
50 פרויקטים בביצוע האיגוד
50 פרויקט מס' 1 - פרויקט הרחבת המט"ש ושדרוגו
51 פרויקט מס' 2 - הקמת מתקן לטיפול בבוצה
57 סיכום

כללי

1. מטרופולין חיפה הוא השלישי בגודלו בישראל, ובשנת 2022 מנתה האוכלוסייה שבו 1,008,700 נפש, לפי ההתפלגות הבאה: גלעין (חיפה) - 290,300 נפש; טבעת פנימית (קריית ביאליק, קריית ים, קריית מוצקין, קריית אתא, טירת הכרמל, נשר) - 365,200 נפש; טבעת חיצונית - 353,300 נפש¹.
 2. התאגדות של רשויות מקומיות הממוקמות בסמיכות או באותו האיזור, לצורך טיפול בנושא משותף תורמת למיצוי ואיגום משאבים, כמו גם לקידום ראייה איזורית כוללת, וביצוע מהלכים מערכתיים משותפים. כך, סעיף 1 לחוק איגודי ערים, התשט"ו-1955 (להלן: "**חוק איגודי ערים**") מגדיר "איגוד ערים" כאיגוד רשויות מקומיות סמוכות, אף אם אינן גובלות זו בזו.
 3. הקמתם של איגודי ערים לביוב נעשית על בסיס צווי הקמה של שר הפנים, על פי חוק איגודי ערים, והם מאפשרים שיתופי פעולה בין רשויות מקומיות בכל הקשור להולכת שפכים מהרשויות המקומיות הצמודות אליהן, ולתחזוקה במתקני הטיפול בשפכים של איגודי הערים. איגודי הערים לביוב מפעילים מתקנים לעיבוד, טיהור ואיחסון של שפכים וקולחים.
 4. איגוד ערים לביוב - איזור חיפה, מכון לטיהור שפכים (להלן: "**איגוד ערים לביוב**" או "**איגוד הערים**" או "**האיגוד**") כולל שמונה רשויות מקומיות, ביניהן חיפה.
 5. הביקורת באיגוד נערכה בחודשים יולי עד נובמבר 2024, לסירוגין, והיא מתייחסת לשנים 2022 עד 2024 (להלן: "**השנים המבוקרות**") אך בחלקים מסויימים מתייחסת הביקורת גם לשנים מוקדמות יותר, בהתאם להקשר הדברים והדבקים.
 6. במסגרת הבדיקה נבחנה פעילותו המינהלתית של האיגוד, ולצורך ביצועה בחנה הביקורת מסמכים ודו"חות, שוחחה עם בעלי תפקידים וערכה סיוורים במקום.
 7. **הביקורת מעירה על שיתוף פעולה חלקי עימה מצד מנכ"ל איגוד הערים - עובדה שהובילה להתמשכות הבדיקה ולצמצום היקף הבדיקה שתוכננה להתבצע. חלק מהמסמכים שנדרשו לביקורת לא הועברו אליה, וחלקם הועברו בשיהוי ניכר, וזאת בניגוד לאמור בפקודת העיריות ס' 170ב(א), לפיו "ראש העיריה וסגניו, חברי המועצה, עובדי העיריה, ראש המועצה הדתית וסגניו, חברי המועצה הדתית, עובדי המועצה הדתית, וחברים ועובדים של כל גוף עירוני מבוקר, ימציאו למבקר העיריה, על פי דרישתו, כל מסמך שברשותם אשר לדעת מבקר העיריה דרוש לצורכי הביקורת ויתנו למבקר העיריה כל מידע או הסבר שיבקש בתוך התקופה הקבועה בדרישה ובאופן הקבוע בה.**
- בתגובה מסר מנכ"ל האיגוד, שהערות הביקורת תמוהה שכן ההיפך הוא הנכון: בוצעו מספר רב של פגישות עם כלל בעלי התפקידים באיגוד; המנהלים קיבלו הוראה ברורה לשתף פעולה עם הביקורת; וכל החומרים הועברו אל הביקורת.
- הביקורת מדגישה, שלמרות דבריו אלה של המנכ"ל, חומרים שביקשה הביקורת לקבל הגיעו אליה בשיהוי, חלקם הגיעו לאחר שהמסמך הראשון הופץ, וחלקם הגיעו רק לאחר שמבקר העירייה פנה אל יו"ר האיגוד דהיום.

רקע נורמטיבי

1. בהתאם להוראות סעיפים 1 ו-2 לחוק המים, תשי"ט-1959 (להלן: "**חוק המים**") מקורות המים שבמדינה הם קניין הציבור, נתונים לשליטתה של המדינה ומיועדים לצורכי תושביה ולפיתוח הארץ. "מקורות המים" לעניין חוק זה הם המעיינות, הנחלים, הנהרות, האגמים ושאר זרמים ומקוות של מים, בין עיליים ובין תחתיים, בין טבעיים ובין מוסדרים או מותקנים, בין שהמים נובעים או זורמים

¹ שנתון סטטיסטי חיפה 2023, המרכז למחקר כלכלי-חברתי, עיריית חיפה.

- או עומדים בהם תמיד או לפרקים, לרבות מי ניקוז ומי שופכין.
2. המים מסופקים למשתמשים הן באמצעות גופים ציבוריים, כ"מקורות חברת מים בע"מ" (בבעלות המדינה), ותאגידי מים (בבעלות הרשויות המקומיות), והן באמצעות גופים פרטיים, כאגודות מים, שלרוב נמצאות בבעלות חקלאים. גופים אלה עוסקים גם באיסוף השפכים, טיהורם והשבתם, ככל הניתן, לשימוש חוזר.
 3. **פקודת העיריות (ביוב, תיעול ומים), 1936**, ששמה שונה בשנת 1962 ל"**פקודת העיריות (אספקת מים)**", ושאינה בתוקף נכון למועד הביקורת, הסדירה לראשונה את החובה לטפל בסוגיות המים והביוב. פקודה זו ריכזה את ההוראות הנדרשות להתקנת ביוב בפיקוח משרד הבריאות; הסדירה את החזקת הביוב, חובות בעלי הנכסים לבצע עבודות תיקון, החיוב וכיוצא באלה; הימנעות ממעשים העלולים לגרום נזק לביוב, וכן את זכותם של הבעלים לחבר את נכסיהם לביוב עירוני.
 4. הסדרת הביוב בתחומה של רשות מוניציפלית מעוגנת ב**חוק הרשויות המקומיות (ביוב) תשכ"ב-1962** ובחיקת עזר של הרשות המקומית. כמפורט בדברי הסבר להצעת חוק הרשויות המקומיות (ביוב)², הביוב, התקנתו והחזקתו הינם מאז ומתמיד אחד התפקידים המרכזיים של הרשויות המקומיות. חוק זה אינו משנה את סמכויות הרשויות המקומיות המאפשרות לקבוע בתוכנית בניין עיר הוראות בדבר ביוב, ולגבות מס השבחה מבעלי נכסים ששויים עלה עקב עבודות ביוב על-פי תוכנית כאמור, ואינו משנה את יכולתה של הרשות המקומית למנוע מפגעי תברואה בביוב, שנגרמו ע"י בעלי נכסים או מחזיקיהם. החוק מציע הסדר חדש של מימון הוצאות הביוב (להתקנה ולהחזקה), אגב מיזוג עם הוראות פקודת העיריות (ביוב, תיעול ומים), תוך כדי שינויים ושיפורים הנובעים מהתפתחות הרשויות המקומיות במשך 25 שנים מהניסיון שנרכש במשך תקופה זו.
 5. בשנת 2002 חוקק **חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001**, המסדיר את פעילות משקי המים והביוב המוניציפליים, תוך העברת הטיפול בנושאים אלה מאחריות הרשות המקומית ומחלקת המים שבה לתאגיד ייעודי למים ולביוב, הנמצא בבעלות הרשות המקומית, אך הוא בעל מבנה של חברה עסקית מפוקחת, המספקת שירותים קבועים ונמצאת תחת כללים רגולטיביים.
 6. מטרות ביצוע מהלך זה היו לפתור בעיות מהותיות בניהול המים והביוב, ובכלל זאת, תשתיות בלתי מספקות מבחינת היקפן, רמת תחזוקה ירודה, חוסר התייעלות של המערכות, אי עמידה בתקני איכות, רמת שירות ירודה לאזרח ועוד³.
 7. בשנת 2006 הוקמה **הרשות הממשלתית למים ולביוב** (להלן: "**רשות המים**"), המעניקה ראייה כוללת של צורכי משק המים, ומרכזת את התחום הרגולטיבי בתחומי המים והביוב. רשות זו אחראית על ניהול מקורות המים הטבעיים של המדינה ובסמכותה אסדרת משק המים וקביעת תעריפי המים והביוב.
 8. החל מ-7/2007 נכנסה לתוקף רפורמת התיאגוד, ואגף המים, הביוב והניקוז שנוהל עד אותו מועד בעיריית חיפה בוטל, ותפקידיו הועברו לתאגיד המים והביוב "מי כרמל בע"מ".
 9. בשנת 2009 הועברו לידי רשות המים כל סמכויות משרד הפנים הנוגעות לאיגודי ערים לביוב, במסגרת **חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009**.
 10. עוד לפני כן, בשנת 1956, הוקם **איגוד ערים לביוב אזור חיפה**, המפעיל מתקן לעיבוד, טיהור ואיחסון שפכים וקולחים, כפי שיפורט בהמשך.

² הצעות חוק 467, כ"ד באייר תשכ"א, 10.5.1961.

³ הצעות חוק 2823, ט"ו בחשוון התש"ס 25.10.1999.

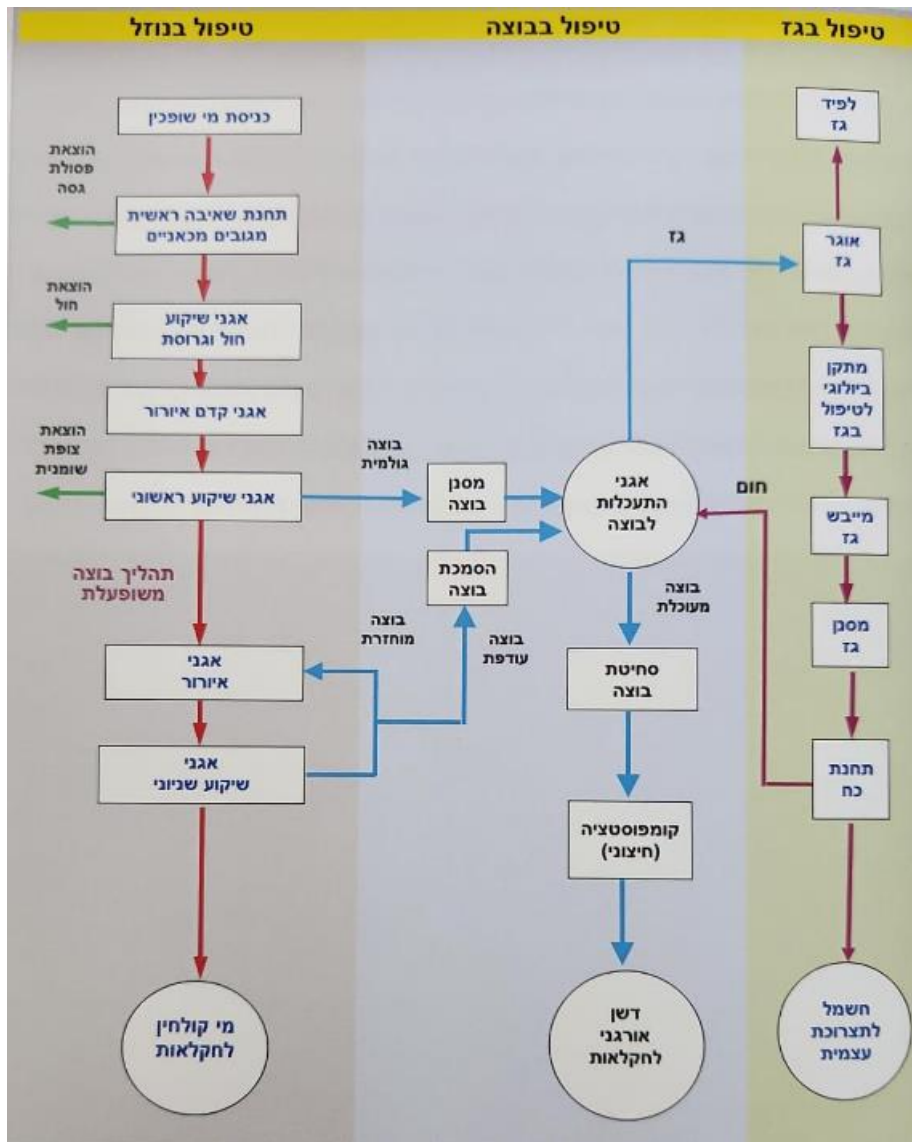
11. **איגודי ערים** הם מסגרת שלטונית על-מוניציפלית ומטרתם קידום אינטרס משותף של מספר רשויות מקומיות. הקמתם של איגודי ערים התאפשרה והוסדרה עם חקיקת חוק איגודי ערים, המעניק מסגרת משפטית לפעילות משותפת של מספר רשויות מקומיות, ומבטא את ההכרה שקיימים שירותים מוניציפליים שביצועם היעיל והחסכוני מחייב שיתנהלו בשיתוף פעולה של מספר רשויות מקומיות הנמצאות באזור מסוים ועל ידי גוף מרכז ומבצע, בכדי לאפשר יתרון לגודל ואספקת שירותים שיש להם היבטים מרחביים.
12. **חוק איגודי ערים** קובע, כי שר הפנים, לאחר שהתייעץ עם שר האוצר, רשאי להקים איגוד ערים בצו שיפורסם ברשומות, ובסמכות איגוד הערים להתקין חוקי עזר לביצוע תפקידיו, לאחר שקיבל את אישור שר הפנים. החוק גם מסדיר את ניהולו הכספי של האיגוד ואת מעורבותו של משרד הפנים בפעילותו.
13. חוק זה מסדיר את המסגרת הארגונית של הפעילות המשותפת כמו גם את הסמכויות הסטטוטוריות שניתנו לאיגוד הערים, והוא מאפשר להעניק לאיגוד הערים את הסמכויות והתפקידים שהוענקו לו או שניתן להעניקם על פי כל חיקוק לרשות המקומית הנמצאת בתחמו.
14. הקמת האיגוד היתה בעבר מותנית בהסכמת הרשויות המקומיות שהוצע להן להתאגד, אולם החל משנת 2004, עם חקיקת **חוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004 (תיקוני חקיקה, התשס"ד-2004)**, שר הפנים רשאי להקים איגוד ערים גם בניגוד לדעתן של הרשויות הנוגעות בדבר.
15. בהתייחס למעמד של איגוד ערים ביחס לרשויות המקומיות המכוננות, קובע סעיף 9 לחוק איגודי ערים, **שייך להעניק לאיגוד ערים אלא סמכויות ותפקידים שהוענקו, או שמוותר להעניק, על פי כל חיקוק לרשות מקומית שבתחומו ובלבד שלא תוענק לאיגוד ערים הסמכות להטיל ארנונות; ששר הפנים לא יעניק לאיגוד ערים סמכות או תפקיד שהוענק לרשות מקומית על פי חיקוק שביצעו בידי שר אחר, אלא לאחר התייעצות באותו שר; שלא תוענק לאיגוד ערים הסמכות לבצע בתחום ישוב שיתופי, פעולות המנוגדות לתקנון אותו ישוב** [...]”⁴.
16. בנוסף, בסמכות איגוד ערים להתקין חוקי עזר לביצוע תפקידיו או לשימוש בסמכויותיו. סעיף 14 לחוק איגודי ערים מפרט, כי האיגוד אינו רשאי להטיל אגרות והיטלים אלא לכיסוי הוצאות הקמתו של מפעל שהקמתו היא מתפקידי האיגוד או לשם החזקתו של מפעל כאמור, כל עוד וככל שהאיגוד מחזיק בו.
17. **איגודי ערים לביוב** מאוגדים כתאגידים, אולם לא חלים עליהם דיני החברות והם אינם פועלים על-פי תקנון התאגדות. ניהולם נעשה ע"י מועצה המהווה את הוועד המנהל.
18. מועצת רשות המים הוסמכה בחוק לקבוע את האופן שבו ינוהלו איגודי הערים לביוב, ובכלל זאת, הסמכות לקבוע את כללי הכשירות של חברי המועצה, פסילתם, מינויים, תפקידם וכן את תנאי ההעסקה של העובדים.
19. איגודי הערים לביוב, שהוקמו בשנים 1956 עד 2001, מסייעים לשיתוף פעולה בין רשויות מקומיות לצורך הולכת שפכים ולטיפול בהם, והם מפעילים מתקנים לעיבוד, טיהור ואיחסון שפכים וקולחים:
- א. **שפכים** - פסולת המורחקת בהזרמה או פסולת נוזלית, לרבות מוצקים בתרחיף ומוצקים ממומסים.
- ב. **קולחים** - שפכים שטוהרו במכון טיהור שפכים כנדרש בתקנות **בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים)**, תש"ע-2010.
20. טיהור השפכים נעשה במכון טיהור שפכים (להלן: **"מכון הטיהור"** או **"מט"ש"**), שהינו עסק טעון רישוי על-פי **חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968**.

⁴ תיקון מס' 6, תשס"ט-2009

21. ב-7/2009 הועברו סמכויות משרד הפנים בכל הקשור לאיגודי ערים לביוב (קביעת כללים להתנהלות איגודי ערים לביוב) אל רשות המים, ונקבע בחוק איגודי ערים שלא יוקמו עוד איגודי ערים לביוב.
22. ב-12/2016 הסמיך חוק איגודי ערים את מועצת רשות המים לחלק את המדינה ל-12 מרחבים גיאוגרפיים המהווים מרחבי ביוב, ולהעניק רישיון לחברת ביוב אחת בכל מרחב, אשר תתכלל את הטיפול בביוב במרחב שבתחומו היא פועלת. החוק מאפשר לכל איגוד ערים לביוב לפנות לקבלת רישיון של חברת ביוב מרחבית.

תיאור פעילות איגוד ערים לביוב - איזור חיפה

1. איגוד ערים לביוב - איזור חיפה מאגד שמונה רשויות מקומיות: חיפה, קריית מוצקין, קריית ביאליק, קריית ים, קריית אתא, טירת הכרמל, נשר ושפרעם. נציגי עיריית חיפה מהווים מחצית מחברי מועצת האיגוד.
2. האיגוד מטפל בשפכים של אוכלוסייה המונה כ-800,000 נפש, והשטח הכולל של האיזור ממנו נאספים שפכים חולש על כ-100 קמ"ר. ספיקת השפכים הגולמיים למכון הטיהור מסתכמת בכ-106,500 מ"ק ליום בממוצע.
3. מכון טיהור השפכים מטפל בשפכי שמונת הרשויות המקומיות החברות באיגוד ומטהר אותם, וכן מטפל בשפכים של 12 גופים נוספים, כמפורט: מועצה אזורית זבולון, מועצה מקומית רכסים, מועצה מקומית אעבלין, מושב כפר חסידים, קיבוץ אפק, ישוב קהילתי עדי, בתי הזיקוק לחיפה, כרמל אולפנינים, מפעל דשנים וחומרים כימיים, מפעל גדיב, מחלבת תנובה הרדוף וחזיריות אעבלין.
4. מערך הטיפול בשפכים כולל את איסוף השפכים, טיפול קדם, תהליך בוצה משופעלת (שבוצע בה טיפול כלשהו), הרחקת תרכובות חנקן וטיפול בבוצה ראשונית, בוצה שניונית ואגני התעכלות.
5. המט"ש מבצע גם פירוק של תרכובות אורגניות משפכי האוכלוסיה ואיזורי תעשייה, מלאכה ועסקים, ומטפל בספיקת שפכים ומפיק מי קולחין, המועברים לאיזור עמק יזרעאל לצורך השקייה חקלאית.
6. כפי המוזכר בדו"ח שערכה רשות המים, לאחר התרחבות המט"ש ושידרוגו בשנים 1995 עד 2000, הוגדלה קיבולת המט"ש ל-120,000 מ"ק ליממה, והוא תוכנן להרחקת צח"ב (צריכת חמצן ביולוגי), מוצקים מרחפים וכן הרחקה חלקית של זרחן.
7. להלן תרשים המשקף את תהליכי הטיפול בשפכים ובבוצה במכון הטיהור, ולאחריו הסבר אודות תהליכי העבודה, המבוססים על המידע ב"דו"ח מסכם לשנת 2023" שהפיק האיגוד:

8. **איסוף השפכים -**

א. במסגרת הטיפול בשפכים, ברוב המקרים, אוסף מכון הטיהור שפכים סניטריים ממקורות ביתיים. בנוסף, המכון קולט שפכים תעשייתיים שמקורם במפעלים הממוקמים במרחב עליו חולש האיגוד, המוזרמים בצנרת מאספים ראשיים וקווי סניקה (שקוטרם עד 2 מטר) בקווי הולכה תת קרקעיים המגיעים עד למכון הטיהור. שאיבת השפכים והזרמתם לאספים מתבצעת באמצעות כחמישים תחנות שאיבה המפוזרות במתחם האיגוד.

ב. השפכים הגולמיים נשאבים באמצעות שלוש משאבות בורגיות, בעלות ספיקה של 5,500 מק"ש כל אחת, ועומקן 13 מטר. בהמשך הטיפול במכון, השפכים מוזרמים לתהליכים השונים בזרימה גרביטציונית.

9. **טיפול מקדים (קדם) -**

א. בשלב הקדם מורחקים מהשפכים הגולמיים חול וגבבה, והם מותאמים להמשך הטיפול הביולוגי המבוסס על תהליך בוצה משופעל. הרחקת הגבבה נעשית ע"י ארבע מערכות של מגובים מכניים, ובאמצעות מערכת מסועי סרט, מעלית ודחסן מוסעת הגבבה אל מכולת אשפה שמועברת אחת לשבוע לאתר הפסולת העירוני.

ב. לאחר סילוק הגבבה מועברים השפכים לארבעה אגני שיקוע לצורך הרחקת גרוסת⁵, המכילה חומרים שאינם פריקים מבחינה ביולוגית ומצויים בשפכים (כדוגמת חול, אבנים וגרגרים שונים השוקעים במהירות יחסית). הגרוסת מצטברת בתחתית האגן ומועברת למכולת אשפה באמצעות משאבת אוויר עילית, ומכולת הגרוסת מועברת לאתר הפסולת העירוני.

ג. משהסתיים הטיפול בגרוסת, זורמים השפכים לשני אגני קדם איזור בעלי נפח כולל של 450 מ"ק, לצורך איזור השפכים והפחתת מטרדי הריחות בהמשך התהליך. בתחתית האגנים ממוקמת מערכת צינורות, אליה מחוברים 800 מפזרי אוויר, ובאמצעות מדחסי אוויר מחדירים אוויר אל השפכים. תהליך זה מכונה "קדם איזור".

ד. השפכים זורמים לשישה אגני שיקוע ראשוני, בנפח כולל של 13,200 מ"ק, לצורך סילוק בעזרת שיקוע גרביטציוני והשהיה של כ-50%-60% מהמוצקים המרחפים ומהצופת השומנית המצוייה בשפכים הגולמיים. ביציאה מאגני השיקוע הראשוני, השפכים מוזרמים בגרביטציה לתהליכי הטיפול השניוניים, המבוססים על תהליך ביולוגי של בוצה משופעלת.

10. תהליך בוצה משופעלת -

א. זהו המרכיב העיקרי של הטיפול בשפכים, המבוסס על פירוק ביולוגי של החומרים האורגניים הנמצאים בשפכים הגולמיים.

ב. במכון הטיהור קיימים שלושה מערכים המבוססים על תהליך הבוצה המשופעלת. בתהליך זה מתבצע הפירוק הביולוגי של החומר האורגני ע"י מצע מרחף של חיידקים הצורכים חמצן בריכוז גבוה; החמצן הדרוש לתהליכי הפירוק הבקטריאליים כמו גם ערבול השפכים והביומסה⁶ של החיידקים מסופקים ע"י מאווררי שטח.

ג. הנוזל המעורב היוצא ממערכי הבוצה המשופעלת מועבר לאגני השיקוע השניוני (ארבעה אגני שיקוע שניוני לכל מערך). משם מוזרמים השפכים המטופלים, קרי, הקולחין, למאגר תפעולי של חברת "מקורות", וזו מבצעת חיטוי של הקולחין טרם הזרמתם לאגירה במאגרי תשלובת הקישון, הממוקמים בעמק יזרעאל. הקולחין משמשים להשקיית שדות חקלאיים במסגרת מפעל תשלובת הקישון.

11. הרחקת תרכובות חנקן -

בשלושה מערכי בוצה משופעלת מתאפשר גם פירוק החומר האורגני וגם הרחקה חלקית של תרכובות החנקן שבשפכים, באמצעות תהליך ביולוגי של ניטרטיפיקציה, שמשמעותו התחמצנות האמוניה שבשפכים לניטראט⁷, ודניטרופיקציה שמשמעותו הפיכת הניטראטים לחנקן גזי היוצא מהשפכים.

12. מערך הטיפול בבוצה - במהלך הטיפול בשפכים נוצרים שני סוגי בוצה:

א. בוצה ראשונית - בשלבי טיפול הקדם, מתקיים באגני השיקוע תהליך של שיקוע בכוח הכבידה של חלק מהמוצקים שבשפכים הגולמיים באמצעות הקטנת מהירות זרימת השפכים. מערכת הגורפים גורפת את הבוצה ששקעה באגנים, והבוצה הראשונית עוברת סינון, ומועברת ישירות לאגני ההתעכלות באמצעות שלוש משאבות.

ב. בוצה שניונית - אגני השיקוע השניוני של תהליך הבוצה המשופעלת, משקעים בוצה ביולוגית מאגני האיזור, וחלקה הגדול מועבר שוב לאגנים אלו לצורך שמירה על ריכוז ביומסה⁸ גבוה. בוצה זו

⁵ החומר המפורר לחתיכות קטנות, טחון, מפורר.

⁶ חומר אורגני המצוי בטבע, שמקורו בבעלי חיים וצמחים ומשמש להפקת אנרגיה.

⁷ ניטראטים הם מרכיבים עיקריים בדשנים (כאשלגן חנקתי) ובחומרי נפץ.

⁸ המסה הכוללת של כל החומר האורגני הלא מאובן.

דלילה יחסית, ולכן חלק הבוצה שאינו מוחזר שוב לתהליך, מועבר למתקן להסמכת בוצה, וממנו מועברת הבוצה המרוכזת לאגני ההתעכלות. באגנים אלו עוברות הבוצה המרוכזת והבוצה הראשונית תהליכי עיכול לפירוק החומר האורגני.

ג. כאמור, חלק ממערך הטיפול בבוצה נעשה באגני ההתעכלות, בהם מתבצע תהליך של פירוק וייצוב הבוצה בתנאי חוסר חמצן ובעזרת חיידקים אנאירוביים⁹ המתפתחים בהם. בשלב הראשון של התהליך האנאירובי מתפרק החומר האורגני לחומצות אורגניות נדיפות, ובשלב השני מתפרקות החומצות האורגניות לגזים: מתאן ופחמן דו-חמצני.

ד. במהלך הפירוק האנאירובי של הבוצה נוצרים מים, כך שהבוצה המעוכלת הינה דלילה יחסית, ולכן יש צורך בסחיטה על מנת להקטין את נפח הבוצה המעוכלת, כמו גם להקל על שינועה לאתר הכנת קומפוסט. במכון הטיהור קיימים מערך מכני לסחיטת בוצה ושש צנטריפוגות לסחיטת בוצה.

13. סילוק הבוצה הסחוטה -

הבוצה הסחוטה מסווגת כבוצה סוג ב' ע"פ תקנות המים (מניעת זיהום מים) (שימוש בבוצה וסילוקה), התשס"ד-2004, ולכן משונעת הבוצה הסחוטה של מכון הטיהור במכולות לאתר הקומפוסט "אור" בבקעת הירדן, שם היא עוברת תהליך קומפוסטציה, ומתקבלת בוצה סוג א' המשווקת כדשן לחקלאות.

14. תהליכי העבודה אל מול גורמים חיצוניים -

א. לביקורת נמסר, שעיקר הפעילות של האיגוד מתבצעת אל מול תורמי השפכים למט"ש. הואיל ומשק הביוב מנוהל ע"י תאגידי המים והביוב, האיגוד מצוי בקשר עם תאגידי המים והביוב באיזור (למעט עיריית נשר, אשר בה לא פועל תאגיד, ולמעט תורמים קטנים במועצות האזוריות זבולון ועמק יזרעאל). תורם השפכים הגדול ביותר למט"ש הוא תאגיד המים "מי כרמל", ועימו יש לעיתים התקשרויות או שיתופי פעולה ביחס לקווי הולכה ופרוייקטים משותפים.

ב. עוד נמסר, כי האיגוד פועל בשיתוף פעולה עם תאגידי המים והביוב בכל הנוגע לתחזוקת קווי ההולכה הראשיים המוליכים את הביוב משטחן המוניציפלי של הרשויות המקומיות אל מכון הטיהור, וכן מצוי עימם בקשר ובשיתופי פעולה בפרוייקטים מזדמנים בהתאם לצורך.

ג. לאחרונה חזר האיגוד לקבל שירותי פינוי אשפה מעיריית חיפה, כך שקיים ממשק עבודה בין הגופים בכל הנוגע לפינוי פסולת הגבבה המופקת במט"ש.

ד. הגורם המשמעותי עימו מצוי האיגוד בקשר הוא רשות המים, אשר משמשת כגוף המאסדר של האיגוד. כפי שנמסר לביקורת ע"י האיגוד, האיגוד פונה אל רשות המים על מנת לקבל את אישורה בעניינים הקשורים בכוח אדם ובפיתוח ושידרוג תשתיות.

האורגנים של האיגוד

1. צו איגודי ערים (איזור חיפה) (ביוב), תשי"ט-1959, (להלן: "צו ההקמה") מפרט, בין השאר, את ההוראות הקשורות לניהול האיגוד ולסמכויות המוקנות לנושאי התפקידים הניהוליים בו (חברי מועצת האיגוד, יו"ר מועצת האיגוד וסגנו).

2. מועצת האיגוד -

א. איגוד הערים מנוהל ע"י מועצה¹⁰, שבין שאר תפקידיה עליה לקבוע את המדיניות הכללית של האיגוד, לקבוע את תקציבו השנתי, לקבוע את תקן העובדים ושכרם, לפקח על אופן תפקודו של

⁹ חיידקים המסוגלים או מוכרחים לחיות בהיעדר חמצן חופשי.
¹⁰ סעיף 8(א) לחוק איגודי ערים.

- האיגוד ועל המנכ"ל, ולקיים מעקב קבוע אחר הגשמת מדיניותו של האיגוד, על אופן יישום החלטותיה של מועצת האיגוד ועל אופן ניצול תקציב האיגוד.
- ב. המועצה מורכבת מנציגי הרשויות המקומיות שנבחרו מבין חברי מועצות הרשויות המקומיות המרכיבות את האיגוד. כל אחת מהרשויות המקומיות הבאות: קריית ים, קריית מוצקין, קריית ביאליק, קריית אתא, נשר, טירת הכרמל ושפרעם - בוחרת נציג אחד, ואילו עיריית חיפה בוחרת נציגים במספר שווה למספר הכולל של הרשויות המקומיות הללו, קרי, 7 נציגים.
- ג. סעיף 7 לצו ההקמה של האיגוד קובע, כי "המועצה תהא מורכבת מנציגי הרשויות המקומיות, שייבחרו מבין חברי מועצת רשות מקומית או עובדיה". בהתאם לסעיף 8 (ב1) בחוק איגודי ערים, "הרשות המקומית תמנה לפחות מחצית מבין נציגיה במועצה מקרב עובדי הרשות המקומית; [...]".
- ד. בבחינת השתייכות חברי המועצה בתקופה שמ-1/2022 ועד 4/2024 נמצא כמפורט:

נציגים	חיפה	קריית ים	קריית ביאליק	קריית מוצקין	קריית אתא	נשר	טירת הכרמל	שפרעם
חברי מועצת עיר	1	1	0	1	1	0	1	1
עובדי עירייה	2	0	1	0	0	1	0	0
נציגי ציבור	4	0	0	0	0	0	0	0
סה"כ	7	1	1	1	1	1	1	1

- ה. מהטבלה עולה, כי עיריית חיפה בחרה נציגי ציבור כנציגיה למועצת האיגוד.

הביקורת מעירה, כי בחירת נציגי ציבור למועצת איגוד הערים הינה בניגוד להוראות צו ההקמה ולחוק איגודי ערים (סעיף 18 (ב1)) המגבילים מינוי נציגים שאינם מקרב עובדי הרשות המקומית או חברים במועצת הרשות. יובהר, כי החל מקדנציה מס' 16 אישרה מועצת העיר חיפה (4/2024) 4 חברים מקרב חברי מועצת העיר שימשו כחברי מועצת איגוד הערים, וכן 3 עובדי עירייה.

- ו. יודגש, כי בפרוטוקול ישיבת מועצת האיגוד מס' 3/2022 מיום 29.6.2022 הציג יו"ר מועצת האיגוד דאז בפני חברי המליאה, שבהתאם לחוק ולהתייחסותו של יועמ"ש האיגוד, "נדרש כי לפחות 50% מנציגי הרשויות המקומיות במועצת האיגוד יהיו עובדי הרשות המקומית". לדבריו, מבדיקה שנערכה ע"י רשות המיס נמצא, שהרכב חברי המועצה באיגוד בכלל והרכב נציגי עיריית חיפה בפרט אינו עומד בתנאי הקבוע בחוק. מאחר שהאיגוד אינו בוחר את נציגי הרשויות, ככל שיש אי התאמות, צריכה להיות פנייה לרשות המקומית ע"י רשות המיס.
- ז. בבחינת מיהות חברי המועצה מטעם עיריית חיפה, החל מקדנציה מס' 15 של מועצת עיריית חיפה (11/2018), עולה כדלקמן:
- (1) ביום 8.1.2019 אישרה מועצת עיריית חיפה שלושה נציגי ציבור שימשו כנציגיה באיגוד ערים ביוב: מר מיכאל גלאס, מר נפתלי לביא וגב' טלי משולם-איטח.
 - (2) ביום 5.2.2019 אישרה מועצת העיר חיפה את החלפתה של גב' טלי משולם-איטח כנציגת ציבור ובחרה במר אבי פרץ כנציג ציבור מטעם העירייה.
 - (3) ביום 5.10.2021 אישרה מועצת העיר חיפה את החלפתו של מר נפתלי לביא כנציג ציבור ובחרה במר יחזקאל עייני כנציג ציבור מטעם העירייה.

ח. בהתייחס לדירקטורים החיצוניים שהיוו נציגיה של עיריית חיפה בקדנציה מס' 15 נמצא, כי הללו קיבלו תגמול בגין השתתפותם בישיבות מועצת האיגוד מקופת האיגוד. בשנת 2022 שולם סכום של 77,294 ₪ ובשנת 2023 שולם 53,391 ₪.

הביקורת מעירה, כי האיגוד שילם גמול לדירקטורים החיצוניים שבחרה מועצת עיריית חיפה, על אף שמינויים נעשה שלא כדין.

- בתגובה לטיטת הדוח מסר מנכ"ל האיגוד, כי מדובר בנוהג שהיה קיים במשך עשרות שנים באיגוד, וכי התשלום בוצע בהתאם לתשלום המקובל לנציגי ציבור בתאגידי מים וביוב ובכפוף למגבלת השעות שנקבעה על ידי רשות המים ביחס לתאגידי מים וביוב.
- ט. המועצה מכהנת בתקופת כהונתן של מועצות הרשויות המקומיות, ובאין תאריך אחד - בתוך 3 חודשים אחרי יום הבחירות למועצת עיריית חיפה.
- הבחירות לראשות עיריית חיפה התקיימו ב-27.2.2024, ובהיעדר רוב, נערך סבב בחירות נוסף ביום 10.3.2024. מועד זה מהווה את תחילת ספירת הימים עד לתחילת כהונתה של מועצה חדשה לאיגוד.
- נמצא, כי מועצת האיגוד החדשה החלה כהונתה בטווח הזמנים הקבוע בצו לצורך כהונתה.**
- י. מנכ"ל האיגוד העביר לביקורת התייחסות לפיה "האיגוד אינו שולט בהחלטת הרשויות איזה מועמד לשלוח, והם עושים זאת על דעתן בלבד. יחד עם זאת בפנייתי אל הרשויות הבהרתי להם איזה מועמד עליהם לבחור. לאחר קבלת המועמדים, ומשהתברר כי הרכב המועצה אינו תואם את דרישות החוק נשלח מכתב לרשות המים על מנת לקבל את אישורה (בהתאם לחוק)".
- עוד הוסיף המנכ"ל, שב-6/2024 נמנו על חברי המועצה 7 עובדים ו-7 חברי מועצה, אך לאחר מכן, ב-7/2024, עיריית קריית ים, על דעת עצמה ומבלי לשאול את האיגוד, החליפה את נציגה באיגוד ובמקום עובד העירייה מינתה חבר מועצה. לדבריו, הדבר הועבר לרשות המים לאישורם וטרם התקבל מענה. בנוסף, עיריית חיפה גם אינה עומדת בכללים בכך שמינתה 4 חברי מועצה ו-3 עובדי רשות, בעוד שהיה עליה למנות 4 עובדי רשות ו-3 חברי מועצה.
- בתגובה לטיטת דוח הביקורת מסר מנכ"ל האיגוד, כי האיגוד פנה לרשות המים בנושא, ובתאריך 5.2.25 קבע היועץ המשפטי של רשות המים, כי עיריית חיפה אינה עומדת בתנאי החוק, ועליה למנות עובד רשות מקומית חָלָף נבחר ציבור אחד לפחות כנציג למועצת האיגוד.
- יא. החל מעת כינוסה הראשון של מועצת האיגוד, עולה החובה לכנסה לפחות אחת לשלושה חודשים, ובלבד שהזמנה לישיבת המועצה, הכוללת את סדר יומה, תישלח לכל חבר מועצה 24 שעות לפחות לפני כינוס הישיבה.
- יב. להלן פירוט תאריכי התכנסות מועצת האיגוד בתקופה המבוקרת:

2024	2023	2022	
18.4.2024	11.1.2023	5.1.22	תאריכי ישיבות
7.7.2024	31.5.2023	28.2.2022	
27.8.2024	12.7.2023	29.6.2022	
11.9.2024	13.9.2023	28.10.2022	
4	4	4	סה"כ ישיבות

יג. מהטבלה עולה, כי בכל אחת מהשנים 2022 ו-2023 המועצה התכנסה 4 פעמים בהתאם לנדרש, אולם לא עמדה בדרישה להתכנס לפחות אחת לשלושה חודשים, שכן בחלק מהפעמים ההתכנסות התקיימה בחלוף מעל לשלושה חודשים.

הביקורת מדגישה, כי על הנהלת האיגוד להקפיד על טווח זמנים לכינוס המועצה, כך שהדבר יהיה בהתאמה להוראות המחייבות.

יד. אחת משיבות מועצת האיגוד (מס' 4/2022, מיום 28.10.2022) התקיימה במלון דן בתל אביב, במסגרת השתלמות לחברי מועצת האיגוד בת 3 ימים, שאורגנה ע"י חברה א', ועלותה עמדה על 111,243 ₪ (ראה פירוט בפרק "השתלמויות, כנסים וסיורים מקצועיים בארץ ובחו"ל").

ישבה נוספת של מועצת האיגוד (מס' 4/2023, מיום 13.9.2023) התקיימה במסעדת BP במפרץ חיפה, והסכום ששולם למסעדה הסתכם ב-8,085 ₪.

הביקורת בדעה, ששיבות מועצת האיגוד צריכות להתקיים במשרדי האיגוד, הן בשל הנראות הציבורית והן בשל השימוש הלא ראוי בכספי ציבור.

בתגובה מסר מנכ"ל האיגוד, כי המפגש במסעדת BP נועד להרמת כוסית לראש השנה עבור עובדי האיגוד, שבמסגרתו זומנו גם חברי מועצה. האיגוד החליט לנצל את העובדה שחברי המועצה יהיו נוכחים על מנת לקיים ישיבת מועצה.

הביקורת מעירה, כי הן הרמת כוסית במסעדה והן קיום ישיבת מועצת האיגוד במסעדה, שניהם ביחד וכל אחד לחוד אינם מקובלים במגזר הציבורי.

טו. המניין החוקי לישיבות המועצה הינו רוב חברי המועצה, ובמקרה דנן, 8 חברים ומעלה.

הביקורת מציינת בחיוב, כי בכל הישיבות השתתפו מעל שמונה נציגים.

טז. בקריאת הפרוטוקולים של ישיבות מועצת האיגוד בתקופה המבוקרת נמצא, כי חלקם אינם מפורטים ואינם משקפים נכוחה ובאופן בהיר את התנהלות הישיבות לרבות קבלת ההחלטות. להלן דוגמאות:

(1) בישיבה מס' 3/2022 מיום 29.6.2022 (עמ' 3) אישרה המועצה את פרוטוקול 2/2022. ככתוב בפרוטוקול, יו"ר האיגוד שאל האם יש שאלות, הערות או הצעות לפרוטוקול ואם אין אז יש לאשר אותו.

הביקורת מעירה, שתחת הכותרת "החלטה" נכתב, שלאחר עיון במסמכים, שמיעת דיווח והסברים, מועצת האיגוד מאשרת את הפרוטוקול, אולם אין כל פירוט או איזכור של הדיווחים וההסברים שנשמעו, ככל שנשמעו.

(2) בישיבה מס' 4/2022 מיום 28.10.2022 (עמ' 7) תחת נושא: "אישור לנסיעה לספרד בתאריכים 1-6.11.2022 לסיור מקצועי במתקן לטיפול בבוצה בספרד", נכתב, כי "יו"ר האיגוד מסביר את חשיבות הנסיעה ומנמק מדוע חיוני שכל אחד ממשותפי הנסיעה הבאים יקח בה חלק [...]". לאחר מכן מופיעה רשימה של 9 נוסעים.

הביקורת מעירה, כי נימוקיו של יו"ר האיגוד אינם מצויינים בפרוטוקול, כך שלא ניתן לבחון את נחיצות כל אחד מהנוסעים במימון (מלא או חלקי) של האיגוד.

בתגובה מסר המנכ"ל, שטרם הישיבה נשלחים חומרים על מנת שחברי המועצה ילמדו אותם ויהיו מוכנים לישיבה; בישיבות משתתפים אנשי צוות רלוונטיים; ובנוסף, מחולק לחברי המועצה חומר מודפס בו הם מעיינים לפני קבלת ההחלטה. עוד מסר, כי כל ישיבות המועצה מתומללות ולאחר מכן מופק מהתמלול פרוטוקול ממצה יותר.

הביקורת מדגישה, כי פרוטוקול צריך לבטא את שהתרחש בישיבות, השופך אור על הנימוקים לקבלת ההחלטות גם בפני מי שלא נכח בישיבות, כך שקבלת חומרים מקדימים אינו פוטר את האיגוד מהוצאת פרוטוקול מפורט.

יז. בפרוטוקול ישיבת ועדת ההשתלמויות של האיגוד מיום 12.3.2021 התבקשו חברי הוועדה לחוות דעתם בנוגע להענקת מתנת לחברי מועצת האיגוד הניתנות בראש השנה ובפסח. ככתוב בפרוטוקול, אושרה הענקת מתנות לחברי מועצת האיגוד בסכום שלא יעלה על 550 ₪ (כולל מע"מ), ובנוסף, נקבע שיעל פי הנחיות המבקר בסוגיות הממשל התאגידי, סוגיית המתנות תאושר על פי הנהלים והתקנות - דיון בוועדת ההשתלמויות, אישור בוועדת הביקורת ואישור במועצת האיגוד. " הביקורת מעירה בחומרה, שעל אף בקשת הביקורת ממנכ"ל האיגוד לקבלת המסמכים המשקפים את הדיונים שנעשו בנושא - הללו לא הועברו לביקורת. בתגובה מסר מנכ"ל האיגוד לביקורת, כי פרוטוקול זה של ועדת השתלמויות נעשה טרם כניסתו לתפקיד, ולכן החומר שהועבר הינו החומר הקיים ברשותו. הביקורת מעירה, כי במועד ביצוע הביקורת ממנכ"ל האיגוד לא השיב כלל לבקשת הביקורת. יח. בהתאם לכרטסת הנהלת החשבונות שהועברה לביקורת, איגוד הערים חילק מתנות לראש השנה ולפסח בשנים 2022 עד 2024 לחברי מועצת האיגוד, כמפורט:

שנה	ראש השנה	פסח
2022	שי ראש השנה בעלות 8,775 ₪ (627 לחבר)	שי פסח בעלות 8,775 ₪ (627 לחבר)
2023	שי ראש השנה בעלות 8,190 ₪ (585 לחבר)	שי פסח בעלות 8,775 ₪ (627 לחבר)
2024	שי ראש השנה בעלות 4,900 ₪ (350 לחבר)	שי פסח בעלות 8,190 ₪ (585 לחבר)

יט. הביקורת מעירה, כי ערך המתנות שחולקו עלה על הסכום המירבי שהאיגוד עצמו קבע (550 ₪ כולל מע"מ). יצוין, כי חלוקת מתנות לחברי מועצה אינה נהוגה בגופים עירוניים, שכן משמעה קבלת טובת הנאה.

יתרה מכך, שווי המתנות לא גולמו כהטבות לעובדי עיריית חיפה המשמשים כחברי מועצה באיגוד¹¹, בניגוד להוראות סעיף 2(ב) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] הגם שהתשורה מהווה הכנסה החייבת במס, ועל המעסיק לדווח עליה כחלק מהכנסות העובד ולנכות בגינה מס במקור. נכון הדבר גם לגבי דיווח בגין הכנסה לשאר חברי מועצת האיגוד.

כ. כעולה מהטבלה, בשנת 2022 האיגוד שילם בגין הענקת שי לחברי מועצה 17,500 ₪ (מתנות בראש השנה ובפסח). אולם בהתאם לנתוני הדו"ח הכספי המבוקר לשנת 2022, הוציא האיגוד בגין השי 22,000 ₪. הפרש של 4,450 ₪.

כא. כך גם בשנת 2023: בעוד שההוצאות בגין המתנות בראש השנה ובפסח, כעולה מהטבלה, הסתכמו ב-16,965 ₪ הרי שלפי נתוני הדו"ח הכספי המבוקר הביצוע בפועל הסתכם ב-20,000 ₪, הפרש של 3,276 ₪.

כב. הביקורת ממליצה, להפריד את כרטסות הנהלת החשבונות לפי מהות ההוצאות (חברי מועצת האיגוד, פעילות רווחה, השתתפות בתערוכות וכד'), חֶלְף איחודם תחת שם כללי אחד, על מנת לאפשר שקיפות וקיום בקרה איכותית ומדוייקת.

¹¹ בהיעדר סמכות, הביקורת מטעם עיריית חיפה לא בדקה האם רשויות אחרות, שנציגן הינו עובד הרשות, גילמו את המתנה בשכר.

כג. שי פרישה - לקראת התפזרותה של מועצת האיגוד לאור הבחירות לרשויות המקומיות, ביום 31.8.2024 נרשמה הוצאה של 1,709.4 ₪ לרכישת מגן לחברי מועצת האיגוד (תנועת יומן מס' 24005031), ובנוסף הוצאה של 1,500 ₪ בגין שי פרישה לחברי המועצה (תנועת יומן מס' 24005098).
 כד. אבל - האיגוד נוהג לשלוח זר אבלים במקרה של אבל במשפחת עובד או חבר מועצת איגוד, בתעריף של עד 200 ₪ לזר.

הביקורת העלתה, שביום 31.3.2022 שילם האיגוד 2,200 ₪ בגין אוהל אבלים לאחד מחברי מועצת האיגוד. למותר לציין, כי הוצאה זו אינה מקובלת וחורגת מהסכום הנהוג, וממילא לא הובאה לאישור מועצת האיגוד.

3. יו"ר מועצת האיגוד (דאז) -

א. יו"ר מועצת האיגוד לשעבר (להלן: "יו"ר האיגוד דאז"), שימש בתפקידו כיו"ר האיגוד החל מ-02/2019 כנציג עיריית קריית ים, מתוקף תפקידו כסגן ראש העיר קריית ים לשעבר. בקדנציות קודמות שימשו בתפקיד זה נציגי עיריית חיפה.

ב. ב-1/2023 התפטר יו"ר האיגוד דאז מכהונתו במועצת עיריית קריית ים, בשל כוונתו להתמודד על ראשות עיריית טירת הכרמל, אך למרות זאת, הלה לא זנח את תפקידו כיו"ר האיגוד, והמשיך לפעול בניגוד להוראות הדין, ודוק:

(1) סעיף 7 (א) בצו ההקמה של האיגוד קובע, כי מועצת האיגוד תהא מורכבת מנציגי הרשויות המקומיות, שייבחרו מבין חברי מועצת רשות מקומית או עובדיה.

(2) סעיף 8 (ב) בחוק איגודי ערים קובע, כי "הרשות המקומית תמנה לפחות מחצית מבין נציגי המועצה מקרב עובדי הרשות המקומית; ואולם רשאי שר הפנים להתיר לרשות מקומית הזכאית להיות מיוצגת במועצה על ידי נציג אחד בלבד, למנות את נציגה במועצה שלא מקרב עובדי הרשות המקומית, ובלבד שלפחות מחצית מחברי המועצה יהיו מקרב עובדי הרשויות המקומיות שבתחום איגוד הערים".

(3) מהאמור עולה, כי נציגי מועצת איגוד הערים הם אלה החברים במועצת הרשות המקומית או עובדיה בלבד.

הביקורת מעירה בחומרה, כי יו"ר האיגוד דאז המשיך בתפקידו במשך כשנה ושלושה חודשים בניגוד להוראות הדין, וממילא מבלי שיש בידיו הסמכויות לפעול בשם האיגוד. זאת ועוד, על אף התפטרותו של יו"ר האיגוד דאז מכהונתו במועצת עיריית קריית ים, ובהינתן שמועצת עיריית קריית ים לא בחרה נציג אחר תחתיו - מועצת האיגוד לא פעלה בהתאם להוראות סעיף 14(ב) לצו ההקמה, באופן זה שלא הודיעה על כך לשר (ובמקרה זה לרשות המים) בתוך 30 יום מהיום שבו חדל לשמש כחבר מועצת העיר קריית ים, על מנת שרשות המים תמנה חבר חדש תחתיו.

בתגובה לטיוטת הדוח מסר מנכ"ל האיגוד, כי האיגוד יידע את עיריית קריית ים בצורך להחליף נציג, אך כל עוד לא הוחלף על ידה הנציג, נשאר הנציג הקודם בתפקידו.

ג. לאחר התערבות היועץ המשפטי של רשות המים, ולאחר התכתבויות בינו ובין יועמ"ש האיגוד מהתאריכים: 7.4.2024, 9.4.2024 ו-11.4.2024, הורה יועמ"ש רשות המים על מניעתו של יו"ר האיגוד דאז מלהמשיך ולכהן בתפקידו, וקבע, כי "למען הסר ספק, אבקש להבהיר כי מר... מנוע מלכהן כחבר האיגוד מטעם עיריית קריית ים. הוא אינו יכול לשמש כיושב ראש מועצת האיגוד, ואינו יכול לקבל כל החלטה בעניינו של האיגוד, לחתום על מסמכים בשם האיגוד, לשם הוצאת כספים, לקבל שכר או החזר הוצאות וכיוצא בזה."

ד. בתקופה בה כיהן כיו"ר האיגוד, ביקש יו"ר האיגוד דאז ממועצת האיגוד לקבל החזר הוצאות חודשיות מאת האיגוד. בדיקת הביקורת העלתה כדלקמן:

- (1) בישיבת מועצת האיגוד (מספרה 4/2021, מיום 12.11.2021) ביקש סגן יו"ר האיגוד דאז¹² "לאשר החזרי הוצאות ליו"ר האיגוד, בכפוף לאישור רשות המים, ועל פי המקובל באיגוד¹³".
- (2) בישיבה זו פירט היועץ המשפטי של האיגוד את דעתו החיובית בקשר לתשלום החזר ההוצאות ומועצת האיגוד אישרה באופן עקרוני תגמול זה ליו"ר האיגוד דאז, שיינתן בכפוף לאישור בכתב של רשות המים, ולאחר קבלת האישור יובא שנית לאישור חברי מועצת האיגוד בסבב טלפוני, בהתאם לתנאי אותו אישור.
- (3) ביום 15.12.2021, לבקשת אחד מחברי מועצת האיגוד, העלה יועמ"ש האיגוד את הדברים על הכתב, ונימק את אישורו למתן החזר הוצאות ליו"ר דאז בכך שעל פי כללי משרד הפנים, נבחר ציבור (שלא בשכר) אינו זכאי לקבל כל תגמול משום מקור, מעבודה או מפעילות הקשורים להיותו נבחר ציבור. יחד עם זאת, הואיל והרגולטור של האיגוד הוא רשות המים, לטעמו, ככל שיינתן אישור של רשות המים לתשלום החזר הוצאות - הרי שהיועמ"ש אינו רואה מניעה שהמועצה תאשר זאת.
- (4) במכתבו זה הביא היועמ"ש גם את תשובתו של מנהל תחום איגודי ערים לביוב ברשות המים אל האיגוד, מיום 6.12.2021, לפיו בהיעדר הנחיות בנושא, ובהינתן שליו"ר האיגוד אין מקור הכנסה מגוף ציבורי אחר, אין מניעה שהנושא יועבר להחלטת מועצת האיגוד ולאישורה.
- (5) עוד הביא היועמ"ש את התחשיב שנערך ע"י רוי"ח (יועץ חיצוני לאיגוד בנושאים כספיים מול רשות המים) מיום 9.12.2021, ולפיו יש לשלם ליו"ר האיגוד הוצאות אש"ל ורכב בסך 5,944 ₪ בתוספת מע"מ כנגד חשבונית מס כחוק.
- (6) ביום 14.12.2021 אושר בסבב טלפוני בקרב חברי מועצת האיגוד התשלום בגין החזר הוצאות ליו"ר.
- (7) בבחינת כרטסת הנהלת החשבונות באיגוד המשקפת את החזרי ההוצאות שהועברו ליו"ר האיגוד דאז בתקופה שבין 1/2022 ועד 4/2024 עולה, כי פרט להחזר ההוצאות ששילם האיגוד מדי חודש, שולמו ליו"ר החזרים נוספים שלא נכללו בתחשיב שערך היועץ החיצוני שהתבקש לכך, כמפורט:

סכום	החזרים נוספים
₪ 412.60	פנגו
₪ 19,299.02	מנהרות הכרמל
₪ 1,074.17	כביש 6
₪ 59.63	חוצה צפון (6 צפון)
₪ 400	החזר בגין תיקון טלפון נייד

¹² סגן יו"ר האיגוד דאז משמש במועד הביקורת (9/2024) כיו"ר האיגוד.

¹³ איגוד ערים דן לתשתיות איכות הסביבה, הפועל בגוש דן.

סכום	החזרים נוספים
21,245.42	סה"כ

(8) הביקורת מעירה, כי האיגוד שילם ליו"ר דאז סכום כולל של 21,245 ₪ מעבר לסכום שאושר ע"י רשות המים וע"י מועצת האיגוד, ובממוצע חודשי - 759 ₪ (המהווים 10.9%) מעל לתקרת הסכום המאושר.

(9) בתגובה מסר מנכ"ל האיגוד לביקורת, כי "ההוצאות הנלוות אושרו ליו"ר לפי בקשתו כיו"ר פעיל שהגיע על בסיס יום יומי, וכנהוג באיגוד לרכב צמוד".

(10) הביקורת מדגישה, כי רשות המים¹⁴ אישרה תשלומי אש"ל ורכב ליו"ר האיגוד בהתבסס על התקבולים שמקבל יו"ר איגודן. בהסתמך על התחשיב שערך רוה"ח שנשכר לצורך זה ע"י האיגוד, הסכום הכולל המירבני שניתן לשלם ליו"ר האיגוד מסתכם ב-5,944 ₪ בתוספת מע"מ, והוא אינו כולל החזר בגין נסיעות בכבישי אגרה. מה גם שיו"ר האיגוד אינו עובד של האיגוד, ומשכך הנוהג הקיים באיגוד לגבי רכב צמוד לעובד אינו חל עליו.

(11) הביקורת בחנה את היקף הוצאות הנסיעה במנהרות הכרמל של יו"ר האיגוד אל מול הוצאות הנסיעה במנהרות הכרמל של שאר העובדים אשר להם מוצמד רכב והעלתה, כי בתקופה שבין 2/2023 ועד 2/2024 (13 חודשים) שילם האיגוד בעבור מְעָבָר של כל אחד מהעובדים סכום של 53 ₪ בממוצע לחודש, לעומת תשלום של 746 ₪ בממוצע לחודש בעבור יו"ר האיגוד דאז. יודגש, כי בתקופה זו יו"ר האיגוד דאז לא יכול היה לשמש בתפקידו לאחר שהתפטר מעיריית קריית ים.

מעבר לעובדה, שכאמור, התשלומים נעשו ללא אישור מועצת האיגוד ורשות המים, הביקורת מדגישה את השימוש הלא מידתי שנעשה ע"י יו"ר האיגוד דאז באפשרות הנסיעה במנהרות הכרמל.

(12) במהלך הביקורת נמצא, כי נכון לאותו מועד - מעל ארבעה חודשים לאחר סיום תפקידו באיגוד - יו"ר האיגוד דאז טרם החזיר לאיגוד את המחשב הנייד, הטאבלט ואת 2 מכשירי הטלפון הנייד שנרכשו בעבורו ע"י האיגוד.

(13) הביקורת מעירה, כי על מנכ"ל האיגוד לפעול לאלתר להשבת הציוד, וממליצה למועצת האיגוד לבחון באילו דרכים יש לנקוט על מנת לטפל בתשלומי היתר שקיבל יו"ר האיגוד אשר פורטו לעיל.

(14) בתגובה מסר מנכ"ל האיגוד לביקורת, ש"י... הציוד מיושן ועפ"י נהלי האיגוד העלות של ציוד ישן יורדת, ועלות הציוד היא עלות שולית". לתשובה זו צירף המנכ"ל את כרטיס הנהלת החשבונות לפיה תחשיב החוב שנוטר ליו"ר האיגוד מסתכם ב-1,741 ₪. הביקורת אינה מקבלת את האמור לעיל וחוזרת על הערתה כי על מנכ"ל האיגוד לפעול להשבת הציוד.

¹⁴ הודעת מנהל תחום איגודי ערים לביוב, הממונה על התאגידים ברשות המים, מיום 6.12.2021.

בתגובה לטיוטת הדוח מסר מנכ"ל האיגוד, כי האיגוד מקבל את הערת הביקורת ויפנה שוב ליו"ר הקודם על מנת לדרוש את השבת הצידוד.

4. ועדות מועצת האיגוד -

א. חוק איגודי ערים קובע, כי שר הפנים רשאי לקבוע בצווים המקימים איגודי ערים לביוב, בין היתר, הוראות בדבר "דרכי הקמתן של ועדות המועצה".

ב. צו איגודי ערים (איזור חיפה) (ביוב), תשי"ט-1959 קובע, כי מועצת האיגוד רשאית לבחור ועדות קבועות או ועדות ארעיות שתפקידן ליעץ למועצה בעניינים או במקרים מסויימים, ככל שתטיל עליהן המועצה. עוד נקבע, כי סמכויות הוועדות יקבעו ע"י המועצה ובכפוף להחלטות המועצה - רשאית ועדה לקבוע בעצמה את סדרי עבודתה ודיוניה.

הביקורת מעירה, כי לא קיים מסמך המרכז את החלטות מועצת האיגוד, ככל שהתקבלו, לרבות קביעת סמכויות הוועדות וסדרי עבודתן ודיוניהן.

ג. באיגוד הוקמו 6 ועדות: ועדת הנהלה, ועדת מכרזים, ועדת ביקורת פנימית, ועדת השתלמויות ורווחת העובדים, ועדת השקעות וועדת בלאי של ציוד, ולהן מועדי התכנסויותיהן:

ועדה	2022	2023	2024 (עד חודש יוני)
ועדת הנהלה	15.8.2022 13.11.2022	25.1.2023 24.12.2023	18.4.2024
ועדת מכרזים	10.1.2022 30.1.2022 7.3.2022 16.3.2022 8.5.2022 13.7.2022 15.8.2022 22.9.2022 14.11.2022 28.12.2022	23.2.2023 10.5.2023 21.6.2023 29.8.2023	10.1.2024 19.2.2024
ועדת ביקורת פנימית	21.12.2022	6.12.2023	
ועדת השתלמויות ורווחת העובדים	9.5.2022		
ועדת השקעות	16.3.2022 27.7.2022 2.10.2022 28.10.2022 1.11.2022	14.5.2023 24.12.2023	6.2.2024

ד. ועדת השתלמויות ורווחת העובדים - בישיבת מועצת האיגוד 3/2022 מיום 29.6.2022 אושר לאחד את ועדת השתלמות עם ועדת רווחת העובדים, למנות בראשה אחד מסגני יו"ר האיגוד, ולהוסיף לוועדה את אחד מחברי מועצת האיגוד.

ה. ועדת ביקורת פנימית -

(1) ועדת ביקורת פנימית התכנסה אחת לשנה (ב-12/2022 וב-12/2023).

(2) בישיבה מיום 6.12.2023 דנה הוועדה בדו"ח ביקורת פנימי בנושא תפעול מחלקות שטח (לשנת 2023); בדו"ח מעקב ממצאי ביקורת קודמים בנושאים: "שינוע" (דו"ח משנת 2021); "ממשל תאגידי (דו"ח משנת 2021)", "אירוע שריפה בתחנת הכוח ביום 6.6.2019" ו"כוח אדם" (דו"ח

משנת 2020); ובנוסף, בדו"ח בדיקה בנושא אירוע הפסקת חשמל ביום 23.12.2021 (משנת 2022).

(3) הביקורת בדעה, כי העמסת נושאים כה רבים בישיבה אחת אינה מאפשרת דיון מעמיק בכל אחד מהדו"חות. הביקורת ממליצה לכנס את ועדת הביקורת לאחר הגשת כל אחד מדו"חות הביקורת בנפרד, על מנת שהמנכ"ל יוכל לתת הנחיות אופרטיביות לתיקון הליקויים במועד הסמוך למציאתם.

(4) בתגובה מסר מנכ"ל האיגוד, שבשל הקושי בכינוס חברי הוועדה רוכזו הנושאים ע"י מבקר האיגוד, תוך שנשלחו חומרים טרום הישיבה על מנת שיהיה מספיק זמן לעיין וללמוד אותם. הביקורת מבהירה ומדגישה, שהעמסת היקף נרחב של נושאים מאיין את מהות כינוס הוועדה.

5. המנהל הכללי -

א. לאחר פרישתו של מנכ"ל האיגוד לשעבר, הקים האיגוד ועדה לאיתור מנכ"ל, שהתכנסה לראשונה ב-29.11.2021.

ב. בישיבת מועצת האיגוד 1/2022 מיום 5.1.2022 הציג יו"ר האיגוד דאז את סיכום ישיבותיה של ועדת האיתור (מהתאריכים: 29.11.2021 ו-23.12.2021), וכן את אישור ועדת האיתור לקבל את שירותיו של עו"ד א' כיועץ משפטי המלווה את הוועדה; אישור הנוהל לאיתור ובחירת מועמד לתפקיד מנכ"ל האיגוד; ופתיחת 12 מעטפות המועמדים שהגישו מועמדותם לתפקיד.

ג. בישיבת מועצת האיגוד 2/2022 מיום 28.2.2022 אושר מינויו של המנכ"ל בשכר של 80% משכר מנכ"ל עיריית חיפה על-פי חוזר מנכ"ל רשות המים, אולם הוחלט "להסמיך את כוחו של יו"ר האיגוד לפנות לרשות המים בבקשה לאשר אחוז שכר ל-85% משכר מנכ"ל עיריית חיפה, בהתחשב בוותק והניסיון המקצועי הנרחב ורב השנים."

ד. החל מיום 1.1.2023 התקבל אישור הממונה על תאגידי המים והביוב להעלאת השכר בנגזרת של 85% משכר מנכ"ל רשות מקומית רמה 8.

ה. בבדיקה נמצא, כי מנכ"ל האיגוד משמש כחבר הנהלה בעמותת קרן לחיפה-ישראל (ע"ר), הנמצאת במועד הביקורת במחלוקת משפטית עם עיריית חיפה שנסובה סביב טענותיה של עיריית חיפה שהקרן לא העבירה אליה תרומה בסכום של כ-8 מיליון ₪ שהתקבלה, לכאורה, בקרן ע"י משפחת עופר בגין בנייתו של איצטדיון סמי עופר.

הביקורת בדעה, שהואיל ועיריית חיפה משתייכת לאיגוד הערים, ובהינתן שמנכ"ל האיגוד משמש בנוסף לתפקידו גם כחבר הנהלה בקרן לחיפה-ישראל, הרי שהלה נמצא בניגוד עניינים מוסדי¹⁵.

בתגובה מסר מנכ"ל האיגוד כדלקמן:

"למיטב הבנתי הנושא אינו בניגוד עניינים, שכן כל פעילות האיגוד מתבצעת מול תאגיד מי כרמל ולא מול עיריית חיפה, ואין שום קשר ולו הקלוש ביותר בין התפקיד שלי בקרן, שנעשה בהתנדבות מלאה, לבין פעילות האיגוד. ככל שייקבע על ידי היועץ המשפטי או על ידי גורם מוסמך אחר כי יש בכך ניגוד עניינים אתפטר מחברותי בקרן באופן מיידי."

¹⁵ ניגוד עניינים מוסדי עלול להתעורר כאשר עובד ציבור ממלא יותר מתפקיד ציבורי אחד, בשני גופים הפועלים בנפרד זה מזה וכאשר חלק מהנושאים שבטיפולו חופפים זה את זה.

תקציב האיגוד וביצועו

1. הדו"ח הכספי המבוקר של האיגוד לשנת 2022 הגיע לאישורה של מועצת האיגוד בישיבתה מיום 18.4.2024 (ישיבה מס' 1/2024), קרי, כשנה ו-4 חודשים לאחר תום שנת 2022.
2. כעולה מתמלול הישיבה, השיב רוה"ח המבקר של האיגוד לשאלת אחד מחברי מועצת האיגוד, כי הדו"ח הגיע לאישור המועצה בשיהוי רב לנוכח ההתלבטות באיזה תצורה להגישו: האם לפי המתכונת הרגילה או במתכונת של רשות מקומית שתקל על האיגוד בעתיד בגיוס כספים לטובת שיקום או שיפור המט"ש, ו"יאולי תקטין את החשיפה, ככל שתהיה לגבי טענות שעלולות להתעורר משלטונות המס, שמדובר באיגוד או גוף שחייב במס על הרווחים שלו". לדבריו, אין אחידות במתכונת הגשת הדו"חות בין איגודי הערים ברחבי הארץ, ורשות המים מעדיפה את המתכונת הישנה, שכן היא מקבלת מידע רב יותר על הפעילות.
3. עוד מסר רוה"ח המבקר, כי האיגוד ניסה להכין את הדו"ח שיינתן מענה גם לדו"ח המוצג על בסיס רשות מקומית, וגם למענה של דרישת רשות המים. בנוסף, הוא פנה בשם האיגוד לרשות המיסים על מנת לקבל הארכה במועד הגשת הדו"ח, וההארכה אושרה עד סוף 5/2024.
- על אף ההסבר, הביקורת בדעה, כי מדובר בשיהוי ניכר באישור הדו"ח הכספי המבוקר, הפוגם בשקיפות ובאפשרות חברי מועצת האיגוד והרשויות המקומיות אותן הם מייצגים לעקוב אחר ההתנהלות הכספית של האיגוד.
4. הדו"ח הכספי המבוקר של האיגוד לשנת 2023 הובא לדיון בישיבת מועצת האיגוד מס' 3/2024 מיום 7.7.2024.
5. **תקציב רגיל -**
 - א. הכנסות האיגוד מתחלקות בין מספר רשויות מקומיות ותאגידי מים, בהתאם לכמויות השפכים המוזרמות למכון הטיהור ע"י כל רשות מקומית או תאגיד מים בכל שנה.
 - ב. להלן נתוני תקציב מול ביצוע לשנים 2022 עד 2024 (באלפי ₪). נתוני הביצוע לשנת 2022 הינם כפי שהוצגו בדו"ח הכספי המבוקר של האיגוד, ונתוני הביצוע לשנים 2023 ו-2024 הינם מתוך נתוני הנהלת החשבונות של האיגוד.
 - ג. הביקורת מעירה, כי הדו"ח הכספי המבוקר של האיגוד לשנת 2023 הועבר לביקורת ב-1/2025 רק לאחר שהמסמך הראשוני של דו"ח הביקורת ("נקודות לדיון") הועבר אל מנכ"ל האיגוד לתגובתו.

שנת 2024		שנת 2023		שנת 2022		סעיף
ביצוע (עד 11/24)	תקציב	ביצוע	תקציב	ביצוע	תקציב	
						הכנסות
117,400	76,900	74,630	73,900	67,719	106,900	מרשויות ותאגידיים
3,940	3,000	3,000	2,650	3,224	3,040	מאחרים (מ.א.זבולון, ישוב קהילתי עדי, קיבוץ אפק, מתחם דשנים, מ.א.עמק יזרעאל)
0	45,440	41,260	40,910	37,581	0	תוספת מיועדת לתוכנית הפיתוח
830	837	847	830	803	820	הכנסות מתעריף הולכה
122,170	126,177	119,737	118,290	109,327	110,760	סה"כ
						הוצאות

שנת 2024		שנת 2023		שנת 2022		סעיף
ביצוע (עד 11/24)	תקציב	ביצוע	תקציב	ביצוע	תקציב	
11,360	12,460	10,952	11,360	9,786	10,680	שכר ונלוות
50,030	52,520	44,057	50,030	42,313	44,290	הפעלת המכון
12,200	15,900	3,687	12,200	2,119	9,900	פרעון מלוות
--	--	--	--	1,564	0	הוצאות (הכנסות) אחרות, נטו
73,590	80,880	58,696	73,590	55,782	64,870	סה"כ
48,580	45,297	61,041	44,700	53,545	45,890	עודף תקבולים על תשלומים
28,710	29,540	37,573	28,710	37,581	0	העברה לקרן כללית מיועדת
19,870	15,757	23,468	15,990	15,964	45,890	העברה לקרן כללית

ד. סעיף הוצאות הנהלה וכלליות כמפורט בדו"ח הכספי המבוקר לשנת 2022, מצביע על חריגה משמעותית בין התקציב לביצוע, כמפורט (באלפי ₪) :

סטיה	ביצוע בפועל (% ביצוע)	תקציב מאושר	תקציב מאושר	הוצאות הנהלה
				שכר עבודה
(294)	(111.8%) 2,794	2,500		
				הוצאות כלליות אחרות
(24)	(118.5%) 154	130		גמול דירקטורים חיצוניים
118	(70.5%) 282	400		אחזקת רכבים וצמ"ה
(164)	(111.3%) 1,1614	1,450		שירותים מקצועיים ומשפטיות
(93)	(162%) 243	150		הוצאות משרדיות וספרות מקצועית
(24)	(126.7%) 114	90		דואר, טלפון ותקשורת
(306)	(176.5%) 706	400		השתלמויות עובדים ורווחה
(11)	(111%) 71	60		כיבוד לישיבות ואירוח
24	(76%) 76	100		תשלומים בשל הוצאות עודפות
(480)	(172.7%) 3,260	2,780		סה"כ הוצאות הנהלה וכלליות

ה. מהטבלה עולה, שבשנת 2022 היתה חריגה של כ-73% בביצוע לעומת התקציב. בשני סעיפי המשנה: "אחזקת רכבים וצמ"ה" ו"תשלומים בשל הוצאות עודפות" עמד הביצוע על שיעור נמוך מזה שהוקצב להם. בכל שאר הסעיפים היתה חריגה, בעיקר בסעיף "השתלמויות עובדים ורווחה" (76%), הכולל את הנסיעות לחו"ל וההשתלמויות של חברי מועצת האיגוד והעובדים. גם בהוצאות משרדיות וספרות מקצועית ניכרה חריגה משמעותית (62%).

ו. לפי תמלול ישיבת מועצת האיגוד מס' 3/2024 מיום 7.7.2024, אמר אחד מחברי מועצת האיגוד, כי קיים גידול של 451,000 ₪ (המהווים כ-18%) בסעיפי הנהלה ושכר עבודה, וחברת מועצה נוספת ביקשה לקבל ניתוח של הנתונים וההסבר לכך. סמנכ"לית הכספים של האיגוד הבטיחה להעביר הסברים של ניתוח השכר.

הביקורת לא קיבלה לידיה את דף ההסברים.

ז. לאחר סיום הביקורת הועברו אליה נתונים באשר לשכר הנהלה בשנת 2023. לביקורת נמסר, שבדו"חות הכספיים נעשתה חלוקה בין שכר עובדי הנהלה לשכר עובדי המכון, באופן שונה מהחלוקה שבוצעה בדו"חות התקציב. הדבר הוביל לפער של כ-451,000 ₪ בין הביצוע בפועל לבין התקציב בתקציב בסעיף שכר והנהלה. לעומת זאת, בסעיף שכר עובדי המכון קיים פער הפוך של כ-1,188,000 ₪. סטיות אלה לא מהוות הגדלה של שכר הנהלה אלא רישום שגוי של החלוקה.

שכר הנהלה	תקציב	ביצוע
2,500	2,500	2,951
8,860	8,860	7,672
11,360	11,360	10,623
סה"כ		

ח. להלן פירוט של השתתפות תאגידי המים של הרשויות החברות באיגוד בתקציב האיגוד:

2024			2023			הרשויות / המקומיות / הגופים השייכים לתאגיד	שם תאגיד המים
אומדן מקדמות לפיתוח (באלפי ₪)	אומדן מקדמות (באלפי ₪)	אומדן לכמויות מים (באלפי מ"ק) (53%)	אומדן מקדמות לפיתוח (באלפי ₪)	אומדן מקדמות (באלפי ₪)	אומדן לכמויות מים (באלפי מ"ק) (54%)		
23,700	40,900	22,000 (53%)	21,500	39,590	21,995 (54%)	חיפה קריית חיים קריית שמואל מקורות	מי כרמל
4,100	7,100	3,820 (9%)	3,700	6,870	3,815 (10%)	קריית אתא	מעיינות אתא
3,200	5,600	3,000 (7%)	2,800	5,250	2,915 (7%)	קריית ביאליק	מעיינות החוף**
1,100	1,900	1,000 (2%)	1,400	2,600	1,444 (4%)	טירת הכרמל*	מעיינות החוף**
4,000	6,900	3,700 (9%)	3,500	6,520	3,623 (9%)	קריית מצקין רכסים	פלגי מוצקין
4,200	7,200	3,870 (9%)	3,800	6,960	3,865 (10%)	שפרעם אעבלין	סובב שפרעם
2,600	4,500	2,400 (6%)	2,200	4,150	2,305 (6%)	קריית ים	ימים
1,600	2,800	1,500 (4%)	1,500	2,690	1,495 (4%)	נשר	---
44,500	76,900	41,290	40,400	74,630	41,457		סה"כ

* בסוף שנת 2024 השפכים של טירת הכרמל עתידים להיות מוסבים למכון טיהור השפכים ניר עציון.
** החל מיום 1.9.2017 קריית ביאליק וטירת הכרמל מנוהלים תחת תאגיד משותף בשם "מעיינות החוף".

ט. בהתייחס לשנת 2024, מוצגים בטבלה אומדנים של כמויות המים שסופקו לצרכנים (בניכוי חקלאות, גינון ציבורי, תעשייה בפטור, נזילות והפרשי מדידה) לחיוב בשנת 2024, המבוססים על דו"ח רשות המים לשנת 2022 או על דיווח הכמויות של התאגיד לשנת 2023, לפי המעודכן. בנוסף, תחת עמודת אומדן המקדמות לשנת 2024 מוצגים סכומי המקדמות המשוערים, שכן החיוב הסופי לשנת 2024 ייקבע על פי כמויות המים שנוצלו בפועל בשנת 2024. הסכומים הנקובים תחת "אומדן מקדמות לפיתוח" הינם תוספת מיועדת לתוכנית הפיתוח, בהתאם לאישור רשות המים.

י. להלן פירוט תאגידי המים החייבים כספים לאיגוד (הסכומים באלפי ₪):

שם תאגיד המים	הרשויות המקומיות/ הגופים השייכים לתאגיד	2022	2023	2024
מי כרמל	חיפה	6,058	6,227	5,582
מעיינות אתא	קריית אתא	1,891	1,926	978
מעיינות החוף*	קריית ביאליק טירת הכרמל	811	1,671	1,072
פלגי מוצקין	קריית מוצקין רכסים	966	946	895
סובב שפרעם	שפרעם אעבלין	4,978	6,638	808
ימים	קריית ים	1,079	2,358	4,068
---	נשר	386	271	368
סה"כ		16,169	20,037	13,771

- יא. חלק מהחובות המוצגים בטבלה מקורם בגיול תקין, שמקורו בהכנסות של החודשים נובמבר ודצמבר המשולמים בינואר ופברואר בשנה העוקבת.
- יב. באשר לחובה של עיריית טירת הכרמל נמצא כדלקמן: בין האיגוד לבין עיריית טירת הכרמל התגלעה מחלוקת משפטית על חובות עבר של עיריית טירת הכרמל לאיגוד, שהביאה את האיגוד להגיש כתב תביעה כנגד עיריית טירת הכרמל, שחייב את העירייה לשלם לאיגוד סכום של 798,764 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק החל מיום הגשת התביעה (7.2.2021) ועד ליום התשלום בפועל. בנוסף, חוייבה העירייה בתשלום 9,984.55 ₪ בעבור האגרה, וסכום של 1,720 ₪ הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום מתן פסק הדין ועד יום התשלום בפועל.
- יג. בעקבות פניית עיריית טירת הכרמל לביטול פסק הדין, הוסכם על הליך גישור בין הצדדים, שבמסגרתו הסכימו הצדדים לקבל את המלצת המגשרת, לפיה היא תמונה כבוררת לצורך הכרעה בגובה הסכום אותו תשלם הנתבעת שלא יעלה על 160,000 ₪.
- יד. ביום 20.1.2022 ניתן פסק הבוררות, ולפיו תשלם עיריית טירת הכרמל לאיגוד סכום של 130,000 ₪ בתוספת 5,000 ₪ בגין הוצאות משפטיות.
- טו. ביום 28.2.2022 הובא בפני מועצת האיגוד הסכם הבוררות, ומועצת האיגוד אישרה אותו.
- טז. בהתאם לפרוטוקולים של ישיבות מועצת האיגוד, בשנת 2023 צברו תאגיד המים של קריית ים ("ימים") ותאגיד המים של שפרעם ואעבלין ("סובב שפרעם") חובות של כ-6 מיליון ₪.
- יז. בהתייחס לחוב שצבר תאגיד "סובב שפרעם" מסר מנכ"ל האיגוד לביקורת, שהאיגוד שכר יועץ מקצועי, שבחן את הכמויות שהיו במחלוקת בשנים 2022-2023, ולאחר בדיקתו ודיונים שנערכו עם התאגיד במהלך שנת 2024, נסגרה יתרת החוב. בהתייחס לתאגיד "ימים" נמסר לביקורת, שיתרת החוב דווחה לרשות המים. היתרה משנת 2023 נסגרה במהלך שנת 2024, והחוב לסוף שנת 2024 נובע מפיגור בתשלומים השוטפים לשנה זו.

6. **תקציב פיתוח (תקציב בלתי רגיל) -**

א. תקציב הפיתוח מנוצל בהתאם להתקדמות הפרוייקטים. להלן נתוני תקציב הפיתוח מול הביצוע לשנים 2022 עד 2024 (באלפי ₪):

שנת 2024		שנת 2023		שנת 2022		סעיף
ביצוע	תקציב	ביצוע משוער	תקציב	ביצוע	תקציב	
מקורות						
87,714	53,400	9,700	64,700	57,132	19,000	מימון עצמי (העברה מעודף נכסים על התחייבות)
0	171,500	80,000	181,500	--	119,000	מימון בנקאי - גיוס הון
87,714	224,900	89,700	246,200	57,132	138,000	סה"כ מקורות תקציב פיתוח
הוצאות						
80,789	171,500	80,800	181,500	51,776	119,000	עבודות מתמשכות לשרוג המכון וקווי הולכה ראשיים
1,920	8,400	1,600	11,200	2,779	14,800	עבודות שדרוג לשנת התקציב
3,896	43,900	4,000	48,000	--	--	עבודות שדרוג המותנות אישור ועדת שיפוט של רשות המים
1,109	1,100	3,300	5,500	2,577	4,200	בצ"מ
87,714	224,900	89,700	246,200	57,132	138,000	סה"כ תשלומים תקציב פיתוח

ד. התקציב לשנת 2023, המופיע בטבלה, הינו זה שאושר ועודכן במועצת האיגוד בישיבתה מיום 12.7.2023 לתוספת של 20 מיליון ₪ בגין מתקן טיפול בבוצה. יודגש, כי בשנה זו (2023) בחנה רשות המים את התוכנית העסקית של האיגוד בעבור גיוס ההון לביצוע עבודות פיתוח, ואישרה תקציב שונה מזה שאושר במועצת האיגוד, שהסתכם ב-194,500 אלפי ₪, קרי, 51,700 אלפי ₪ פחות מהתקציב שאישרה מועצת האיגוד. רשות המים אישרה לקיחת הלוואה של 250,000 אלפי ₪ בשנת 2024.

ה. בישיבת מועצת האיגוד מס' 3/2024 מיום 7.7.2024 נשאל מנכ"ל האיגוד לפשר הפער הגדול שבין תקציב הפיתוח לשנת 2023 שעמד על 64.7 מיליון ₪ לעומת הביצוע שעמד על 9.7 מיליון ₪, והשיב שחלק מהפרוייקטים נמצאים בשלבי אישור של ועדת השיפוט של רשות המים.

ו. יובהר, כי נכון ל-7/2024 תוכנית העבודה של האיגוד לשנת 2024 טרם אושרה ע"י רשות המים.

ז. מנכ"ל האיגוד מסר לביקורת, שמאחר שלא היה באיגוד סמנכ"ל כספים, המועצה לא היתה מוכנה לדון בנושא התקציב, ולכן הוא לא אושר. לדבריו, "יתשובת רשות המים שתקציב 2024 יאושר במסגרת הצגת תקציב 2025". בתגובה לטיטות הדוח עדכן המנכ"ל, שביום 5.12.24 בישיבת מועצת האיגוד אושר התקציב לשנת 2024 והועבר לאישור רשות המים.

ח. ב-1/2025 מסר מנכ"ל האיגוד לביקורת, שייבתאריך 17.11.2024 אושרה התוכנית ההנדסית בוועדת השיפוט של רשות המים להקמת מתקן קומפוסטציה לאיגוד.

תשלום בגין הסדרת זכויות במקרקעי האיגוד

1. עיריית חיפה רשומה כחוכרת של החלקה עליה ממוקם המט"ש.
2. בעלת החלקה היא רשות הפיתוח, וחווה החכירה של העירייה נחתם אל מול מינהל מקרקעי ישראל (כתוארו אז) לתקופה של 49 שנה מיום 1.10.1951.
3. החכירה הסתיימה בתאריך 30.9.2000 ולא חודשה, על אף שבהתאם לחוזה החכירה, לעירייה הזכות להאריך את החכירה ל-49 שנים נוספות.
4. ביום 26.5.2014 הודיעה עיריית חיפה לרשות מקרקעי ישראל (להלן: "רמ"י"), כי אין בכוונתה לחדש את חוזה החכירה ו/או לחכור חלקות נוספות, וציינה כי הקרקע הנ"ל היתה כל השנים בשימוש האיגוד, כך שההתקשרות של רמ"י צריכה להתבצע ישירות אל מול האיגוד.
5. ביום 28.8.2023 פנה יו"ר האיגוד דאז אל עיריית חיפה בבקשה לחידוש החכירה, וזאת מהטעם שבמסגרת עבודות הקמה ופיתוח של מערכות המט"ש, ובמיוחד לאור שנות הגשמים הברוכות הפוקדות את איזור חיפה רבתי, מחוייב האיגוד לשפר את מערכות המט"ש ולהיערך מבעוד מועד בשוטף ובחירום למצב החדש הקיים. אלא שנוכח העובדה שהזכויות במקרקעי האיגוד טרם הוסדרו ע"י עיריית חיפה, לא ניתן לקדם את התוכניות ו/או הפרוייקט, בשל סירובה של רמ"י לחתום על תוכניות ו/או בקשות להיתר כבעלים של המקרקעין.
6. בנסיבות אלה, ביקש האיגוד מעיריית חיפה את אישורה, כי היא מוותרת באופן סופי ומוחלט על הארכת תקופת החכירה במקרקעין, תוך היעדר התנגדותה כי המקרקעין יוקצו לאיגוד בפטור ממכרז, על מנת שניתן יהיה לקדם את הליכי הסדרת המקרקעין.
7. על מנת לאשר עסקה הקשורה במקרקעין, היה על מועצת עיריית חיפה לאשרה ברוב חבריה, אולם לאחר שהמהלך לא צלח בשנת 2023, העביר האיגוד את הפנייה שוב, באמצעות היו"ר הזמני (לאחר הבחירות לרשויות המקומיות) ביום 2.6.2024.
8. **הביקורת מבהירה, כי נפקות החלטה זו הינה תשלום דמי החכירה לרמ"י, שעלותם עשוי להגיע לכ- 36 עד 38 מיליון ₪ (כפי המפורט בישיבת מועצת האיגוד מיום 12.7.2023), ובנוסף, תשלום ארנונה לעיריית חיפה, בגין המבנים שנבנו בעבר ללא שבוצעה הסדרה.**
9. מועצת עיריית חיפה בישיבתה מיום 8.10.2024 אישרה את ויתורה על האפשרות להארכת החכירה במט"ש, בכפוף לקבלת התחייבות בכתב מהאיגוד, כי יישא בכל דרישה של רמ"י לתשלום, לרבות דרישה רטרואקטיבית.
10. בתגובה מסר מנכ"ל האיגוד לביקורת, כי מדובר בנושא מורכב מאוד והאיגוד משקיע מאמץ רב לקדם נושא זה. בשל ההשלכות הכספיות האדירות של מהלך זה, פועל האיגוד בעניין זה יד ביד עם רשות המים, שכן ההוצאה הכספית הגדולה תצריך הכרה בתעריף מצד רשות המים.

מבנה ארגוני וכוח אדם

1. המבנה הארגוני מהווה בסיס לקביעת תקן כוח האדם כמו גם להגדרת תפקידים, לתיאור קשרי הגומלין בין בעלי התפקידים השונים ובין תחומי האחריות המוטלים עליהם, ולאופיון המדרג הניהולי. מבנה ארגוני התואם את מאפייני האיגוד וצורכי התושבים מאפשר מתן שירותים איכותיים ויוצר סביבת עבודה נכונה, העשויה לסייע בהנעת העובדים.
2. שינוי המבנה הארגוני הינו בעל השלכות תקציביות, ולפיכך מחייב הקפדה על קבלת החלטות לגבי שינויים ארגוניים בצורה מושכלת ועל בסיס מידע מלא.

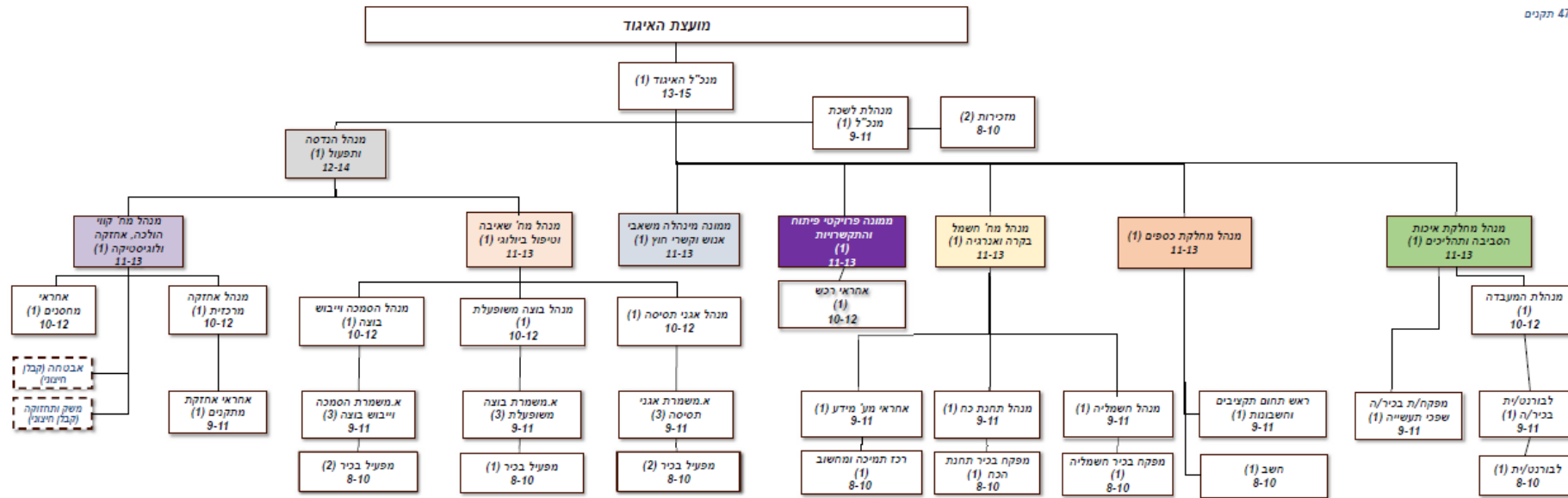
3. משעה שרשות המים ומועצת רשות המים הוסמכו בחוק לקבל את כל הסמכויות שהיו בעבר אצל משרד הפנים, רשות המים היא זו האחראית, בין היתר, על אישור המבנה הארגוני של איגוד הערים ועל קביעת תנאי העסקתם של העובדים בו.
4. בישיבת ועדת הנהלה מיום 19.9.2019 (מס' 2/2019) הובא לאישור מבנה ארגוני חדש בהתאם למתווה השכר החדש של רשות המים. כעולה מפרוטוקול הישיבה, מנכ"ל האיגוד דאז אמר, כי לאיגוד יש מבנה ארגוני מאושר משנת 2012, אך במסגרת הרגולציה, האיגוד נדרש לבחון את המבנה הארגוני הקיים ולקבל את אישורו של הממונה על השכר במשרד האוצר.
5. יובהר, כי הצורך לערוך שינוי במבנה הארגוני שהועלה ע"י רשות המים נבע מכך שתאגידי המים והביוב העניקו לעובדים הטבות שכר שלא כחוק, ועלה הצורך להסדיר זאת.
6. לשם ביצוע השינוי במבנה הארגוני, תוך בחינת התייעלות ארגונית ובדיקת המבנה הארגוני הקיים והתאמתו לדרישות העולות משינויי הרגולציה והתאמתו למודל השכר שפורסם ע"י רשות המים, שכר האיגוד את שירותיהם של יועץ חיצוני המומחה בנושא שכר ויחסי עבודה, יועץ לאיגוד בנושאים כספיים ויועצת משפטית בעלת מומחיות בדיני עבודה ממשרדו של יועמ"ש האיגוד.
7. תוצר עבודתם של היועצים החיצוניים בא לידי ביטוי בהצעת מבנה ארגוני המותאם למודל השכר שפורסם ע"י רשות המים, שיאפשר, לדברי המנכ"ל דאז, 'קידום עובדים סביר עפ"י הסכמי שכר והגדרת תפקידים מתאימים ונכונים יותר לצרכי העבודה כיום באיגוד, בהתאמה לדרישות השדרוג הצפוי למכון וגם ישפר את פריון ויעילות העבודה.'
8. ועדת הנהלה אישרה באותה ישיבה את המבנה הארגוני המוצע החל מיום 21.7.2019, תוך התחייבות שהאיגוד ישא במלוא הגדלת עלות תקציב השכר הנגזר ממתווה זה ממקורותיו העצמיים, ולא ידרוש תוספת הנובעת מהפעלת המתווה המעודכן לתעריף המים.
9. ביום 25.9.2019 חתם האיגוד על התחייבותו לרשות המים בעניין יכולתו להפעיל את מתווה השכר ללא השלכה על תעריף המים, ואל הודעתו זו צירף את המבנה הארגוני המעודכן, המבנה הארגוני הקודם, וסימולציית שכר לתחשיב השפעת המעבר למודל.

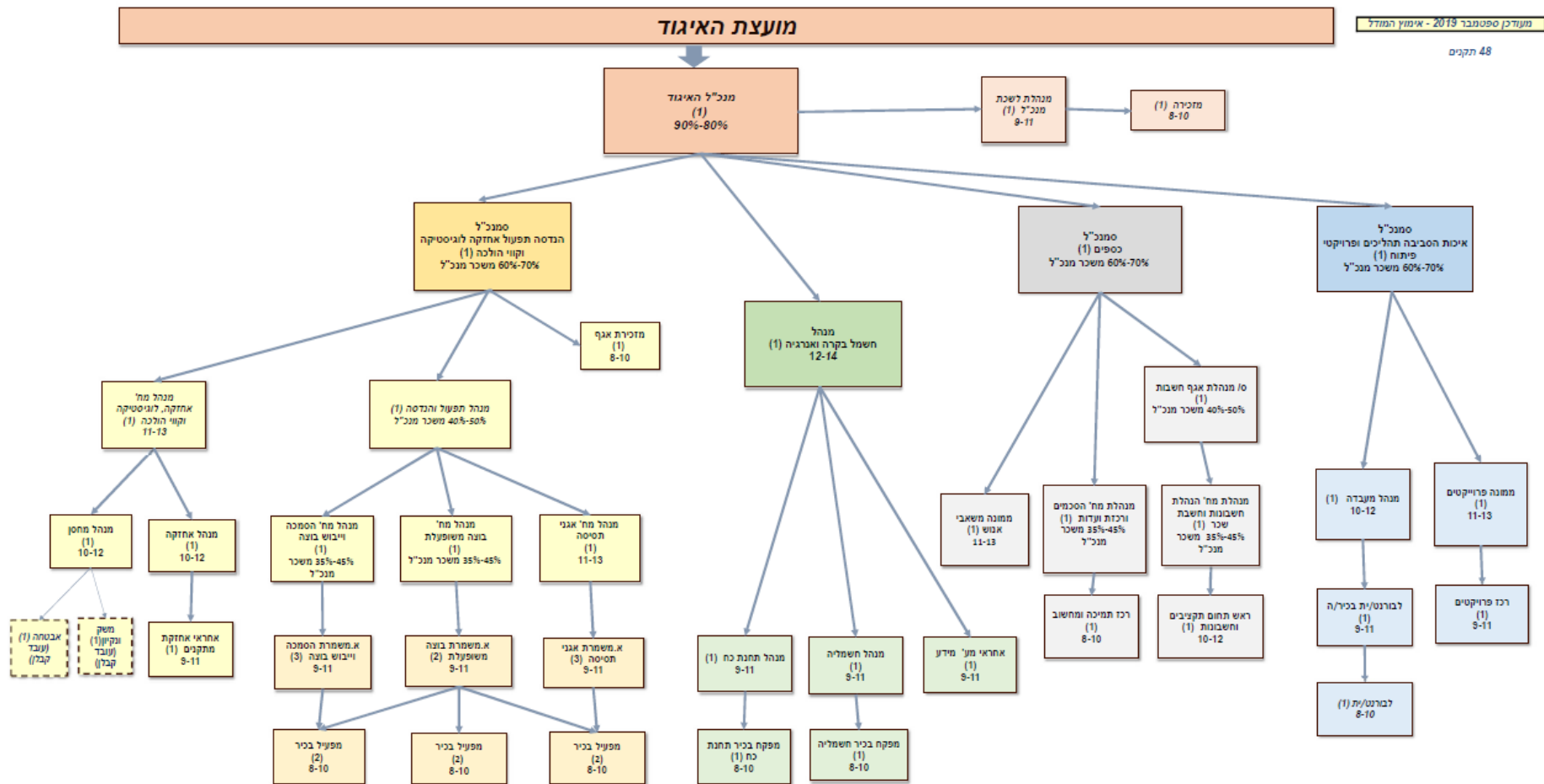
10. **יודגש, שמאותו מועד (9/2019) בו אושר המבנה הארגוני של האיגוד על ידי רשות המים ועד תום מועד הביקורת (11/2024), רשות המים לא אישרה לאיגוד מבנה אירגוני חדש.**
11. ביום 22.8.2022 שלח האיגוד אל מנהל תחום איגודי ערים ברשות המים בקשה לאישור מבנה אירגוני חדש לאיגוד.
12. הצורך בשינוי במבנה האירגוני נובע מהעובדה שהאיגוד עומד בפני פרויקט שידרוג מהותי והרחבת מכון הטיהור. יודגש, שעד תום מועד הביקורת שידרוג זה טרם בוצע.
13. להלן יוצגו המבנים הארגוניים של האיגוד, כפי שאושרו ב-4/2012 וב-9/2019 ע"י הגופים הרגולטיביים המחייבים:

להלן המבנה הארגוני המאושר מ-4/2012:

47 תקנים

להלן המבנה הארגוני המאושר מ-9/2019, לאחר אימוץ המודל שהוצע ע"י רשות המים :

14. ב-22.9.2022 פנה מנכ"ל האיגוד אל מנהל תחום איגודי ערים לביוב ברשות המים בבקשה לאישור מבנה אירגוני חדש לאיגוד. כעולה מהבקשה ביקש המנכ"ל תוספת של מנהל מחלקה לשדרוג (משרה זמנית) ושינוי בתמהיל המזכירות:

תקן מאושר	תקן מבוקש
--	מנהל מחלקה לשדרוג
5 מזכירות:	5 מזכירות:
מנהלת לשכה	מנהלת לשכה
מזכירת לשכה	מזכירת לשכה
3 מזכירות אגף	2 מזכירות אגף
	מזכירת יו"ר האיגוד

15. ביום 3.4.2022 פירסם האיגוד פנייה לקבלת מועמדויות לתפקיד "מזכירה" לצורך מתן שירות מזכירות לשכת המנכ"ל ויחידות המטה, בכפיפות למנהלת לשכת מנכ"ל. ביום 24.4.2022 נכתב פרוטוקול בנושא "קליטת עובדת לתפקיד מזכירת לשכת מנכ"ל" ובו צויין, שהעובדת נקלטה בתקן "מזכירת לשכת מנכ"ל ותשמש גם כמזכירת יו"ר האיגוד". הלכה למעשה, שימשה העובדת כמזכירתו של יו"ר האיגוד בלבד.

הביקורת מעירה, כי יו"ר האיגוד אינו אורגן המקבל ביטוי במבנה הארגוני המאושר, וממילא לא פורט מה הצורך בתפקיד זה.

מנכ"ל האיגוד מסר בתגובה, כי לגבי מזכירת יו"ר האיגוד - האיגוד פנה ביוזמתו לאישור התפקיד על ידי רשות המים.

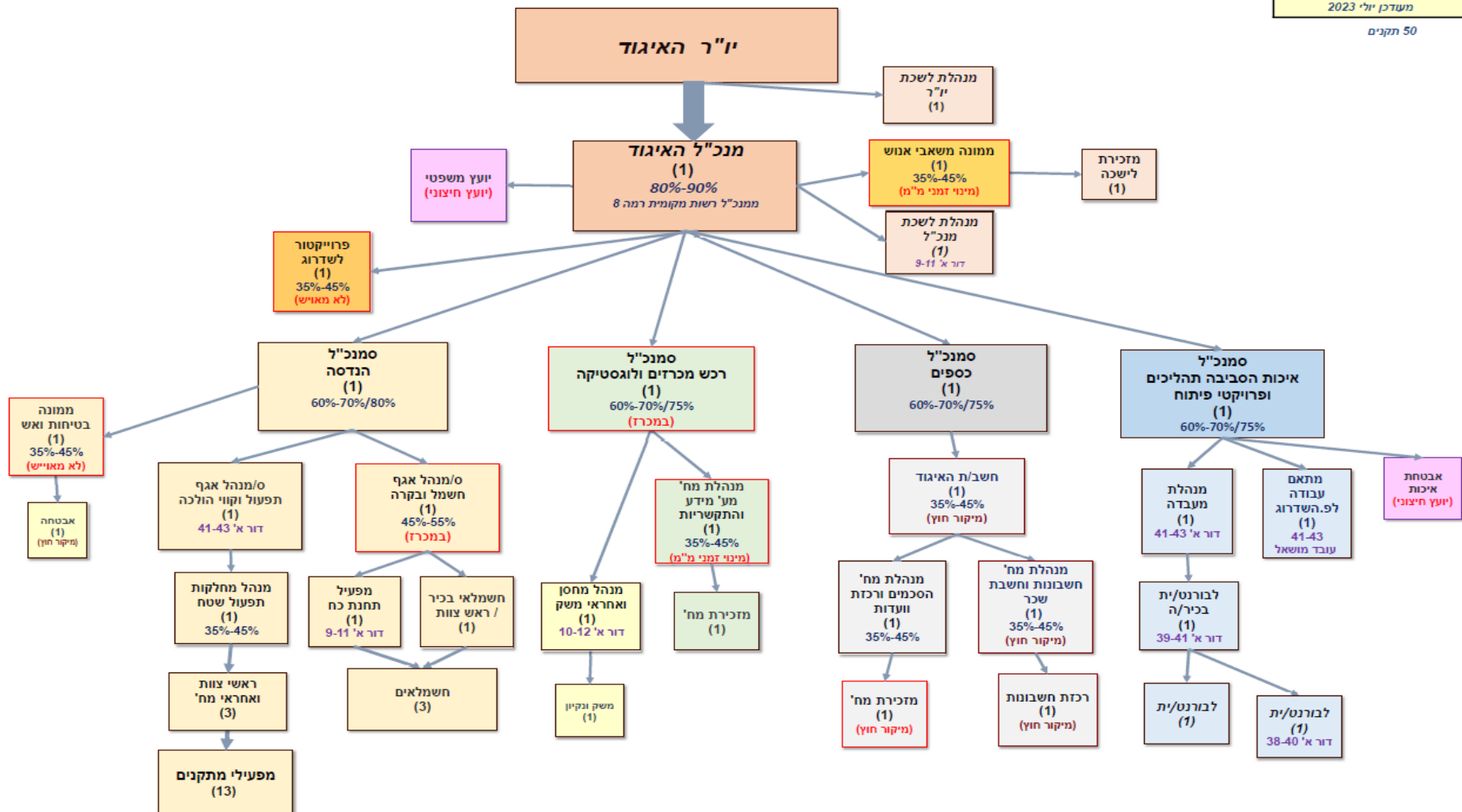

הביקורת מדגישה, כי פנייה זו לא אושרה על ידי רשות המים, והאיגוד מינה מזכירה ליו"ר האיגוד ללא כל סמכות.

16. מנכ"ל האיגוד מסר לביקורת, שעובדת זו עבדה באיגוד כחצי שנה לפני שזכתה במכרז באמצעות מיקור חוץ כמחליפה של עובדת אחרת שיצאה לתקופת לידה והורות (חופשת לידה).

17. המבנה הארגוני שהועבר לאישור מועצת האיגוד ב-12/2023, כפי שיובא להלן, מצביע על גידול של 2 תקנים לעומת המבנה הארגוני המאושר ע"י רשות המים משנת 2019, וכלל בתוכו 5 תקנים שבהם פעלו באותה העת עובדים שהועסקו כמיקור חוץ. יוצא, איפוא, שבעוד שבכל אחת מהשנים 2012 ו-2019 עבדו באיגוד 2 עובדים במיקור חוץ, הרי שבשנת 2023 מספר העובדים במיקור חוץ עלה לחמישה.

18. להלן המבנה הארגוני שהובא לאישור מועצת האיגוד ב-12/2023, אולם **לא קיבל את אישור רשות המים:**

19. להלן פירוט השינויים העיקריים שנעשו במבנה הארגוני לשנת 2023 לעומת המבנה הארגוני המאושר משנת 2019:

- א. בעוד שבמבנה הארגוני המאושר (2019) עומדת מועצת האיגוד בראש האיגוד, הרי שבמבנה שאינו מאושר (2023) יו"ר האיגוד עומד בראש האיגוד, ומועצת האיגוד אינה מוצגת בו.
- ב. במבנה הארגוני לשנת 2019 שתי עובדות מוצבות בלשכת ההנהלה (מנהלת לשכה ומזכירה), ובמבנה הארגוני לשנת 2023 פרט לאותן שתי המזכירות מוצבות גם מנהלת לשכת יו"ר האיגוד (משרה חדשה) וממונת משאבי אנוש (שהוצבה בשנת 2019 תחת סמנכ"לית כספים).
- ג. בשנת 2019 הוצבו במבנה הארגוני 3 סמנכ"לים ומנהל אגף אחד, ובשנת 2023 הוצבו 4 סמנכ"לים.
- ד. בשנת 2019 הוצבו 2 עובדים המועסקים דרך מיקור חוץ (אבטחה וניקיון), בעוד שבשנת 2023 הוצבו 6 עובדים המועסקים במיקור חוץ (אבטחה, אבטחת איכות, חשבת האיגוד, מנהלת חשבונות, רכזת חשבונות ומזכירת מחלקה הסכמים).
- ה. התקן הכולל בשנת 2019 עמד על 48 תקנים, ובשנת 2023 על 50 תקנים.

20. הביקורת מעירה, שהמבנה הארגוני המחייב את האיגוד הינו זה שאושר ע"י הרגולטור - רשות המים - בשנת 2019, וכל השינויים שנעשו בו לאחר מכן, מבלי שקיבלו את אישור רשות המים, נעשו שלא בסמכות.

21. להלן ריכוז נתוני תקן ומצבה של האיגוד החל משנת 2022 ועד 2024, כפי שנמסר לביקורת מאת האיגוד. יוזכר, כי נתוני התקן המפורטים לא קיבלו אישור של רשת המים והם אינם בהלימה למבנה הארגוני המאושר:

שנה	2022	2023	2024
תקן	47	50	50
מצבה	40	46	46
הפרש	(-7)	(-4)	(-4)
מתוכם:			
עובדים מושאלים	2	2	2
מיקור חוץ	4	6	6

22. מהטבלה עולה, כי מספר התקנים באיגוד עלה בין השנים 2022 ו-2024 ב-3 תקנים, המהווים גידול של כ-6%. האיוש בפועל גדל בין שנת 2022 ו-2024 ב-6 תקנים (גידול של 15%). אולם על אף העלייה במצבת העובדים, האיגוד עדיין נמצא בתת איוש.

23. סמנכ"לית כספים -

א. מנהל כספים הוא האורגן האחראי על תכנון, ארגון והכוונה של כלל הפעילויות הפיננסיות בארגון, כמו גם אופן השימוש בכספים. על מנהל הכספים לפעול לניצול אופטימלי של כספי החברה תוך שימוש בעלות הנמוכה ביותר; להבטיח מימון שוטף המספק את צורכי האירגון; תכנון מבנה הון מתאים; ועוד.

ב. סמנכ"לית הכספים החלה עבודתה באיגוד בשנת 2013.

- ג. ביום 28.2.2022 עידכנה מועצת האיגוד (ישיבה מס' 2/2022) את מורשי החתימה באיגוד כך שעל קבוצה א' יימנו יו"ר מועצת האיגוד וארבעת סגניו (סה"כ 5 נציגים), ועל קבוצה ב' יימנו מנכ"ל האיגוד וסמנכ"לית הכספים.
- ד. היועץ המשפטי לאיגוד ציין, כי כל פעילות מחייבת שתי חתימות של מורשי חתימה, שיחתמו רק לאחר שמנכ"ל האיגוד וסמנכ"לית הכספים יחתמו ויאשרו את ההוצאה.
- ה. בהתייחס לתשלומי שכר נאמר, כי הרשאות באמצעות מס"ב ניתנו לסמנכ"לית הכספים ולחשבת השכר, וחתימת שתיהן ביחד או חתימה של אחת מהן בצירוף חתימה של אחד ממורשי החתימה האחרים, מחייבת את האיגוד לעניין ביצוע תשלומי שכר בלבד.
- ו. תשלומים עד סכום של 10,000 ₪ ניתן יהיה לבצע גם באמצעות שתי חתימות של מורשי חתימה מקבוצה ב' בלבד (קרי, מנכ"ל וסמנכ"ל כספים), בצירוף חותמת האיגוד.
- ז. בישיבת מועצת האיגוד מיום 29.6.2022 (מס' 3/2022) הוסף לקבוצה א' חבר נוסף ממועצת האיגוד.
- ח. בישיבת מועצת האיגוד מיום 28.10.2022 (מס' 4/2022) הודיע יו"ר האיגוד דאז, על התפטרות סמנכ"לית הכספים לאחר כ-10 שנות עבודה, והמועצה רשמה בפניה את דבר התפטרות העובדת וסיום עבודתה ביום 30.11.2022.
- ט. ממכתב ההתפטרות עולה, שסמנכ"לית הכספים הגישה התפטרותה, לדבריה, לנוכח חוסר שיתוף פעולה ואי הסכמות בנושאי ניהול שונים, ההתנהלות כלפיה, ומידורה בנושאים שהיו בטיפול ובתחומי אחריותה, כמו גם פגיעה במעמדה.
- י. בישיבת מועצת האיגוד מס' 1/2023 מיום 11.1.2023, עידכן יו"ר האיגוד דאז, כי בתוך תקופת חָלְף ההודעה המוקדמת ובזמן עבודתה, סמנכ"לית הכספים חזרה בה מהתפטרותה. לדבריו, הוא ומנכ"ל האיגוד הגדירו מחדש את תפקיד הסמנכ"לית והחליטו על המשך העסקתה באיגוד.
- יודגש, כי מועצת האיגוד לא קיבלה פירוט לגבי הגדרת תפקידה החדש של הסמנכ"לית.**
- יא. ביום 1.9.2024 שלחה סמנכ"לית הכספים הודעת דואר אלקטרוני ליו"ר האיגוד הנוכחי ולמנכ"ל האיגוד ובה הודיעה על עזיבה וסיום עבודתה באיגוד (בשנית). זאת, מאחר שבשנים האחרונות, לטענתה, עמדתה המקצועית אינה נשמעת, היא ממודרת מרוב תהליכי קבלת החלטות, והממונים עליה לטענתה מתעלמים מהמלצותיה המקצועיות פעם אחר פעם לגבי ניהול תקין ומבקשותיה לפעול לפי הנהלים ובצורה המיטבית. בהקשר זה מפנה הסמנכ"לית למקרה החברה הספרדית עימה נחתם הסכם (עליה יפורט בהמשך דו"ח זה).
- יב. עוד הוסיפה הסמנכ"לית בהודעתה, ביו היתר, כי קיימת התנכרות במערכת למעמדה המקצועי, כולל הוצאת תחומים מטיפול מחלקתה, וזאת, לטענתה, על רקע מאמציה והתעקשותה לבצע את תפקידה נאמנה. לדבריה, היא נעדרת סמכויות, שכן לא נדרש אישור מח' הכספים כחתימה מחייבת.
- יג. החל מיום 10.9.2024 סיימה סמנכ"לית הכספים את עבודתה.
- יד. בישיבת מועצת האיגוד מיום 11.9.2024 (מס' 5/2024) בהשתתפות נציגי רשות המים, נדונה גם סוגיית התפטרותה של הסמנכ"לית. במעמד זה נמסר לאנשי רשות המים, שזכויות החתימה באיגוד חולקו בין בעלי תפקידים בהתאם לסכום באמצעות קבוצת מורשים א' או קבוצת מורשים ב', וכי הסמנכ"לית נמנית על קבוצת מורשים ב' בלבד. לטענת מנכ"ל האיגוד, הדבר נובע מכך, שהסמנכ"לית אינה מוגדרת כגזברית.

- טו. בעניין זה העיר הממונה על תאגידי המים והביוב ברשות המים, כי ההפרדה בין "סמנכ"ל כספים" ל"גזבר" אינה מוכרת לו ונשמעת לו פיקטיבית (כך במקור), שכן כל המחאה או פקודת תשלום צריכים להיות חתומים בידי יו"ר המועצה או סגן יו"ר המועצה או הגזבר.
- טז. הממונה על הייעוץ המשפטי ברשות המים הוסיפה, שככל שהאיגוד חפץ לקבוע שתי קבוצות מוסמכים לחתימה על תשלום, היה עליו לשנות את התקנון (צו ההקמה) - דבר שלא נעשה.
- יז. בהמשך אותה ישיבה החליטה מועצת האיגוד לאשר את התפטרות סמנכ"לית הכספים ולפרסם מיידית מכרז לאיתור מינוי גזבר/ית לאיגוד.
24. העסקת עובדים באמצעות מיקור חוץ -

א. במועד הביקורת מועסקים באיגוד 5 עובדים באמצעות מיקור חוץ, שבבחינת תמהיל תפקידיהם עולה כדלקמן:

(1) עובדת אחת החלה עבודתה ב-1.1.2024 על בסיס הוראת השעה (כפי שיפורט בהמשך).

(2) ארבע עובדות נושאות בתפקידים באגף הכספים באיגוד:

מועד תחילת ההעסקה	תפקיד
1.7.2022	חשבת
1.11.2019	מנהלת חשבונות וחשבת שכר
1.2.2023	מנהלת חשבונות ספקים וכוח אדם
1.12.2023	מזכירת מחלקת הסכמים

ב. היועץ שהאיגוד שכר שירותיו במיקור חוץ (החל מ-1.1.2020) לצורך קבלת שירותים מקצועיים למחלקת כספים ומתן שירותי הנהלת חשבונות הוא זה שבפועל גם מעסיק את אותן עובדות והן מוצבות באגף הכספים באיגוד.

ג. בתקופה שבין 1/2020 ועד 12/2023 שילם האיגוד ליועץ סכום של 2,206,234 ₪ בגין העסקת העובדות, כשהרווח הקבלני עמד על 9%.

ד. **הביקורת מעירה, שלאיגוד תקנים מאושרים לצורך קליטת עובדים בתחומים בהם מועסקות העובדות באגף הכספים באמצעות מיקור חוץ, כך שלא נראית סיבה מתקבלת על הדעת לתשלום שכר בתוספת רווח קבלני לגורם חיצוני.**

בתגובה מסר מנכ"ל האיגוד, כי העסקת עובדים במיקור חוץ נעשית באיגוד במשך שנים רבות ונבעה מקושי לאתר עובדים מתאימים בשכר המוצע. עוד ציין, כי הנהלת האיגוד הנוכחית פועלת להעסקת כל העובדים בהעסקה ישירה ולסיום התקשרות עם עובדים במיקור חוץ.

25. עובדים מושאלים -

א. עיריית חיפה משאילה לאיגוד שני עובדים, וזאת מבלי שיווצרו בין האיגוד ובין העובדים המושאלים יחסי עובד ומעסיק. הסדר זה נולד מכוח הסכמים ישנים שעיריית חיפה צד להם, וכפי שנמסר לביקורת, הסכמים אלה כוללים עובדים ותיקים בלבד, ואינם חלים על עובדים חדשים. יוצא, איפוא, שככל שחולפות השנים, ההסדר של השאלת העובדים עתיד להסתיים.

ב. בגין ההשאלה משלם האיגוד לעיריית חיפה את מלוא עלות השכר של העובד המושאל, בהתאם לתנאי העסקתם של עובדים אלה בעירייה, להוראות הדין, ובכפוף להוראות סעיף 9 לחוק יסודות

- התקציב. מנגד מוטל על העירייה לשלם בגין העובדים המושאלים את שכרם המלא, הכולל את תשלום הפנסיה ו/או הגמל, ככל שלעובדים פנסיה תקציבית.
- ג. איגוד הערים מנהל את נוכחות העובדים המושאלים וכן את שכרם, ותהליך ההתחשבות של עיריית חיפה אל מול איגוד הערים נעשה על-ידי אגף החשבות בעירייה.
26. קליטת עובדים נוספים - בבחינת המסמכים שהועברו לביקורת ע"י האיגוד עולה, כי במהלך השנים הוסיף האיגוד תקנים וקלט עובדים נוספים, בהתאם לאישורים שקיבל באופן פרטני מרשות המים, תוך שרשות המים מציינת שאישורים אלה אינם מהווים אישור למבנה הארגוני שהועבר לרשות המים ונמצא בבדיקה.
- א. ביום 21.3.2021 אישר הממונה על התאגידים דאז ברשות המים את קליטתה של עובדת האיגוד ששימשה עד אותה עת כאחראית מערכות מידע, לתפקיד "מנהלת תחום מכרזים, הסכמים ורכות ועדות".
- ב. ביום 28.9.2022 אישר הממונה על התאגידים ברשות המים תוספת תקן של סמנכ"ל התקשורת ולוגיסטיקה במבנה הארגוני. הממונה הוסיף, שלאחר אישור זה לא תאושר תקינה נוספת של עובד בדרגת סמנכ"ל באיגוד.
- יודגש, שעל גבי המכתב המצורף לאישור זה, מיום 2.10.2022, כתב מנהל תחום איגודי ערים לביוב ברשות המים, שאישור זה אינו מהווה אישור למבנה הארגוני שהועבר אל רשות המים ונמצא בבדיקת הממונה על התאגידים.**
- ג. ביום 29.1.2023 אישר הממונה על תאגידי מים וביוב ברשות המים תוספת תקן של סגן מנהל אגף חשמל ובקרה, תוספת תקן של מנהל מחלקה ממונה בטיחות אש, ותוספת תקן של מנהל מחלקה פרויקטור שידרוג המט"ש.
- גם על גבי המסמך המאשר נכתב, שאישור זה אינו מהווה אישור למבנה הארגוני שהועבר אל רשות המים ונמצא בבדיקת הממונה על התאגידים.**
27. קליטת עובדות על בסיס הוראת שעה -
- א. ביום 19.10.2023 פרסם מנכ"ל משרד הפנים "הוראת שעה - החרגת סוגיות בתחום הון אנושי בתאגידים עירוניים לצורך התנהלות מלחמת "חרבות ברזל" ולאור האפשרות של דחיית מועד הבחירות ברשויות המקומיות", אשר נועדה לייצר רציפות תפקודית מיטבית ומחריגה, ומוסיפה על ההוראות שפורסמו טרם קיומן של הבחירות המוניציפליות ע"י משרד הפנים. יובהר, כי בפרוטוקולים ובמסמכי האיגוד מכונה הוראת השעה "צו השעה".
- ב. כמפורט בהוראת השעה, בהתקיים התנאי של אישור לקיומו של תקציב מאושר לצורך תשלום התוספת מאת מנהל הכספים או הגזבר, ואישור של מנכ"ל התאגיד והדירקטוריון, ושקיים צורך באיושים ובגיוסים הנובע ממצב החירום הקיים והכרחי להמשך תיפקודו התקין של התאגיד, יכול התאגיד העירוני לפעול כדלקמן:
- (1) לגייס ולאייש באופן זמני, ועד לתקופה של 3 חודשים, במשרה חדשה בתאגיד, וזאת למרות שהמשרה לא אושרה ע"י משרד הפנים במבנה הארגוני של התאגיד.
- (2) לגייס ולאייש משרה חדשה בתאגיד, בכפוף לקיומה במבנה הארגוני המאושר של התאגיד ע"י משרד הפנים, ובכפוף לקיום מכרז כדין לפי הנדרש, ובכפוף לכל דין, וזאת ללא צורך באישור מנהל אגף בכיר לתאגידים עירוניים.

(3) לגייס ולאיץ משרה בכירה קיימת בתאגיד, בכפוף לקיומה במבנה הארגוני המאושר של התאגיד ע"י משרד הפנים, ובכפוף לקיום מכרז כדין ובכפוף לכל דין, וזאת ללא צורך באישור מנהל אגף בכיר לתאגידים עירוניים.

(4) עובד שנקלט למשרה זמנית של 3 חודשים, לאור דחיית מועד הבחירות, ניתן יהיה להאריך את העסקתו הזמנית בעוד 3 חודשים.

ג. ביום 3.12.2023 כתב מנכ"ל האיגוד אל יו"ר האיגוד דאז מכתב ובו סיכום של "פגישה עבודה יו"ר ומנכ"ל האיגוד בנושא כ"א ולקליטת עובדים". כעולה מהכתוב, לאור תקופה מורכבת זו, האיגוד אישר מבנה ארגוני מדצמבר 2022 בישיבת מועצה ובאישור רשות המים. האיגוד החל בתהליך קליטת עובדים, ולאור הבחירות המוניציפליות שהיו אמורות להתקיים ב-31.10.2023, האיגוד השעה את המשך התהליך עד לאחר בחירת מועצה חדשה.

הביקורת מעירה, שבניגוד לנכתב בסיכום הפגישה, המבנה הארגוני של האיגוד לא אושר ע"י רשות המים בשנת 2022.

ד. עוד כתב המנכ"ל, שלאור עבודתו המורכבת של האיגוד, הן מבחינה ביטחונית והן מבחינת תהליך השדרוג וההרחבה, החליט האיגוד עפ"י יעוץ של יועמ"ש האיגוד והוראת שעה שיצאה ממשרד הפנים הממונה על התאגידים העירוניים להמשיך בתהליך קליטת עובדים שחיוניים למערכת על מנת לייצר רצף עבודה ותהליכים תקינים באיגוד.

ה. במכתבו הוסיף המנכ"ל כך:

"בתאריך 29.11.23 בוצעה פגישה בנושא מבנה ארגוני. להלן הנושאים שהוצגו ליו"ר האיגוד לאישור:

א. ממונה בטיחות ואש - גיוס עובד לאיגוד על פי צו השעה באופן זמני ל-3 חודשים.

ב. גיוס מחליפה לעובדת [...] ממחלקת מכרזים שיצאה לחופשת לידה - גיוס דרך מיקור חוץ.

ג. גיוס מנהלת משאבי אנוש - מיקור חוץ החל מ-1.1.2024 - למספר חודשים.

ד. גיוס מנהל מחלקת מכרזים והתקשרויות על פי צו השעה באופן זמני ל-3 חודשים במיידית."

ו. ביום 7.12.2023 ערך מנכ"ל האיגוד ראיון עבודה לעובד לתפקיד ממונה בטיחות. באותו היום ערכו יו"ר האיגוד ומנכ"ל האיגוד ראיון עבודה למועמדת לתפקיד מנהלת משאבי אנוש, וביום 10.12.2023 ערך המנכ"ל ראיון עבודה למועמדת לתפקיד מנהלת מחלקת מכרזים.

יוצא, איפוא, שלכל אחד מהתפקידים הנ"ל התקיים ראיון למועמד אחד בלבד, ומשלא פורסם מכרז לאיוש משרות אלו, אין בהירות כיצד נודע למועמדים אלה על המשרה הפנויה, והאם קיימת היכרות מוקדמת ביניהם ובין נושאי תפקידים באיגוד.

ז. בהתייחס לתפקיד ממונה בטיחות אש יודגש, כי המשרה אושרה ע"י הממונה על תאגידי מים וביוב ביום 29.1.2023, כך שהיה לאיגוד די זמן לאתר מספר מועמדים לתפקיד, ולהוציא אל הפועל קליטת עובד באופן מסודר ובהתאם להוראות המחייבות. הלכה למעשה, לעובד נמסר בעת הראיון, שמשרתו זמנית למשך 3 חודשים בלבד, ועל פי הוראת השעה, אולם בסמיכות לקבלתו לעבודה ביקש המועמד שלא לקבל את המשרה בשל השכר הצפוי הנמוך.

ח. בהתייחס לתפקיד מנהלת מחלקת מכרזים -

(1) מדובר במשרה חדשה באיגוד, שאינה נמנית על המשרות במבנה הארגוני המאושר של האיגוד.

למועמדת נמסר בעת הראיון שמשרתה זמנית למשך 3 חודשים בלבד, ועל פי הוראת השעה.

(2) **הביקורת מעירה, כי העובדת החלה עבודתה ביום 1.12.2023 באיגוד, בעוד שראיון העבודה עימה נערך ב-10.12.2023, קרי, 10 ימים לאחר שכבר החלה עבודתה.**

(3) הביקורת מדגישה, שבמסמכים רשמיים של האיגוד, שהועברו לחברי מועצת האיגוד לצורך אישור המבנה הארגוני, נכתב כי העובדת החלה עבודתה ב-1.12.2023, למרות זאת מסר המנכ"ל כי העובדת החלה עבודתה ב-10.12.2023, היום בו נערך הראיון עימה. למותר לציין, שלייד כל עובד נרשם התאריך המדוייק של תחילת עבודתו, גם אם החל לעבוד שלא בתחילת החודש.

(4) עוד מעירה הביקורת:

(א) ישיבת העבודה לגבי הצורך בקליטת העובדים (ובכלל זאת, אותה עובדת) בין המנכ"ל ויו"ר האיגוד דאז התקיימה ביום 29.11.2023.

(ב) סיכום ישיבת העבודה בין השניים, שבו נכתב, שהאיגוד החליט 'עפ"י יעוץ יועמ"ש של האיגוד והוראת שעה שיצאה ממשד הפנים והממונה על התאגידים העירוניים [...] נושא תאריך 3.12.2023.

(ג) אישורו של היועץ המשפטי לאיגוד באשר לצורך לקליטת העובדים הינו מיום 4.12.2023, יום לאחר שנכתב, כי האמור במכתב מבוסס על יעוץ של היועמ"ש (ראה ס"ק (ב)).

(5) יודגש, שבמכתב שהעבירה מרכזת בכירה שכר ומינויים ברשות המים אל האיגוד, ביום 21.3.2024, המתייחס לאישור שכרה של אותה עובדת נכתב, שאישור זה הינו זמני וכפוף לאישור המבנה הארגוני של האיגוד ע"י רשות המים, אלא שנכון למועד הביקורת (11/2024) המבנה הארגוני של האיגוד טרם אושר ע"י רשות המים.

(6) ביום 4.6.2024 אושר תקן של מנהל מחלקת מכרזים והתקשרויות ע"י רשות המים, וביום 9.6.2024 התקבלה מרשות המים הארכת אישור שכר לעובדת, והתקן של התפקיד הוארך עד 11.9.2024.

ט. בהתייחס לתפקיד מנהלת משאבי אנוש -

(1) מועצת האיגוד בישיבתה מיום 28.10.2022 (מס' 4/2022) החליטה לאשר הוספת תקן של מנהל משאבי אנוש בכפוף לאישור רשות המים, במעמד של מנהל מחלקה ובכפופות ישירה למנכ"ל.

(2) במהלך החודשים 10/2022 ועד 12/2023 האיגוד לא פעל להוצאת מכרז לתפקיד זה.

(3) ביום 7.12.2023 נערך ראיון למועמדת לתפקיד מנהלת משאבי אנוש, ובו נמסר לה, שמשרתה זמנית למשך 3 חודשים בלבד, ועל פי הוראת השעה. המועמדת החלה עבודתה באיגוד באמצעות מיקור חוץ, ביום 1.1.2024.

(4) ביום 4.6.2024 התקבל אישור מרשות המים להוספת תקן של מנהל מחלקת משאבי אנוש באיגוד.

(5) הביקורת מעירה, כי מדובר במשרה חדשה, שלא הייתה קיימת בעת קבלת המועמדת לעבודה, משך עבודתה צריך היה להיות קצוב ל-3 חודשים תוך אפשרות להארכתו ב-3 חודשים נוספים, ובסיום התקופה מחוייב לצאת למכרז. נכון ל-11/2024, העובדת עדיין נושאת בתפקידה באיגוד, מבלי שהתקיים מכרז לתפקיד, כפי שמחייבת הוראת השעה במקרה כמעין זה. יתרה מכך, הביקורת לא קיבלה הסבר מניח את הדעת להעסקתה של העובדת באמצעות מיקור חוץ, שיש בצידה תשלום של 9% רווח קבלני.

בתגובה מסר מנכ"ל האיגוד, כי 'פורסם מכרז לאיתור מנהלת משא"ב, מכרז זה לא צלח עקב דחיית הבחירות ולכן נאלצנו לבטל את המכרז.'

הביקורת מדגישה, שעד מועד תום הביקורת (12/2024) לא התקיים מכרז לתפקיד.

(6) ביום 24.12.2023 עידכן יו"ר האיגוד דאז את חברי ועדת הנהלה, לגבי קליטת העובדים בהתאם להוראת השעה, וחברי הוועדה אישרו זאת.

הביקורת מעירה, כי יו"ר האיגוד דאז לא עידכן את ועדת הנהלה באשר לקליטתה לעבודה של מנהלת משאבי אנוש, החל מיום 1.1.2024 (כשבוע לאחר מועד הישיבה) באמצעות מיקור חוץ, למרות שהראיון עימה התקיים ב-7.12.2023.

י. בישיבת מועצת האיגוד מס' 3/2024 מיום 7.7.2024, לאחר התכנסותה של מועצת האיגוד החדשה, נדונה, בין היתר, סוגיית כוח האדם באיגוד. כעולה מהכתוב, הוחלט לצאת למכרז לאיתור יועץ ארגוני שיסייע לאיגוד לגבש מבנה אירגוני התואם את הצרכים ויועבר לאישור רשות המים.
יא. חלק מחברי מועצת האיגוד הביעו את חוסר הנוחות בהיעדר המידע כיצד אותרו נושאי התפקידים שהתקבלו במסגרת הוראת השעה. בנוסף, נוכח החריגה בתקופת ההעסקה המרבית שניתנה לשתי העובדות שנקלטו במסגרת הוראת השעה, הוחלט לצאת למכרז לאיוש המשרות הנ"ל.

יב. **הביקורת מדגישה, כי עד אשר לא יאושר מבנה ארגוני חדש ומותאם לצרכים העדכניים של האיגוד, אין לאייש משרות חדשות. לאחר אישור המבנה הארגוני יש לאייש את התפקידים שאינם מאוישים בדרכים החוקיות המחייבות.**

יג. בתגובה לטיטוט הדו"ח מסר מנכ"ל האיגוד, שילאחר כינון המועצה החדשה פורסמו מכרזים לאיוש המשרות הנדרשות על פי עמדת המועצה והנהלת האיגוד, בהתאם לצרכי העבודה ובימים אלה עוברים המינויים למשרות אלה לאישור רשות המים."

הטבות לעובדים

1. חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 הקנה לשר האוצר סמכויות פיקוח ואכיפה בנוגע לשכר ולתנאי עבודה בגופים ציבוריים משבעה מגזרים, וביניהם, איגודי ערים. בהתאם להוראות החוק, נאסר על גוף ציבורי להנהיג שינויים או הטבות אלא בהתאם למה שהוסכם או הונהג לגבי כלל עובדי המדינה או באישורו של שר האוצר.
2. נמצא שאיגוד הערים נותן לעובדיו ללא תשלום או בתשלום מופחת, בנוסף על שכרם, מוצרים או שירותים, ולהלן דוגמאות:
א. נופש שנתי לעובד ולמשפחתו -

בישיבת ועדת רווחת עובדים מס' 1/2021 מיום 11.3.2021 נדונה השתלמות ונופש מפעלי לעובדי האיגוד. ככתוב בפרוטוקול, ניתן להוציא את העובדים "להשתלמות מקצועית/נופש עובדים/גיבוש" בתקציב שנתי של 5,000 ₪ לעובד. עוד נכתב, ש"כרגע בוחנים היתכנות לנופש משפחות וגיבוש בחודש אפריל/מאי, בסבב אחד."

1) מתמלול הישיבה עולה, שהוועדה קבעה, שניתן יהיה לאפשר לעובדים לצרף לנופש גם בני משפחה, תוך השתתפות סמלית של העובד בגינם.

(2) **הביקורת מעירה, כי תשלום בגין נופש וגיבוש (בניגוד להשתלמות מקצועית) הינו בניגוד להוראות חוק יסודות התקציב לגבי הנהגת הטבות בגוף כאיגוד ערים.**

מנכ"ל האיגוד מסר לביקורת חוות דעת של יועץ השכר של האיגוד, לפיה תקצוב האיגוד אינו חורג מהמקובל בשירות המדינה, אולם חוות דעתו מתייחסת להשתלמות מקצועית, וכאמור לא מדובר בהשתלמות מקצועית.

(3) נושא הנופש השנתי מפורט בפרק: "השתלמויות, כנסים וסיורים מקצועיים בארץ ובחו"ל", בהמשך הדו"ח.

ב. ארוחות חמות לעובדי האיגוד –

(1) האיגוד מזמין לעובדים ארוחות צהריים חמות שעלותן בשנת 2021 עמדה על 33.5 ₪ למנה: 26 ₪ מתקציב האיגוד, ו-7.5 ₪ מנוכה משכר העובד.

(2) לאחר שהאיגוד יצא למכרז חדש (קבלת הצעות מחיר) התקבלו הצעות בסכום של 54 ₪ למנה, ולכן המליצה ועדת רווחת העובדים להנהלת האיגוד לבחון סבסוד נוסף לעובדים, בכדי "לשפר את איכות האוכל למנה איכותית, טובה, ראויה, ביחס עלות של 20%-80%". קרי, העובד יישא בעלות של 20% מהעלות (10.8 ₪), והאיגוד יישא ב-80% מהעלות (43.2 ₪).

(3) הביקורת מדגישה, כי לעובדים מגיעות זכויות שונות הנוגעות לתנאי עבודתם, אולם מימון ו/או סבסוד ארוחות אינם בין התנאים המחייבים. על אף זאת, מסבסד האיגוד ארוחות לכלל העובדים: גם לעובדי השטח העובדים במשמרות וגם לעובדי המינהלה.

2. **לסיכום פרק זה - הביקורת בדעה, כי על מועצת האיגוד לבחון האם ניתן לממן את ההטבות דלעיל מכספי האיגוד, והאם ההטבות קיבלו את אישורו של הממונה על השכר או של רשות המים.**

השתלמויות, כנסים וסיורים מקצועיים בארץ ובחו"ל

1. בתקופה המבוקרת, החל משנת 2022, יצאו מטעם האיגוד משלחות לכנסים, השתלמויות ו/או סיורים מקצועיים.

2. בישיבת מועצת האיגוד 3/2022 מיום 29.6.2022 הציג יו"ר האיגוד דאז את החלטת ועדת השתלמויות ורווחה, בישיבתה מיום 9.5.2022, לגבי השתתפות בכנסים ובהשתלמויות מקצועיות בארץ ובחו"ל של חברי הדירקטוריון ושל עובדי האיגוד. בעניין זה ציין יו"ר האיגוד דאז, כי "השתתפות בכנסים והשתלמויות מקצועיות של חברי המועצה נקבעת ע"י יו"ר האיגוד וכי של עובדי האיגוד נקבעת ע"י מנכ"ל האיגוד והן תהינה בסבבים".

3. הביקורת מוצאת לנכון לציין, שבישיבת מועצת האיגוד מיום 18.4.2024 (מס' 1/2024) העלה יו"ר האיגוד בפועל (היו"ר הזמני עד לאישור מועצה חדשה) את נושא ההשתלמות המקצועית באילת שאמורה היתה להתקיים בחודש מאי 2024. בהינתן שמדובר במועצה זמנית, עד אשר תבחרנה הרשויות את נציגיהן למועצת האיגוד, התגלעה מחלוקת באשר לזהות המשתתפים בהשתלמות: בעוד יועמ"ש האיגוד טען שמבחינה "ציבורית זה לא נראה טוב שמישהו שעומד לסיים את תפקידו עוד כמה ימים ייסע להשתלמות שפניה לעתיד", הרי שמספר חברי מועצה סברו אחרת. בסופו דבר, ולאחר שיועמ"ש האיגוד הוסיף, ש"יהיו בעתיד עוד חמישה כנסים", החליטה המועצה פה אחד לאשר השתתפותם בכנס של שניים מנציגיה שעתידים להישאר בתפקידם באיגוד גם בקדנציה הבאה.

4. מבחינת היקף ההשתלמויות, הכנסים והסיורים שהתקיימו בארץ ובחו"ל נמצא, שהחל מ-2/2022 ועד 5/2024 (בתקופה של שנתיים ושלושה חודשים) שילם האיגוד בגין כך כ-1.2 מיליון ₪.

5. להלן פירוט של חלק מהנסיעות, לפי סדר כרונולוגי, בהן נטלו חלק נציגי האיגוד:

6. **ועידה בינלאומית לניהול משאבי מים, ביוב ותשתיות בדובאי -**

בפרוטוקול ישיבת מועצת האיגוד מסי' 2/2022 (מיום 28.2.2022) הובאה לאישור המועצה נסיעה לדובאי להשתתפות בוועידה בינלאומית לניהול משאבי מים, קיימות ותשתיות **בחודש מרץ 2022**. מדובר בנסיעה של 4 חברי מועצת האיגוד ו-2 חברי הנהלת האיגוד: יו"ר האיגוד דאז, נציג עיריית קריית ביאליק, נציג עיריית אתא (ששימש כסגן ומ"מ יו"ר האיגוד), נציג עיריית שפרעם, מנכ"ל האיגוד וסמנכ"לית כספים (להלן: "נציגי האיגוד").

7. **הביקורת מעירה, כי האיגוד שלח ומימן נסיעה ל-6 נציגים, בניגוד להוראות "נסיעות מקצועיות לחו"ל - חוזר ממונה"¹⁶, שהוציאה רשות המים ב-5.12.2010 (להלן: "נוהל רשות המים") לפיהן הנהלת האיגוד יכולה לאפשר נסיעה לחו"ל עד ארבעה עובדים/דירקטורים בשנה.**

8. כמפורט בתוכנית הרשמית¹⁷, הכנס נערך במהלך 3 ימים, בין התאריכים 22.3.22 עד 24.3.22, אולם תוכנית הנסיעה של האיגוד לא תאמה למועדי הכנס, כמפורט:

תאריך	התוכנית הרשמית של הכנס (שעות ההרצאות המקצועיות בכנס)	תוכנית הנסיעה של נציגי האיגוד
22.3.22	10:00 עד 17:15	---
23.3.22	10:00 עד 17:15	10:30 טיסה מנתבי"ג לדובאי 16:00 הסעה למלון 20:00 יציאה למגדל בורג' ח'ליפה (מופע אורות)
24.3.22	9:00 עד 17:15	10:00 יציאה לוועידה הבינלאומית לניהול מים, קיימות ותשתיות 12:00 סיור בתערוכת Expo Dubai 19:00 הכפר הגלובלי
25.3.22	הוועידה הסתיימה	10:00 שוק הזהב/תבלינים 12:00 עין דובאי ורצועת החוף 14:00 ארוחת צהריים 16:00 המסגרת של דובאי 17:30 גן הפרחים
26.3.22	הוועידה הסתיימה	9:30 אבו דאבי 11:00 מסגד שיח' זאיד 12:00 שוק התמרים 13:00 ארוחת צהריים וקניון אבו דאבי 16:00 ארמון הנשיאות 17:00 מוזיאון הלובר
27.3.22	הוועידה הסתיימה	13:00 פינוי חדרים 16:30 הסעה לשדה התעופה 20:25 טיסה לישראל

9. מהטבלה עולים הממצאים הבאים:

א. נציגי האיגוד טסו לוועידה ב-23.3.22 - יום לאחר שהוועידה החלה, ונחתו בשעות אחר הצהריים באותו היום, כך שהם לא השתתפו ביומיים הראשונים (מתוך שלושה) של הכנס.

¹⁶ נוהל זה היה בתוקף עד לפרסום "חוזר ממונה: הכשרות מקצועיות בחו"ל" מיום 17.7.2023.

¹⁷ <https://iah.org/events/international-conference-on-water-resources-management-and-sustainability-solutions-for-arid-regions>

ב. ביום השלישי והאחרון של הכנס, ב-24.3.2022, אמורים היו נציגי האיגוד להיות נוכחים בכנס בין השעות 10:00 עד 12:00 אולם שעות אלו לא חפפו לתוכנית הכנס, ודוק:
(1) המושב הראשון התקיים בין השעות 9:00 עד 10:30.

(2) המושב השני התקיים בין 10:45 ועד 12:15.

ג. בשלושת הימים האחרונים של הביקור (25.3 עד 27.3) סיירו נציגי האיגוד באטרקציות תיירותיות.
ד. האיגוד שילם בגין נסיעה זו 80,084 ₪, והנסיעה הוזמנה מסוכנות הנסיעות א' על סמך הצעת מחיר שהעבירה הסוכנות.

ה. מנכ"ל האיגוד העביר לביקורת מסמך של "קול קורא" שהאיגוד פירסם ב-9/2020 ל"הקמה וריענון מאגר יועצים ונותני שירותים להשתתפות במכרזי זוטא" ובו, בין היתר, בקשה לקבלת הצעות לתחום של סוכני נסיעות. המועד האחרון להגשת מועמדות נקבע על 19.10.2020.

ו. מהמסמכים שהועברו לביקורת עולה, כי רישום סוכנות הנסיעות א' במאגר הדיגיטלי של יועצי איגוד הערים התבצע ביום 7.4.2022 - כלומר, שנה וחצי לאחר פרסום ה"קול קורא", כך שלא ברור האם סוכנות הנסיעות א' הגישה מועמדות במסגרת ה"קול קורא" עד המועד האחרון המחייב.

ז. מנכ"ל האיגוד מסר בתגובה לביקורת, שי"לאחר המועד האחרון להגשת ההצעות הוחלט לפרסם את מסמכי הקול קורא גם ללא תאריכים, היות והנ"ל תמיד פתוח להצעות ללא הגבלת זמן בהגשה ומדי שנה מתעדכן הריענון בהתאם לצורך."

ח. הביקורת מעירה, שסוכנות נסיעות א' החלה לתת שירותיה לאיגוד בטרם נרשמה במאגר, שכן היא זו שאירגנה את נסיעתם של 6 נציגים לדובאי, לקראת הנסיעה שהתקיימה ב-23.3.2022, ובכל מקרה, לא ניתן לדעת האם האיגוד שילם את המחיר הזול ביותר, שכן לא נערכה השוואת מחירים עם סוכנויות נוספות.

יודגש, כי אותה סוכנות נסיעות היא זו שרכשה חבילות נסיעה בכל הנסיעות של נציגי האיגוד לחו"ל בסכום כולל של 1,148,205 ₪ החל מיום 15.3.2022 ועד 30.6.2024.

מנכ"ל האיגוד מסר בתגובה לביקורת, שחברת הנסיעות א' היא החברה המנהלת עבור רשות המים את הכנסים המקצועיים. על כן, נציגי האיגוד שנוסעים לכנסים ולהשתלמויות מצטרפים לחבילות המשוקות על ידי סוכנות זו.

הביקורת אינה מקבלת טענה זו, שכן הדעת נותנת שנסיעה לכנס תחום בימים תתקיים באותם הימים. אין כל הגיון בהשתתפות של יום אחד בכנס מתוך שלושת ימי הכנס, ובימים שלאחר סיומו להישאר בדובאי לצורך טיולים ונופש על חשבון כסף ציבורי.

ט. עוד מעירה הביקורת, כי על פניו, בבחינת לוח הזמנים, הנסיעה לדובאי לא שימשה למטרות מקצועיות, וממילא היא לא הניבה לאיגוד ערך מקצועי נוסף, אף כי האיגוד מימן את הנסיעה במלואה.

י. יודגש, כי לנסיעה זו, כמו לנסיעות אחרות, הצטרפו בני זוג או מלווים אחרים של נציגי האיגוד.

10. כנס תאגידי המים, הביוב והמט"ש באילת -

מועצת האיגוד אישרה בישיבתה מיום 29.6.2022, את החלטת ועדת השתלמות ורווחה מיום 9.5.2022 לאשר נסיעה של 3 חברי מועצת האיגוד ואחד מחברי הנהלת האיגוד לכנס השנתי באילת, בין התאריכים 29.5.2022 ועד 1.6.2022 (4 ימים).

11. בפועל נסעו לכנס נציג עיריית נשר, שני נציגי עיריית חיפה וסמנכ"ל הנדסה באיגוד. עלות השתתפותם בכנס עמדה על 14,400 ₪.

12. תוכנית הכנס הוכנה ע"י איגוד תאגידי המים והביוב בישראל, והיא כללה הרצאות ופאנלים מקצועיים. הביקורת מעירה, כי נציגי האיגוד שהשתתפו בכנס מטעם האיגוד לא העבירו סיכום משותף של עיקרי הדברים בכנס, על מנת ששאר החברים ממועצת האיגוד והנהלתו יוכלו להעשיר את ידיעותיהם בתחום ולהתעדכן בחידושים בו.

13. תערוכה בינלאומית IFAT 2022 במינכן, גרמניה -

מועצת האיגוד אישרה נסיעה לתערוכה הבינלאומית בין התאריכים 30.5.2022 ועד 3.6.2022 (5 ימים). מנכ"ל האיגוד מסר בישיבת מועצת האיגוד, שמדובר בתערוכה בינלאומית בנושא איכות הסביבה, טיפול בשפכים, מים, אשפה ומיחזור, שבה ניתן יהיה לצפות בעניינים הקשורים לשידרוג המערכות (גם ציוד וגם טכנולוגיה), שעשויות לסייע לאיגוד בקבלת החלטות לטובת השידרוג, שכן, 'התערוכה מתכתבת בדיוק עם הנושא הנדרש לשידרוג המט"ש ולכן חשוב מאוד'. בנוסף, במסגרת הביקור יתקיים סיור מקצועי במכון טיהור שפכים בגרמניה, לבדיקת פתרונות ייבוש בוצה. "חברי מועצת האיגוד אישרו את נסיעתם של יו"ר האיגוד דאז, יו"ר ועדת המכרזים דאז, המנכ"ל ונציגי הנהלת האיגוד.

14. בפועל, השתתפו בנסיעה לתערוכה יו"ר האיגוד דאז, מנכ"ל האיגוד, סגן יו"ר האיגוד המשמש גם כיו"ר ועדת המכרזים (נציג עיריית חיפה), סמנכ"לית כספים, סמנכ"ל איכות הסביבה ופרוייקטי פיתוח, ומנהל הטיפעול.

15. הביקורת מעירה, כי האיגוד שלח לתערוכה מטעמו 6 נציגים (חברי מועצה ועובדים) בניגוד להוראות רשות המים, לפיהן הנהלת האיגוד יכולה לאפשר נסיעה לחו"ל עד ארבעה עובדים/דירקטורים בשנה. עוד מעירה הביקורת, שבהוראות רשות המים נכתב, ש'לא יסעו לחו"ל אותם עובדים/דירקטורים שנה אחד שנה ברצף', ולמרות זאת, יו"ר האיגוד (דאז), המנכ"ל וסמנכ"לית הכספים השתתפו גם בנסיעה לדובאי (3/2022) וגם בנסיעה לגרמניה (6/2022) באותה השנה.

16. העלות הכוללת של חבילת הנסיעה, שכללה טיסות, העברות, לינה, כלכלה וביטוח נסיעות הסתכמה ב-80,974 ₪, ובוצעה ע"י סוכנות נסיעות א'.

הביקורת מעירה, שבנסיעה זו כמו בנסיעות האחרות של נציגי האיגוד בארץ ובחו"ל, כל חבילות הנסיעה (טיסות, מלון, סיורים וכד') נעשו באמצעות אותה סוכנות נסיעות מבלי שנבחנו הצעות מחיר של סוכנויות אחרות.

17. בבחינת לוח הזמנים של הנסיעה לתערוכה נמצא, כי היום הראשון לנסיעה יועד להגעה ליעד והיום האחרון לחזרה ממנו. בשלושת הימים האחרים, בין התאריכים 31.5.2022 ועד 2.6.2022, סוכם על סיור בתערוכה, כניסה למושבים המקצועיים וסיור במתקן לטיהור שפכים במינכן החל משעה 10:00 בבוקר ועד השעה 16:00.

18. הביקורת מעירה גם לגבי נסיעה זו, כי נציגי האיגוד שהשתתפו בכנס מטעם האיגוד לא העבירו סיכום של עיקרי הדברים בכנס, על מנת ששאר החברים ממועצת האיגוד והנהלתו יוכלו להעשיר את ידיעותיהם בתחום ולהתעדכן בחידושים בו.

19. **פעילות העשרה וגיבוש לעובדי האיגוד באילת** - ועדת השתלמויות אישרה בישיבה מיום 9.5.2022 (ישיבה מס' 1/2022) יציאה לפעילות גיבוש והעשרה לעובדי האיגוד. מדובר בנופש מפעלי המתקנים מדי שנה, ונמשך 5 ימים.

20. לנוכח הצרכים התפעוליים של המט"ש פוצלה הפעילות לשני סבבים: המחזור הראשון בהשתתפות 9 עובדים יצא בין התאריכים 19.6.2022 עד 23.6.2022, והמחזור השני, בהשתתפות 18 עובדים ויו"ר מועצת האיגוד דאז, יצא בין התאריכים 3.7.2022 עד 7.7.2022.

הביקורת תמחה באשר לסיבה בגינה הצטרף יו"ר האיגוד דאז לנופש המפעלי.

21. יודגש, כי לעובדים ניתנה האפשרות לצרף בני משפחה לנסיעה, על חשבונם.
 22. סוכנות נסיעות א' אירגנה גם את הנסיעות הללו, שעלותה עמדה על 4,600 ₪ לעובד.
 23. במסמך גמר חשבון, נוסף סכום של 21,200 ₪ בגין פעילויות גיבוש, כך שעלות הנופש המפעלי הסתכמה ב-161,900 ₪.

24. **השתלמות מקצועית לחברי מועצת האיגוד בתל אביב** -

בישיבה מס' 3/2022 מיום 29.6.2022 של מועצת האיגוד הוחלט לאשר השתלמות מקצועית לחברי מועצת האיגוד. ככתוב בפרוטוקול, "כמדי שנה מתקיימת השתלמות מקצועית לחברי מועצת האיגוד, מחוץ למשרדי האיגוד. השתלמות שתתקיים עם כל חברי ההנהלה והדירקטוריון כולל המנכ"ל. נושאי סדר היום יקבעו ע"י יו"ר האיגוד ומנכ"ל האיגוד. השנה תתקיים במלון דן תל אביב, בחודש ספטמבר בין התאריכים 8-10.9.2022".

25. עיון בכרטיסת הנהלת החשבונות העלה, כי התקיימה השתלמות של חברי מועצת האיגוד במלון דן בתל אביב, שאורגנה ע"י סוכנות נסיעות א', שעלותה 111,243 ₪ (מס' תנועת יומן 2022245). מסכום זה הופחתו 3,050 ₪ בגין ביטול השתתפותו של אחד מחברי מועצת האיגוד (מס' תנועת יומן 22007695), כך שהעלות הסופית עמדה על 108,193 ₪.

26. כפי הכתוב בפרוטוקול ישיבת מועצת האיגוד שהתקיימה במלון במסגרת ההשתלמות, 11 חברי מועצה השתתפו בישיבה, ובנוסף, מנכ"ל האיגוד, וממונה פרויקטים והתקשרויות (עובד האיגוד), **כך שהעלות בגין משתתף יחיד עומדת על 8,322 ₪ - סכום גבוה מהמקובל.**

מנכ"ל האיגוד מסר בתגובה, כי באיגוד נהוג לקיים אחת לשנה ישיבת מועצה חגיגית בשילוב השתלמות מקצועית. מדובר בנוהג של שנים רבות. האיגוד קיבל מספר הצעות מחיר.

הביקורת מעירה, כי חברת הנסיעות א' העבירה הצעת מחיר לאיגוד ובה מחירים של ארבעה בתי מלון. משמעות הדברים היא שסוכנות הנסיעות א' היא זו המבצעת את העסקה. עוד יוער, כי האיגוד לא הסביר ולא פירט את עניין המחיר הגבוה ששולם.

27. **סיור מקצועי במתקן לטיפול בבוצה בספרד** -

בישיבת מועצת האיגוד מס' 4/2022 מיום 28.10.2022 עידכן יו"ר האיגוד דאז את חברי המועצה על הנסיעה לספרד בתאריכים 1.11.2022 ועד 6.11.2022 לסיור מקצועי לבחינת מתקנים לטיפול בבוצה בשיטת הקומפוטציה.

28. הביקורת מעירה, שהבאת הנושא לאישור מועצת האיגוד, 4 ימים לפני הנסיעה בפועל, לאחר שכל סידורי הנסיעה הנדרשים כבר בוצעו (טיסה, ביטוח, מלון וכד') מאיינת את מטרת הבאת הנושא לאישור מועצת האיגוד, ולכאורה, היא למראית עין בלבד.

29. בפרוטוקול הישיבה מצויין, שיו"ר האיגוד דאז הסביר את חשיבות הנסיעה, ונימק מדוע חיוני שכל אחד ממשתתפי הנסיעה יקח בה חלק.

הביקורת מעירה, כי הסבריו של יו"ר האיגוד דאז לא נרשמו בפרוטוקול, כך שלא ניתן לבחון אותם.

30. נציגי האיגוד שהשתתפו בסיוור בספרד הם: יו"ר האיגוד דאז, נציג קריית ביאליק, נציג קריית מוצקין, מנכ"ל האיגוד, סמנכ"ל איכות הסביבה, תהליכים ופרייקטים, סמנכ"ל הנדסה, ממונה פרויקטים - קרי, 3 חברי מועצת האיגוד ו-4 עובדי האיגוד.

31. **הביקורת מעירה, כי 7 נציגי האיגוד (חברי מועצה ועובדים) הצטרפו לנסיעה, בניגוד להוראות רשות המים, לפיהן, כאמור, הנהלת האיגוד יכולה לאפשר נסיעה לחו"ל עד ארבעה עובדים/דירקטורים בשנה. עוד מעירה הביקורת, שככתוב בהוראות רשות המים, 'לא יסעו לחו"ל אותם עובדים/דירקטורים שנה אחר שנה בדצף', ולמרות זאת, ליו"ר האיגוד (דאז) ולמנכ"ל היתה זו הנסיעה השלישית לחו"ל¹⁸ בשנת 2022.**

32. בנוסף, הצטרפו לסיוור בספרד שלושה יועצים חיצוניים עימם התקשר האיגוד: היועץ המשפטי לפרוייקט השידרוג למתקן, נציג ממשד התכנון לפרוייקט השידרוג ולמתקן, ומנהל פרויקט חיצוני. מנהל הפרוייקט החיצוני הצטרף לנסיעה על חשבונו.

הביקורת מעירה, כי צירופם של שני היועצים החיצוניים נעשה בניגוד להוראות רשות המים ש'לא יסע ע"ח התאגיד מי שאינו עובד/דירקטור בתאגיד'.

33. בהתייחס לשני היועצים החיצוניים הסביר יו"ר האיגוד דאז בפני חברי המועצה, כי התקבלה חוות דעת משפטית מהיועץ המשפטי לפרוייקט האומרת, שאין מניעה שהאיגוד יממן את הנסיעה והביקור במתקן עבורו (קרי, עבור היועץ המשפטי לפרוייקט) ועבור המתכנן, לצורך הדיונים המקצועיים עימם לגבי החוזה.

34. הביקורת ביקשה לעיין בחוות הדעת שכתב היועץ המשפטי לפרוייקט, שבעצמו אמור היה להצטרף לנסיעה לספרד על חשבון האיגוד, והעלתה, כי חוות הדעת התקבלה ביום 21.12.2022, קרי, כחודש וחצי לאחר שנציגי האיגוד ובכללם אותו יועץ משפטי חזרו מהנסיעה לספרד.

35. בבחינת חוות הדעת שצוטטה בפרוטוקול הישיבה ע"י המנכ"ל נמצא, כי מדובר בהודעת דואר אלקטרוני, לפיה "אין מניעה כי האיגוד יממן נסיעה עבור יועצי האיגוד לביקור במתקן של החברה ולדיונים מקצועיים איתם לגבי החוזה".

36. **בהתייחס לחוות הדעת עליה דיווח מנכ"ל האיגוד מעירה הביקורת כדלקמן:**

א. **כאמור, חוות הדעת הועברה אל מנכ"ל האיגוד ביום 21.12.2022, קרי, יותר מחודש וחצי לאחר שנציגי האיגוד, ובכללם היועץ המשפטי לפרוייקט, שבו מנסיעתם לספרד (תאריכי הנסיעה היו: 1.11.2022-6.11.2022)**

ב. **ישיבת מועצת האיגוד אשר בה ציטט המנכ"ל את חוות דעתו של היועץ המשפטי לפרוייקט באשר להצטרפותו ולהצטרפות יועץ חיצוני נוסף לנסיעה לספרד על חשבון האיגוד התקיימה ביום 28.10.2022 - כחודשיים לפני קבלת חוות הדעת דנן.**

¹⁸ השתתפו גם בנסיעה לדובאי (3/2022), וגם בנסיעה לגרמניה (6/2022).

- ג. במצב הדברים המתואר, לכאורה, הדברים שנכתבו בפרוטוקול הישיבה שובצו בשלב מאוחר יותר, ובפועל אינם משקפים את שנאמר בפועל בישיבה. יודגש, כי הנוסח הכתוב בפרוטוקול (28.10.2022) זהה לנוסח שכתב היועץ המשפטי לפרוייקט (21.12.2022).
- ד. בין כך ובין כך, הביקורת תמחה כיצד מועצת האיגוד אימצה את חוות הדעת המשפטית שכתב היועץ המשפטי תוך שהוא מצוי בניגוד עניינים, שעה שחוות הדעת מתייחסת, בין השאר, להצטרפותו לנסיעה. וזאת, מבלי שאף לא אחד מחברי מועצת האיגוד העלה עניין זה וביקש חוות דעת אובייקטיבית.
- ה. יודגש, כי החלטת מועצת האיגוד בעניין זה היתה פה אחד לאשר את הרכב המשלחת מטעם האיגוד כפי שפירט יו"ר האיגוד דאז במימון האיגוד.
37. עלות הנסיעה לספרד הסתכמה ב-99,080 ₪.

38. סיור מקצועי בדנמרק ובגרמניה -

- בישיבת ועדת הנהלה מס' 2/2022 מיום 13.11.2022, הציג המנכ"ל לוועדה את הצורך לאשר לסמנכ"ל הנדסה באיגוד לצאת לנסיעה בת 3 ימים לסיור מקצועי לצורך בדיקה והתאמת הציוד למט"ש בנוגע לשרוול הצנרת.
39. בישיבה זו ציין המנכ"ל, שלנסיעה יצטרפו הנציגים הבלעדיים של היצרן בארץ, ונסיעתם תהא על חשבונם.
40. בבחינת תוכנית הנסיעה עלה, שימי העבודה כללו הסברה במתחם החברה, ונסיעה לגרמניה לסיור באתר שבו בוצעה עבודה זהה (שרוול).
41. ביקורו של סמנכ"ל הנדסה נערך בין התאריכים 27.11.2022 עד 30.11.2022, ועלות נסיעתו הסתכמה ב-6,328 ₪.
42. הביקורת מציינת בחיוב, שסמנכ"ל הנדסה העביר להנהלת האיגוד מסמך מסכם של נסיעתו.

43. ביקור במרוקו -

44. ועדת הנהלה אישרה בישיבתה מיום 25.1.2023 את נסיעתם של 3 חברי מועצת האיגוד והמנכ"ל (סה"כ 4 נוסעים) לכנס תאגידים במרוקו בין התאריכים 9.3.2023 ועד 15.3.2023, ובסה"כ 7 ימים.

הביקורת מעירה, כי אין מדובר בכנס תאגידים אלא בביקור במרוקו של נציגי תאגידי מים וביוב, שתמהילו יפורט בהמשך.

45. ביום 31.5.2023 מועצת האיגוד (בישיבה מס' 2/2023) קיבלה דיווח ממנכ"ל האיגוד על השתתפותם של 4 מחברי מועצת האיגוד והמנכ"ל בכנס במרוקו. ברשימת המשתתפים שהובאה בדיעבד לחברי מועצת האיגוד נכלל חבר מועצה נוסף, שליד שמו צויין, כי הוא 'אושר לאחר מכן'.
- הביקורת מעירה, כי לא ברור מי אישר ומתי את נסיעתו של חבר המועצה הנוסף למרוקו, מה גם שהצטרפותו הינה מעבר למספר הנוסעים המקסימלי הרשאים לנסוע מטעם האיגוד.
46. נציגי האיגוד שהשתתפו בסיור במרוקו הם: מנכ"ל האיגוד, נציג עיריית קריית אתא, ושלושת נציגי עיריית חיפה - קרי, 4 חברי מועצת האיגוד ועובד איגוד אחד.
47. הביקורת מעירה, כי מטעם האיגוד הצטרפו לנסיעה 5 נציגים בניגוד להוראות רשות המים, לפיהן הנהלת האיגוד יכולה לאפשר נסיעה לחו"ל של עד 4 עובדים/דירקטורים בשנה.

- יודגש, שהוראות רשות המים היו נכונות עד 16.7.2023, והחל מ-17.7.2023 ההוראות הוחמרו, ולפיהן ניתן לאשר נסיעה של עד 3 נציגים מהאיגוד, כאשר 50% מהן, לפחות, הם עובדי האיגוד¹⁹.
48. עוד מעירה הביקורת, שבניגוד להוראות רשות המים, כי 'לא יסעו לחו"ל אותם עובדים/דירקטורים שנה אחד שנה ברצף', מנכ"ל האיגוד הצטרף לנסיעה זו למרות שבשנה הקודמת נסע לחו"ל מטעם האיגוד 3 פעמים (דובאי, גרמניה וספרד). גם נציג עיריית קריית אתא הצטרף לנסיעה זו אף כי בשנה הקודמת הצטרף לנסיעה לדובאי.
49. בבחינת לוח הזמנים בכנס נמצא, כי נציגי האיגוד נפגשו ב-10.3.2023 עם מנכ"ל תאגיד המים של מרקש ונציגי ממשל (לפי לוח הזמנים הפגישה נערכה במלון בין השעות 15:00 עד 17:30); וב-13.3.2023 יצאו לסיור במט"ש במרוקו. בכל שאר הימים לוח הזמנים כלל טיולים וסיורים באתרים ובאתרקציות.
50. להלן תוכנית הסיור:

תאריך	תוכנית הביקור
9.3.2023	הגעה למרוקו ב-20:30.
10.3.2023	9:30 - סיור ברובע היהודי, בית הכנסת לזמה, בית העלמין של רבי חנניה הכהן, מגדל הצריח קאוטיביה. 15:00 - פגישה עם מנכ"ל תאגיד המים של מרקש ונציגי ממשל. 17:30 - הליכה לבית הכנסת לתפילה. 19:00 - ארוחת ערב בסגנון מרוקאי 21:00 - הליכה לכיוון כיכר דג'מה אל פנה למגוון הופעות.
11.3.2023	בוקר - נסיעה למפלי אוזוד 20:00 - חאפלה מרוקאית אותנטית
12.3.2023	9:00 - ביקור באוירקה
13.3.2023	9:30 נסיעה לכיוון קזבלנקה: סיור במט"ש במרוקו, סיור במסגד חסן השני.
14.3.2023	9:30 - נסיעה לרבאט: ארמון המלכה, המאוזוליאום, צריח מסגר עתיק, בית הפרלמנט.
15.3.2023	טיסה לילית ונחיתה בישראל לפנות בוקר.

51. מהטבלה ניכר כי מרבית הסיור לא היה קשור לעניינים מקצועיים של מים וביוב, כך שלא ברור מדוע אישרה מועצת האיגוד נסיעתם של 5 נציגים על חשבון האיגוד, שעלותה הסתכמה ב-73,722 ₪.
52. הביקורת מעירה, כי נציגי האיגוד לא הגישו "דו"ח מפורט באשר למידע שנלמד [...] כפי הנדרש בנוהל רשות המים, לכל הפחות בקשר לסיור במט"ש ולפגישה עם מנכ"ל תאגיד המים של מרקש.
53. מנכ"ל האיגוד מסר בתגובה, כי הנסיעה היתה במסגרת משלחת של תאגידי מים וביוב מכל הארץ, והאיגוד שלח נציגים כמו תאגידי רבים אחרים.
- הביקורת בדעה, כי על הנהלת האיגוד, בבואה לאשר נסיעה מקצועית לחו"ל על חשבון האיגוד, להניח לנגד עיניה את תוכנית הנסיעה (ביקור, סיור וכד'), ולשקול האם האיגוד יקבל ערך מוסף מנסיעות נציגיה.
54. נסיעה למדריד -
- ביום 31.5.2023 דנה מועצת האיגוד (ישיבה מס' 2/2023) באישור נסיעה מקצועית לספרד עבור פרוייקט המתקן לטיפול בבוצה.

¹⁹ רשות המים, הממונה על התאגידיים, "חוזר ממונה: הכשרות מקצועיות בחו"ל", מיום 17.7.2023.

55. בישיבה זו אמר יו"ר האיגוד דאז, כי התקיים הליך מכרזי שעבר אישורים בוועדת המכרזים לגבי טכנולוגיית הטיפול. עוד הוא אמר, שביום 15.8.2022 אישרה ועדת המכרזים חברה ספרדית כספק יחיד לאספקת טכנולוגיה למתקן טיפול בבוצה, המתאים לצורכי האיגוד, ולהקמת מתקן לטיפול בבוצה באמצעות הפיכה לקומפוסט. לכך התקבלה חוות הדעת של היועץ המקצועי המלווה את התהליך שהחברה הנ"ל היא ספק יחיד, ומשלחת של האיגוד נסעה ב-11/2022 לספרד לצורך בחינת המתקנים לטיפול בבוצה בשיטה זו. לדבריו, לאחר שהצוות המקצועי והמשפטי החלו לפעול בתחום הטיפול, הוחלט שיש לדון בעניין המחיר העומד נכון לאותה עת על 24 מיליון אירו.

56. לצורך האמור, הוסיף יו"ר האיגוד דאז, כי יש לנסוע לספרד לניהול משא ומתן על המחיר, ו"כשנחזור מהפגישה ונגיע לאיזה הסכם עקרונות נקיים עוד ישיבת דירקטוריון ונעדכן"; וכי "אחד הדברים החשובים בהקשר זה [...] זה שבעצם גרמתי לרשות המים לשלוח איתנו נציג לסגירת ההסכם [...] יש לנו גיבוי מדהים ברשות המים, יש שם הבנה שגנשים פה דברים טובים ונכונים".

57. יו"ר האיגוד דאז ביקש וקיבל את אישור מועצת האיגוד לנסיעה לספרד של 5 נציגי האיגוד: יו"ר האיגוד דאז, מנכ"ל האיגוד, עובד נוסף של האיגוד (שיקבע במועד מאוחר יותר ע"י המנכ"ל), היועץ המשפטי החיצוני לפרוייקט והיועץ המקצועי החיצוני לפרוייקט.

58. ככתוב בפרוטוקול, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לאיגוד, ניתן לאשר את הנסיעה ליועצים המקצועיים במימון האיגוד.

הביקורת לא קיבלה לידיה את חוות הדעת של היועץ המשפטי לאיגוד.

59. הוצאות הטיסה, הלינה והאש"ל אושרו לתקופת הנסיעה על חשבון האיגוד על פי הכללים המקובלים בשירות הציבורי, בעוד שלשני היועצים החיצוניים אושר מימון הוצאות טיסה ולינה בלבד.

60. ביום 11.6.2023 (שלושה ימים לפני הנסיעה) כתב יו"ר האיגוד דאז מכתב אל חברי מועצת האיגוד, שכותרתו: "אישור סבב טלפוני - נסיעה למדריד 14-18.6.23". במכתב זה ציין היו"ר דאז, שבישיבת מועצת האיגוד מיום 31.5.2023 אישרה מועצת האיגוד נסיעתם של 5 נציגי האיגוד למדריד, אולם "בהמשך להחלטה הנ"ל התברר, כי היה צורך לאשר נסיעה של שישה נציגים (ולא חמישה כפי שאושר), לפיכך מבוקש ממועצת האיגוד לאשר נסיעה של שישה נציגים על פי הפירוט הבא: [...]". [ההדגשה אינה במקור].

61. הביקורת מעירה, כי חברי מועצת האיגוד אישרו את הבקשה מבלי לבדוק מה הסיבה שבעטיה היה צורך לאשר נסיעתו של נציג נוסף.

62. תוכנית הסיור שהועברה לנציגים כללה סיורים במתקנים ודיונים טכניים מקצועיים. הביקורת מעירה, כי לא נכתב דו"ח נסיעה ובו סיכום מפורט באשר למידע שנלמד, בניגוד לנדרש בחוזר רשות המים.

63. עלות הנסיעה לספרד הסתכמה ב-82,556 ₪.

64. סיכום הנסיעות -

להלן טבלה המסכמת את הנסיעות המקצועיות לחו"ל, להשתלמויות, כנסים, ימי כיף וימי גיבוש שהתקיימו במימון האיגוד בתקופה שבין 3/2022 ועד 5/2024, בהתבסס על המסמכים שהועברו לביקורת:

תאריכים	עד תאריך	מס' ימים	יעד	מהות	מס' משתתפים	עלות
23.3.22	27.3.22	5	דובאי	ועידה לניהול משאבי מים קיימות ותשתיות	6	80,084 ₪

עלות	מס' משתתפים	מהות	יעד	מס' ימים	עד תאריך	תאריכים
₪ 8,184	*	יום גיבוש	חמת גדר	1	*	3/22
₪ 3,450	*	יום גיבוש נשים	*	1	*	3/22
₪ 14,400	3	כנס תאגידי מים ביוב ומט"ש	אילת	4	1.6.22	29.5.22
₪ 80,974	7	תערוכה IFAT	מינכן - גרמניה	5	3.6.22	30.5.22
₪ 161,900	9	פעילות גיבוש והעשרה לעובדים (קב' 1)	אילת	5	23.6.22	19.6.22
	19	פעילות גיבוש והעשרה (קב' 2)	אילת	5	7.7.22	3.7.22
₪ 108,193	14	השתלמות לחברי מועצת האיגוד	תל אביב	3	29.9.22	27.9.22
₪ 99,080	10 (מהם 3 יועצים חיצוניים)	סיור במתקן לטיפול בבוזה	ספרד	6	6.11.22	1.11.22
₪ 5,729	1	סיור מקצועי - שירוול צנרת	דנמרק וגרמניה	3	30.11.22	27.11.22
₪ 2,900	*	הרצאה ליום האישה	*	1	*	1/203
₪ 13,091	*	יום כיף לעובדים	*	1	*	1/23
₪ 73,722	5	ביקור תאגידי מים	מרוקו	7	15.3.23	9.3.23
₪ 163,373	*	כנס תאגידי מים	אילת	5	*	1.6.2023
₪ 82,556	6 (מהם 1 יועץ חיצוני)	סיור מתקן טיפול בבוזה	ספרד - מדריד	5	18.6.23	14.6.23
₪ 12,254	*	יום כיף לעובדים	דרים איילנד ריזורט	*	*	17.3.2024
₪ 262,940	*	כנס תאגידי מים (כולל יום גיבוש בחוף מיה ביץ')	אילת	*	*	5/2024
₪ 1,172,830		סה"כ				

* אין בידי הביקורת נתונים.

העסקת יועצים וניהול העסקתם

- הצורך בהעסקת יועצים בעלי מומחיות בתחום הנדרש הולך וגדל ככל שתחומי ההתמקצעות מתרחבים וחלים בהם שינויים. בד בבד, מצופה מרשות ציבורית לבחון את נחיצות העסקת היועצים, אופן בחירתם, ההתקשרות עימם ותפוקות עבודתם, וכן להקפיד על שימור הידע המקצועי שהביאו עימם.
- תחת סעיף "הוצאות הפעלה" מפורטים השירותים המקצועיים ששוכר האיגוד, כמפורט:

פירוט שירותים מקצועיים	2022 (ביצוע באלפי ש"ח)	2023 (ביצוע באלפי ₪)	2024 (תקציב באלפי ₪)
מבקר פנים	145	99	140
ביקורת דו"ח כספי שנתי	44	42	50
הכנת דו"ח פעילות שנתי	7	8	20
יועץ שכר	70	85	60
יועץ ביטוחים	53	53	60
יועץ תקשורת (דובר)	24	70	40
יועץ בטיחות	124	125	50
יועץ עסקי	114	104	120

2024 (תקציב באלפי ₪)	2023 (ביצוע באלפי ₪)	2022 (ביצוע באלפי ש"ח)	פירוט שירותים מקצועיים
160	38	78	שירותי IT
100	47	16	יועץ איכות הסביבה
100	30	144	יועץ אחר *
100	63	114	יועץ הנדסי
650	666	602	יועץ משפטי ושירותים משפטיים נוספים **
1,650	1,430	1,535	סה"כ שירותים מקצועיים

* אין בהירות מה נכלל בסעיף זה.

** אין בהירות מה נכלל ב"שירותים משפטיים נוספים".

3. מהטבלה עולה, כי האיגוד מקבל שירותים מקצועיים ב-13 תחומים, וניכרים שינויים משמעותיים במספר תחומים:

א. קיים גידול בשיעור של 321% בתקציב שנת 2024 להעסקת יועץ IT לעומת הסכום ששולם לו בשנת 2023.

ב. קיים גידול של 113% בתקציב 2024 ליועץ לאיכות הסביבה לעומת הביצוע בשנת 2023.

ג. קיים גידול של 150% בתקציב שיועד להכנת דו"ח פעילות שנתי בין הביצוע ב-2023 לעומת התקציב לשנת 2024.

ד. קיים גידול של 182% בתשלומים ששולמו לדובר בשנת 2023 לעומת שנת 2022.

4. להלן פרטים לגבי רכישת השירותים מחלק מהיועצים של האיגוד:

מס'	תחום התמחות / עיסוק	תאריך התחלה	מס' שנות התקשרות עד 12/2024	תאריך הארכה אחרונה ע"י מועצת האיגוד
1	דובר האיגוד	29.4.2012	12 שנים ו-7 חודשים	10.5.2023
2	מבקר פנים	28.12.2009	15 שנים	10.5.2023
3	רו"ח המבקר	27.2.2003	21 שנים ו-9 חודשים	10.5.2023
4	ליווי וייעוץ פיננסי וייעוץ גיוס הון ותעריפים מול רשות המים	3.2.2013	11 שנים ו-9 חודשים	
5	שירותים מקצועיים למחלקת כספים ומתן שירותי הנהלת חשבונות	1.1.2020	4 שנים	
6	יועץ משפטי לאיגוד	5.2019	5 שנים ו-7 חודשים	1.6.2023 לאחר שנבחר במכרז חדש.

5. יועץ משפטי -

א. בחודש מאי 2019 זכה היועץ המשפטי לאיגוד במכרז לתפקיד זה.

ב. ביום 13.11.2022 התכנסה ועדת הנהלה (ישיבה מס' 2/2022), והחליטה על יציאה למכרז לתפקיד יועץ משפטי לאיגוד, בעקבות פנייתו של היועץ המשפטי, ככתוב בפרוטוקול. לצורך העניין ביקש יו"ר האיגוד דאז מחברי הוועדה לאשר את מינויו של עו"ד א' (המשמש גם כיועץ המשפטי לתהליך שידרוג המט"ש, ושימש בעבר גם כיועץ משפטי לוועדה לאיתור מנכ"ל), להכנת מסמכי המכרז ולליווי הליך המכרז לאיתור יועץ משפטי לאיגוד.

הביקורת מעירה, כי מינויו של היועץ המשפטי המלווה של המכרז נעשה מבלי שנבחנו הצעות של יועצים משפטיים נוספים.

- ג. בישיבת מועצת האיגוד מס' 2/2023 מיום 31.5.2023 עידכן יו"ר ועדת המכרזים, שפורסם מכרז פומבי למתן שירותי יעוץ משפטי שוטף לאיגוד, וכי הוגשו 4 הצעות לתפקיד. כל המציעים עמדו בדרישות הסף ולכולם נערך ראיון אישי.
- ד. עוד דווח לחברי מועצת האיגוד, כי היועץ המשפטי המלווה של המכרז ניקד את המועמדים על-פי מרכיב המחיר ומרכיב האיכות, בהתאם לקריטריונים שנקבעו במסמכי המכרז (עד 65 נקודות), ולהם התווסף הניקוד של חברי ועדת המשנה שנבחרה לבחור את המועמד, על-פי התרשמות אישית מהראיון.
- ה. החלטת הוועדה לבחור בעו"ד ג' כזוכה במכרז, ובכך להמשיך את יעוצו המשפטי לאיגוד, הובאה בפני מועצת האיגוד ביום 31.5.2023 (ישיבה מס' 2/2023), ואושרה על ידה, ותוקף ההסכם החדש שנחתם עם היועץ המשפטי הינו מיום 1.6.2023.
- ו. התשלום בגין היעוץ המשפטי כלל תשלום שוטף בסכום קבוע, ותשלום נוסף לפי שעות.

6. דובר האיגוד -

- א. חברה ב' מעניקה לאיגוד שירותי יעוץ תקשורת, יחסי ציבור ודוברות החל מיום 29.4.2012, קרי, מעל 12 שנים וחצי ברציפות.
- ב. ביום 1.5.2023 פנה מנכ"ל האיגוד לחברי ועדת המכרזים בבקשה לאישור עקרוני להמשך התקשרות והגדלת סכום ההתקשרות עם הדובר. בבקשה זו ציין המנכ"ל, כי הדובר מועסק באיגוד מ-29.4.2012, ועלות ייעוציו עד אותו מועד הסתכמה ב-264,000 ₪, לפי ריטיינר של 2,000 ₪ בחודש. בפנייתו ביקש המנכ"ל מחברי ועדת המכרזים לאשר המשך התקשרות עד ליום 31.12.2023 ועד ליציאה למכרז חדש, וכן הגדלת ההתקשרות ל-3,000 ₪ בחודש.
- ד. ביום 9.5.2023 ביקש מנכ"ל האיגוד מהיועץ המשפטי להכין חוות דעת בעניין הדובר, ובאותו היום, השיב היועץ המשפטי כדלקמן:
- "הגדלת הסכום ב-50% טעונה אישור מליאה.
יש לצאת ללא שיהוי בהליך תחרותי.
בנסיבות העניין ניתן להמשיך את ההתקשרות עד 31.7.2023 לצורך מיצוי ההליך התחרותי."*
- ה. ביום 10.5.2023, יום לאחר קבלת חוות הדעת של היועץ המשפטי, החליטה ועדת המכרזים (ישיבה מס' 4/2023) להאריך את תקופת ההסכם עם חברה ב' המשמשת כיועצת תקשורת, יחסי ציבור ודובר האיגוד עד לתאריך 31.12.2023, וכן להגדיל את שכרו של היועץ ב-50%, ל-3,000 ₪ לחודש החל מיום 1.5.2023. קרי, ללא התייחסות לחוות הדעת של היועץ המשפטי, שניתנה יום לפני כן.
- ו. בישיבת מועצת האיגוד מיום 31.5.2023 (מס' 2/2023) הביא יו"ר האיגוד דאז בפני חברי מועצת האיגוד את הבקשה להארכת ההתקשרות עד 31.12.2023 ולהגדלת סכום ההתקשרות ב-50% (ב-1,000 ₪).
- ז. **הביקורת מעירה, כי בפני מועצת האיגוד לא הובאה חוות הדעת של היועץ המשפטי, וממילא לא הובאה בפניהם שום אפשרות אחרת פרט לזו שהעלה יו"ר האיגוד דאז.**
- ח. בישיבת מועצת האיגוד מס' 2/2024, מיום 12.5.2024, העלה מנכ"ל האיגוד את עניין הארכת ההתקשרויות עם הדובר, מבקר הפנים ורו"ח המבקר, ואמר כי המועצה החדשה צריכה להחליט על יציאה למכרזים, ושיכל זה יבוא כמובן בסדר היום". לדברים אלה השיב נציג היועץ המשפטי

לאיגוד, ש"התקשרויות אלו הסתיימו, והחלטנו בשלב הזה, לא לצאת למכרזים עד שהמועצה החדשה - " [המשפט לא הסתיים, לפי תמלול הישיבה].

ט. בישיבת מועצת האיגוד 3/2024 מיום 7.7.2024 עלה שוב עניין העסקת שלושה יועצים הנותנים שירותים לאיגוד מספר רב של שנים: מבקר הפנים, רואה החשבון ודובר האיגוד, והוחלט לצאת למכרז בשלושת הנושאים הללו.

י. נכון למועד תום הביקורת (11/2024) הדובר עדיין ממשיך לתת שירותי יועץ תקשורת לאיגוד, מבלי שהאיגוד יצא בהליך תחרותי.

7. מבקר פנים -

א. האיגוד החל לקבל שירותיו של המבקר הפנימי ביום 28.12.2009 - לפני כ-15 שנים. המועד האחרון שבו אושרה הארכת העסקתו היתה ביום 20.5.2020.

הביקורת מעירה, שבמשך ארבע שנים ממשיך המבקר הפנימי לתת שירותיו מבלי שמועצת האיגוד דנה בכך וממילא מבלי שאישרה את המשך העסקתו.

ב. בישיבת ועדת ביקורת מיום 6.12.2023 הועלה עניין משך התקופה שבה משמש המבקר הפנימי בתפקידו, ואחד מחברי הוועדה אמר, שיש צורך להחליפו לנוכח השנים הרבות שהוא משמש בתפקיד.

ג. בישיבת מועצת האיגוד מס' 2/2024, מיום 12.5.2024, העלה מנכ"ל האיגוד את עניין הארכת ההתקשרויות עם הדובר, מבקר הפנים ורו"ח המבקר, ואמר כי המועצה החדשה צריכה להחליט על יציאה למכרזים, ושי"כל זה יבוא כמובן בסדר היום". לדברים אלה השיב נציג היועץ המשפטי לאיגוד, ש"התקשרויות אלו הסתיימו, והחלטנו בשלב הזה, לא לצאת למכרזים עד שהמועצה החדשה - " [המשפט לא הסתיים, לפי תמלול הישיבה].

ד. בישיבת מועצת האיגוד 3/2024 מיום 7.7.2024 עלה עניין העסקת שלושה יועצים הנותנים שירותים לאיגוד מספר רב של שנים: מבקר הפנים, רואה החשבון ודובר האיגוד, והוחלט לצאת למכרז בשלושת הנושאים הללו.

נכון למועד תום הביקורת (11/2024) מבקר הפנים ממשיך לתת שירותיו, מבלי שהאיגוד יצא בהליך תחרותי.

ה. **הביקורת מציינת בחיוב, כי המבקר הפנימי עבד על בסיס תוכניות עבודה רב שנתית לארבע שנים כל אחת.**

8. רו"ח המבקר -

א. רואה החשבון המבקר החל לתת שירותיו לאיגוד ב-2/2003, לפני למעלה מ-21 שנים.

ב. בישיבת מועצת האיגוד מס' 2/2024, מיום 12.5.2024, העלה מנכ"ל האיגוד את עניין הארכת ההתקשרויות עם הדובר, מבקר הפנים ורו"ח המבקר, ואמר כי המועצה החדשה צריכה להחליט על יציאה למכרזים, ושי"כל זה יבוא כמובן סדר היום". לדברים אלה השיב נציג היועץ המשפטי לאיגוד, ש"התקשרויות אלו הסתיימו, והחלטנו בשלב הזה, לא לצאת למכרזים עד שהמועצה החדשה - " [המשפט לא הסתיים, לפי תמלול הישיבה].

ג. בישיבת מועצת האיגוד 3/2024 מיום 7.7.2024 עלה עניין העסקת שלושה יועצים הנותנים שירותים לאיגוד מספר רב של שנים: מבקר הפנים, רואה החשבון ודובר האיגוד, והוחלט לצאת למכרז בשלושת הנושאים הללו. אולם לבקשת סמנכ"לית הכספים אישרה מועצת האיגוד המשך העסקתו של רו"ח המבקר עד אשר יסיים הגשת הדו"ח הכספי השנתי.

נכון למועד תום הביקורת (11/2024) רוה"ח המבקר נפטר, אולם רו"ח אחר ממשרדו ממשיך להעניק שירותו לאיגוד.

9. מנכ"ל האיגוד מסר בתגובה לטיוטת הדו"ח, כי בימים אלה האיגוד עומד לצאת במכרז למספר יועצים, ושבתקופה הקרובה יצאו למכרזים נוספים ביחס לכלל היועצים שתקופת ההתקשרות עימם הסתיימה.

10. יועץ כלכלי ועסקי לאיגוד -

א. ההתקשרות עם היועץ החלה ב-1/2020 לצורך מתן שירותים מקצועיים למחלקת כספים, ומתן שירותי הנהלת חשבונות.

ב. היועץ הכלכלי מעביר מפעם לפעם, לבקשת האיגוד, חוות דעת ומסמכי ייעוץ, ולמשל, חוות דעת מקצועית ותחשיב כלכלי המאשר הצמדת רכב לשני עובדי האיגוד בתפקידי מנהלי מחלקות (פרוטוקול 2/2022 מיום 28.2.2022); בחינת שיעור עליית מחירי המדדים בעולם ושוקלים של יציאה מחדש למכרז אספקת ציוד בפרוייקט שידרוג והרחבת המט"ש.

ג. מעבר לשירותי הייעוץ שהיועץ נותן לאיגוד, הלה משמש גם כספק שירותי מיקור חוץ לאיגוד. במועד הביקורת (8/2024) הועסקו באמצעותו 6 עובדים. מתוכם 4 עובדים באגף הכספים באיגוד, וזאת, בתמורה ל-9% רווח קבלני.

ד. הביקורת מעירה, שלמרות שלאיגוד תקנים מאושרים לאייש משרות אלה בעובדים קבועים המועסקים ישירות ע"י האיגוד (כמפורט בפרק העוסק בכוח אדם), האיגוד מעסיק עובדים במחלקת הכספים באמצעות גורם חיצוני, תוך שהוא משלם רווח קבלני גבוה.

11. יועצים נוספים - האיגוד מקבל שירותי יועץ בתחומים נוספים, ולמשל: ליווי וייעוץ פיננסי וייעוץ גיוס הון ותעריפים מול רשות המים, יועץ לוועדת השקעות, יועץ שכר, יועץ בטיחות, יועץ ביטוח ועוד.

רכבים בשימוש האיגוד

1. האיגוד מחזיק ברכבים המשמשים לעבודה ומתופעלים על-ידו, שאינם צמודים למשרה או לתפקיד אלא מצויים בשימוש הכללי של האיגוד. מדובר ברכבי עבודה שהינם רכבים שהועמדו ליחידות השונות באיגוד לצורך ביצוע משימות עבודה שוטפות; ורכב כונן, המהווה רכב עבודה, שעומד לרשות מנהל תורן לצורך ביצוע פעולות דחופות לאחר שעות העבודה.

2. בנוסף, חוכר האיגוד רכבים צמודים לתקופה קצובה בשיטת לסינג תפעולי על פי רוב לתקופה של 36 חודשים, מקצה אותם למספר עובדים כרכב צמוד, ומתבקש לפעול בהתאם ל"נוהל הצמדת רכבים לעובדים בכירים בתאגיד מים וביוב-שנת 2019", שהוציא הממונה על התאגידים ברשות המים ביום 14.4.2019, ולנוהל האיגוד "שימוש ברכב שירות (רכב צמוד)", המעודכן ליום 1.1.2020 (מספרו: 2.3.5).

3. בהתאם לנוהל רשות המים, האיגוד רשאי להעמיד לרשות עובד בתפקיד מרמת מנהל מחלקה ומעלה רכב צמוד לצורך מילוי תפקידו, בהתאם לדרישות התפקיד ובהיתן אישור דירקטוריון החברה (ובהקבלה - מועצת האיגוד) בצירוף תחשיב כלכלי שיערך ע"י סמנכ"ל כספים בתאגיד.

4. הקצאת כלי רכב - בהתאם לנתונים שהועברו לביקורת, בשנת 2021 הוקצו רכבים - ל-6 עובדים; בשנת 2022 - ל-9 עובדים; בשנת 2023 - ל-10 עובדים; ובשנת 2024 - ל-11 עובדים. **בתקופת כהונת יו"ר האיגוד דאז הוקצה גם לו רכב.**

5. הביקורת לא מצאה מסמכים המעידים על אופן קביעת הזכאות להצמדת כלי רכב, כך שהדבר נעשה ללא אמות מידה ברורות וללא תיעוד ההנמקות להחלטות. פעולות אלו אינן עולות בקנה אחד עם כללי מינהל תקין, וממילא מונעות את האפשרות לביצוע בקרה אחר החלטות שהתקבלו.

פרוייקטים בביצוע האיגוד

במסגרת עבודתו השוטפת של האיגוד, הוחלט על ביצוע פרוייקטים שעשויים לשפר את תיפקודו והפעלתו של האיגוד עצמו ושל המט"ש. במועד הביקורת, קיימים שני פרוייקטים הנמצאים בשלב זה או אחר בתהליך ביצועם, כפי שיפורט בפרק זה.

פרוייקט מס' 1 - פרוייקט הרחבת המט"ש ושידרוגו

1. מכון טיהור שפכים הוא מתקן המנקז את השפכים המגיעים אליו מרשת הביוב המוניציפלית לשם טיהורם, ומאפשר השבתם למערכת המים המטוהרים המשמשים לחקלאות או להשבה לנחלים בטבע.
2. על מנת לעמוד בערכים של איכות הקולחים והבוצה, עלה הצורך בשידרוג המט"ש ובהרחבתו באופן שיתאים לספיקות ולעומסים החזויים בקורלציה לתחזיות גידול האוכלוסין הצפוי.
3. יוקדם וייאמר, כי התחלת פרוייקט השידרוג החלה עם ההתקשרות הראשונה לתכנון בשנת 2011, אולם סמוך למועד הביקורת (שנת 2024), כ-13 שנה לאחר התחלת תכנונו - התכנון המפורט הסתיים אך המכרז טרם פורסם נוכח העיכוב בביצוע עבודות ההנדסה האזרחית.
4. חטיבת הממונה על תאגידי המים והביוב ברשות המים ערכה דו"ח בכל הקשור לפרוייקט, והוא הופץ ב-3/2024.
5. ביום 12.5.2024 התכנסה מועצת האיגוד (ישיבה מס' 2/2024), ובה השתתפו נציגי הרשויות המקומיות שהספיקו לבחור נציגים חדשים למועצת האיגוד לאחר הבחירות לרשויות המקומיות, וכן נציגי הרשויות שטרם בחרו נציגים חדשים - אלה ששימשו כחברי מועצת האיגוד בקדנציה הקודמת.
6. בישיבה זו עלה נושא "דיווח על דו"ח ביקורת רשות המים בנושא פרוייקט השידרוג מיום 5.3.2024", שבה הסביר מנכ"ל האיגוד, בין השאר, כי דו"ח הביקורת מציג את כל השתלשלות האירועים מתחילת הפרוייקט ועד היום, והתמשכות הפרוייקט שהוביל להתייקרויות, הנמצא באותה עת בשיח מול רשות המים.
7. בתגובה הלין חבר מועצת האיגוד ששימש בתפקידו בקדנציה הקודמת, שמועצת האיגוד לא עידכנה על קיומו של דו"ח הביקורת מטעם רשות המים. לדבריו, "סיפרו לנו את זה ממש אחרי שזה יצא ופורסם פה באיגוד, חודשיים, שלושה אחרי זה חברי המועצה ידעו את זה". "מהרגע שזה הגיע משם ודיווחת לחברי המועצה, לקח כברת זמן מטורפת..."; "[...] המועצה לא ידעה מזה. חברי המועצה לא ידעו שיש דו"ח. אני ידעתי כי מישהו מהעובדים סיפר לי פה..."; "[...] דו"ח כזה בעייתי עם כל כך הרבה כשלים, אף אחד לא מדבר על זה!"
8. הביקורת הנוכחית מטעם עיריית חיפה מעירה, כי לא יעלה על הדעת שתבצע בדיקה מעמיקה של גוף רשמי (רשות המים) באיגוד, וחברי מועצת האיגוד לא עודכנו על כך, בזמן שהם נושאים באחריות על התנהלות האיגוד.

9. הביקורת מפנה את תשומת הלב של הדירקטוריון החדש לדו"ח הביקורת של רשות המים על התנהלות האיגוד בכל הקשור לתוכנית לשידרוג והרחבת המט"ש.

פרוייקט מס' 2 - הקמת מתקן לטיפול בבוצה

1. בדו"ח הפעילות המסכם לשנת 2023 כתב יו"ר האיגוד דאז, שיעד מרכזי נוסף של האיגוד בשנים הקרובות הוא לקדם תכנון והקמה של מתקן לטיפול בבוצה, באמצעותו תיווצר בוצה סוג א' במכון הטיהור בהתאם לתקנות.
2. בפרוטוקול ישיבת מועצת האיגוד (3/2023, מיום 12.7.2023), הוצג הפרוייקט להקמת מתקן לטיפול בבוצה בטכנולוגיית קומפוסטציה בשיטת BioMax ולהלן תמצית הסבריו של היועץ שהאיגוד שכר את שירותיו בקשר לפרוייקט הקמת המתקן לייבוש הביצה:
 - א. המט"ש מפנה כ-170 טון בוצה ליום, ועלות הטמנתה כ-14 מיליון ₪. עם הרחבת המט"ש הוא צפוי לפנות בוצה בהיקף של כ-225 טון ליום, ובהתאמה התשלום בגין השירות יעלה.
 - ב. האיגוד בחן מספר טכנולוגיות לטיפול בבוצה, וביניהן:
 - (1) יבוש טרמי - אידוי המים בעלות אנרגטית גבוהה.
 - (2) קומפוסטציה (השיטה שנבחרה) - תהליך ביולוגי, הכולל מערס של הפסולת ואספקת חמצן או אוויר ליצירת תהליך מבוקר, שיימנע פיזור של ריחות רעים, בסיוע של משטפי מים ופילטרים ביולוגיים. לצורך פירוק הקומפוסטציה יש צורך באיוורור אותו ניתן לעשות באמצעות גזם מרוסק.
 - ג. אספקת הגזם מתוכננת להיות מהרשויות המקומיות החברות באשכול המפרץ²⁰. כך, במקום שהרשויות תשלמנה על טיפול והטמנה, הגזם יועבר לאיזור הטיפול בגזם בג'למי, שם הוא יועבר במגרסה מיוחדת שנקנתה ע"י אשכול המפרץ.
 - ד. הובלת הגזם מכל רשות מקומית אל האשכול וממנו אל האיגוד תהיה על חשבון הרשויות המקומיות, והאיגוד יקבל את הגזם הגרוס לצורך שימוש בתהליך הקומפוסטציה ללא עלות.
 - ה. הקומפוסט שייווצר ימכר לשימוש חקלאי.
 - ו. בהתאם לתוכנית, על גג המבנה שבו יתהווה תהליך הקומפוסטציה יותקנו לוחות סולאריים שיספקו חשמל לשימושי האיגוד.
3. בישיבה מועצת האיגוד מס' 2/2023 מיום 31.5.2023 אמר יו"ר האיגוד דאז, שהתקיים הליך מכרזי שעבר אישורים בוועדת המכרזים לגבי טכנולוגיית הטיפול, ושביום 15.8.2022 אישרה ועדת המכרזים חברה ספרדית כספק יחיד לאספקת טכנולוגיה למתקן טיפול בבוצה, המתאים לצורכי האיגוד, ולהקמת מתקן לטיפול בבוצה באמצעות הפיכתה לקומפוסט. לדבריו, לשם כך התקבלה חוות הדעת של היועץ המקצועי המלווה את התהליך שהחברה הנ"ל היא ספק יחיד, ומשלחת של האיגוד נסעה ב-11/2022 לספרד לצורך בחינת המתקנים לטיפול בבוצה בשיטה זו. לאחר שהצוות המקצועי והמשפטי החלו לפעול בתחום הטיפעולי, הוחלט שיש לדון בעניין המחיר שעמד נכון לאותה עת על 24 מיליון אירו.
4. יו"ר האיגוד דאז הוסיף, כי לצורך האמור, יש לנסוע לספרד לצורך ניהול משא ומתן על המחיר, ויכשנחזור מהפגישה ונגיע לאיזה הסכם עקרונות נקיים עוד ישיבת דירקטוריון ונעדכן". לדבריו, "אחד הדברים החשובים בהקשר זה [...] זה שבעצם גרמתי לרשות המים לשלוח איתנו נציג לסגירת ההסכם [...] יש לנו גיבוי מדהים ברשות המים, יש שם הבנה שנעשים פה דברים טובים ונכונים."
5. בישיבת מועצת האיגוד מיום 12.7.2023 (מס' 3/2023), אמר יו"ר האיגוד דאז, ש"ביגלל שיש לנו אחריות וזה כספי ציבור, וכל הנושא הזה בסוף אנחנו הלכנו יד ביד עם רשות המים. גם... מרשות המים הצטרפו

²⁰ אשכול רשויות מקומיות הוא אשכול אזורי מסוג איגוד ערים מיוחד אשר הוקם במטרה לעודד פיתוח חברתי וכלכלי-אזורי ולקדם שיתופי פעולה בנושאים שונים בין הרשויות המקומיות החברות בו. האשכול מבוסס על התאגדות וולונטרית של רשויות מקומיות שכנות. עיריית חיפה אינה חברה באשכול רשויות המפרץ.

אלינו לסיור האחרון, אחרי שלפני זה הייתי אצל יו"ר רשות המים, והיה חשוב לחבר את התהליכים ולעבוד ביחד."

הביקורת מעירה, שעל אף הדברים שנאמרו ע"י יו"ר האיגוד דאז, כתב הממונה על תאגידי המים והביוב ביום 8.8.2024 במענה למכתבו של יו"ר מועצת האיגוד דהיום, כי "הפרוייקט שבנדון לא הובא לידיעת ואישור רשות המים טרם חתימת האיגוד על ההסכם מול החברה."
בהינתן שהאיגוד לא ערער על טענה זו של רשות המים, הביקורת מעירה, כי חברי מועצת האיגוד קיבלו מידע שגוי באשר למעורבות רשות המים בפרוייקט.

6. בהתייחס לאישור הפרוייקט ע"י רשות המים יוסף, כי הממונה על תאגידי מים וביוב כתב במכתבו, שיפרוייקט זה אף לא נבחן בוועדת השיפוט ברשות המים טרם התקשרות האיגוד בהסכם מול החברה שבנדון [...] **הלכה למעשה האיגוד התקשר במזכר הבנות מול החברה ללא ידיעתה והסכמתה של רשות המים [...]"**. זאת, על אף העובדה שהאיגוד ידע שמזכר ההבנות על התחייבויותיו כפוף לאישורים רגולטוריים שונים, שלא היו בידי האיגוד במועד החתימה, והוא לא היה גם צפוי לקבלם.
7. הממונה על תאגידי מים וביוב הוסיף וטען, שלמרות זאת, האיגוד והעומדים בראשו בחרו באותה העת להתחייב לתשלום פיצויים מופקעים במקרה של הפרה. משמעות הדברים, שהאיגוד חשף את עצמו להפרה במועד עת שחתם על מזכר ההבנות הנ"ל, וכעת עם הפרת ההסכם מצד האיגוד לכאורה, הוא חשוף לתשלום פיצויים בסך של כ-5 מיליון יורו.
8. רק עם הדרישה לתשלום הפיצויים מצד החברה עימה חתם האיגוד על ההסכם, העביר האיגוד לעיון רשות המים את ההסכם ואת מזכר ההבנות שנחתם מול החברה, ובמצב דברים זה טוענת רשות המים, שאין בידיה לסייע בעניין זה לאיגוד או להביע עמדתה לאחר מעשה, ו"טוב היה לו היו הדברים מתנהלים אחרת, מבעוד מועד ולא בדיעבד".
9. בהתייחס לתשלום בסך כ-5 מיליון יורו כפיצויים לחברה הספרדית טען הממונה על תאגידי מים וביוב, שיעל פניו לא ברור מדוע אצה הדרך להתפשר ללא התערבות של בתי המשפט על פיצויים אסטרונומיים, כאשר לאיגוד עומדות טענות שונות, כאמור בחוות הדעת של היועצים המשפטיים [של האיגוד - הבהרת הביקורת]. מדובר בכספי ציבור מובהקים ועל האיגוד והעומדים בראשון לעשות ככל שבידם בכדי למזער את העלויות הללו."
10. עוד נטען במכתב דלעיל, שבועדת השיפוט של רשות המים, שהתקיימה ב-11.2.2024 עלה, שבכדי שלפרוייקט זה יהיה צידוק כלכלי נדרשת השתתפות של העיריות הצפויות לפנות גזם למתקן, בכשליש מעלותו המשוערת של הקמת המתקן. אולם עד למועד כתיבת מכתבו (כאמור, 8.8.2024) האיגוד לא העביר לרשות המים הודעה פורמלית לפיה העיריות יישאו בחלקן או בהשתתפותן בהקמת המתקן.
11. הממונה על תאגידי המים והביוב סיכם וכתב, כי האיגוד רשאי לפעול לפי מיטב שיקול דעתו והייעוץ המשפטי שקיבל בכדי למזער ככל הניתן את תשלום הפיצויים בין בדרך של הליך משפטי ובין בדרך של הסדר סביר בנסיבות העניין. זאת, בשים לב שנוכח אי עמידה בדרישות החוק והכללים בעניין מצד האיגוד, ככל שהאיגוד ישלם פיצוי, הרי שתשלום זה לא יכול להיות משולם דרך "התעריף" ולא יוכר לצורך זה.
12. לדבריו, על האיגוד והעומדים בראשו מוטלת האחריות למציאת מקורות מימין שונים לתשלום הפיצויים שייקבעו וכן בחינת התנהלות הגורמים המעורבים בהסכם מטעם האיגוד.
13. **בסיכום הדברים נכתב, בין השאר, כי רשות המים רואה בחומרה את ההתנהלות הזו מצד האיגוד בכל הקשור להסכם זה.**

14. באותה ישיבת מועצת האיגוד (מס' 3/2023, מיום 12.7.2023) הציג היועץ המשפטי להתקשרות הקמת המתקן לטיפול בבוצה את ההליכים שנעשו מבחינה משפטית עד לאותו מועד. לדבריו, חודשים מספר לפני כן התקבלה החלטה על מתקן קומפוסט. ועדת המכרזים אישרה את היועץ המומחה לפרוייקט דן וכן את חוות דעתו, שהחברה הספרדית - היא הספק היחיד, שיודעת להקים מתקן כזה במבנה סגור ובגודל השטח הנתון.

על אף בקשתה, הביקורת לא קיבלה לידיה את חוות הדעת של המומחה לפיה מדובר בספק יחיד.

15. עוד הציג היועץ המשפטי של הפרוייקט בפני חברי מועצת האיגוד, שאחרי אישורה של ועדת המכרזים החל האיגוד במשא ומתן עם החברה הספרדית, שהחל ברמה ההנדסית. האיגוד שלח נציגים לביקור בשני מתקנים בוולנסיה שבספרד, ולאחריו החברה הספרדית שלחה לאיגוד הצעה ראשונה הממוקדת בפן ההנדסי, שהתעדכנה עד לגרסה מס' 3, שהיתה מקובלת על כל היועצים ההנדסיים של האיגוד.

16. לדבריו, לאחר מכן החל דין ודברים בהיבטים המסחריים והמשפטיים, והחברה הספרדית שלחה לאיגוד הצעת חוזה. מאחר שהצעת החוזה כללה מספר רב של עמודים, והואיל ולא היו בידי האיגוד כל האישורים הנדרשים (אישורי רשות המים, המשרד להגנת הסביבה והוועדה המחוזית לתכנון ובנייה) - הוחלט לחתום עם החברה הספרדית הסכם עקרונות או זכרון דברים (כשלב ביניים) שבו עיקרי ההתכתבות.

17. **הביקורת מעירה, כי החתימה על הסכם העקרונות תוך ידיעה ברורה שהגורמים הרגולטיביים טרם נתנו את האישורים לביצוע הפרוייקט וממילא לחתימה על ההסכם נעשתה שלא בסמכות, מעמידה את האיגוד בפני חשש להוצאות כספיות כבירות, שעלולות לגרום לאיגוד נזק, על כל המשמעויות הנזיקיות והאחרות הנובעות מכך.**

18. בישיבת מועצת האיגוד מיום 7.7.2024 (מס' 3/2024), בהשתתפות חברי מועצת האיגוד החדשים, שנבחרו לתפקידם לאחר הבחירות לרשויות המקומיות, תהתה חברת מועצת האיגוד, נציגת עיריית חיפה, "איך הגענו למצב שחותמים על הסכם כזה? [...]", ומנכ"ל האיגוד השיב, ש"היתה הסכמה של רשות המים למול היו"ר הקודם, קודם, שאנחנו נוסעים, נסענו לספרד, היו נציגים של רשות המים גם באותו המעמד", וכי "הוצאנו הודעה על ספק יחיד".

19. המשך השיח בנושא נסב סביב העובדה, שהוכרז ספק יחיד על עבודה בסכום של 200 מיליון ₪, ושלא קיים מסמך מטעם רשות המים המאשר את ההתקשרות.

20. יודגש, שבביקורת שבוצעה ע"י רשות המים הוער, שבהתקשרות במסגרת מזכר הבנות עם החברה הספרדית, התחייב האיגוד לפיצוי של כ-16 מיליון ₪ במקרה של ביטול, ובכך האיגוד חשף עצמו להתחייבויות כספיות מבלי שקיבל אישור מקדים מרשות המים. עוד העירה הביקורת מטעם רשות המים, כי "האיגוד כלל לא יצא למכרז אלא התבסס על חו"ד משפטית וטכנית שהצביעה על החברה הספרדית כספק יחיד".

21. אחת ההמלצות שהועלו ע"י הביקורת מטעם רשות המים, היא שיש לבחון אפשרות של הטלת אחריות אישית (חיוב אישי) על חברי מועצת האיגוד והנהלה הבכירה, במקרים שבהם יימצא כי הגוף שבאחריותם פעל שלא כדין ובניגוד להוראות רשות המים.

22. ביום 11.8.2024 התקיימה ישיבת עבודה בין נציגי האיגוד ונציגי החברה הספרדית. מטעם האיגוד השתתפו יו"ר האיגוד הנוכחי, מנכ"ל האיגוד, היועץ המקצועי והיועץ המשפטי שנשכר לעניין זה.

23. בישיבה סוכם, שח'לף האמור בהסכם העקרונות, יחולו על הצדדים מספר עקרונות:
- א. בכפוף לחתימת תוספת להסכם העקרונות ואישור מועצת האיגוד, יועבר לחברה הספרדית עבור שירותי התכנון סך של 2.5 מיליון אירו, עד 20.8.2024.
 - ב. יתרת המקדמה (כפי שהיא מוגדרת בהסכם העקרונות) בסך 2.5 מיליון אירו תשולם בכפוף לאישור הפרוייקט ע"י ועדת השיפוט ברשות המים. הצפי הינו עד 1/2025.
 - ג. במקרה שהפרוייקט לא יאושר ע"י ועדת השיפוט, ישולם לחברה הספרדית פיצוי נוסף מעבר לתשלום המפורט לעיל (2.5 מיליון אירו), בסך של 1.5 מיליון אירו, וזאת למעט במקרה שבו תאושר טכנולוגיה אחרת, שכן אז יעמוד הפיצוי על 2 מיליון אירו.
24. ביום 14.8.2024 כתב מנכ"ל האיגוד הודעת דואר אלקטרוני אל היועץ המשפטי של הפרוייקט, ובה ציין שבסעיף 5.1 לסיכום הישיבה מיום 11.8.2024 שוייך סכום של 2.5 מיליון אירו עבור התכנון, בעוד בהסכם שנחתם עם החברה הספרדית עלות התכנון הועמדה על 1.2 מיליון אירו.
25. ביום 25.8.2024 כתבה סמנכ"לית הכספים של האיגוד אל יו"ר האיגוד דהיום ואל המנכ"ל, שהמסמכים שצורפו לחברי מועצת האיגוד, לקראת ישיבת המועצה באשר לדרישת תשלום מקדמה לחברה הספרדית, לא תוקנו, מה גם שלא צורף לחברי המועצה החדשים ההסכם המקורי, כך שהם אינם יכולים לבדוק ולאמת את הנתונים, ומצב דברים זה עלול להטעות את חברי המועצה בבואם לקבל החלטה בנושא.
26. ביום 27.8.2024 התקיימה ישיבת מועצת האיגוד (מס' 4/2024), שבה פירט היועץ המשפטי המלווה את הפרוייקט בפני חברי מועצת האיגוד את השתלשלות העניינים המלאה, וחברי מועצת האיגוד החדשים דנו בבקשה לאשר את דרישת תשלום המקדמה לחברה הספרדית בקשר למתן טיפול בבוצה לפי הסכם ההבנות שנחתם. להלן עיקרי הדברים:
- א. לצורך טיפול בבוצה בשטח המט"ש, במקום לפנותה לאתר "קומפוסט אור" בבקעת הירדן, נבדקו חלופות ע"י מומחים מטעם האיגוד.
 - ב. המומחה שמונה ע"י ועדת המכרזים נתן חוות דעת בכתב שהספק היחיד שיש לו טכנולוגיה לעניין זה היא החברה הספרדית. ועדת המכרזים פירסמה מודעה באתר האינטרנט של האיגוד ובה הזמנה להציע טכנולוגיה מתאימה אחרת, אולם לא התקבלה כל הצעה וועדת המכרזים ומועצת האיגוד אישרו את ההתקשרות עם החברה הספרדית.
 - ג. נבדק רעיון לשלב פתרון לבעיית הבוצה, באמצעות גזם מהרשויות השייכות לאשכול המפרץ.
 - ד. ב-11/2022 משלחת של אנשי האיגוד ואשכול המפרץ נסעו לסיור בוולנסיה ובמורסיה שבספרד.
 - ה. החברה הספרדית הגישה 3 מהדורות של תכנון ראשוני להקמת המתקן, ולאחר מכן החלו דיונים על העלויות.
 - ו. ביוני 2023 נסעה משלחת לספרד אשר בה נכחו גם 2 נציגים של רשות המים.
 - ז. במטרה שלא להיכנס עם החברה הספרדית למשא ומתן ארוך על החוזה, באותה הנסיעה (6/2023) חתם האיגוד על הסכם עקרונות עם החברה הספרדית. עלות המערכת לטיפול בבוצה ("הקופסה השחורה") בפרוייקט הועמדה על כ-23.5 מיליון אירו, ואילו העבודות בתחום ההנדסה האזרחית אמורות להיעשות ע"י האיגוד באמצעות מכרזים.
 - ח. האיגוד התחייב לשלם לחברה הספרדית 5 מיליון אירו מקדמה על חשבון המתקן, בשלושה תשלומים החל מ-7/2023. אולם מסיבות שונות האיגוד לא שילם וביקש דחיה, שנדחתה לאחר מכן בשנית, ולכן הגישה החברה הספרדית לאיגוד מכתב התראה לפני תביעה.

- ט. נציגי רשות המים היו שותפים לנסיעה לספרד במהלך יומיים בלבד, ולא נכחו במועד שבו נחתם הסכם העקרונות עם החברה הספרדית, וממילא לא קיים מסמך המאשר שנציגי רשות המים מיודעים בכוונה לחתום על הסכם עקרונות.
- י. ועדת השיפוט שעיקר חבריה הם נציגי רשות המים התכנסה לדון בנושא ב-2/2024, וטרם גיבשה החלטותיה (הוועדה עדיין מבקשת לקבל מסמכים).
- יא. הנסיעה לספרד הובאה לאישור מועצת האיגוד הקודמת ואושרה פה אחד, ולאחר החתימה על הסכם העקרונות, הובא ההסכם בפני מועצת האיגוד והוא אושר פה אחד בדיעבד.
- יב. התקיים דיון אצל מנכ"ל רשות המים לפני הנסיעה לספרד, אולם לטענת רשות המים, הם לא נתנו אישורים להתחייבות הכספית של האיגוד.
- יג. הועלו טענות באשר ליו"ר האיגוד דאז שחתם על הסכם העקרונות ב-6/2023, בזמן שהתפטר מחברותו ממועצת עיריית קריית ים, לאור התמודדותו בבחירות לראשות עיריית טירת הכרמל. מכאן, שבמועד זה הוא אינו יכול היה לשמש כיו"ר איגוד הערים, וממילא הוא נעדר סמכות לחתום בשם האיגוד על הסכם העקרונות. מנגד טען היועץ המשפטי לאיגוד כי הוא נשאר בתפקידו כל עוד הרשות המקומית (עיריית קריית ים) לא החליפה אותו במישהו אחר.
- יד. בהתייחס לחברה הספרדית נאמר, כי היא מילאה את חלקה בהסכם ההתקשרות בכך שהשקיעה שעות עבודה מרובות בסיוע להכנת התוכנית שהועברה לרשות המים; השתתפה בוועדת השיפוט שהתקיימה בזום; ונתנה ערבות בנקאית בסכום של 250,000 אירו.
- טו. במהלך הדיון הועלו טענות באשר לאופן קבלת ההחלטה לחתום על זכרון הדברים, ליועץ המשפטי שהתקבל טרם החתימה על הסכם ההבנות, לרבות ההמלצה להצביע בעד התשלום לחברה הספרדית בסכום של 5 מיליון אירו על מנת להקטין את הנזק שנוצר, ככל שרשות המים לא תאשר את הפרוייקט.
- טז. היועץ המשפטי לאיגוד הסביר, שבהסכם העקרונות מדובר ב-5 מיליון אירו שאינו מותנה בדבר. בהסכם החדש אותו היועצים המשפטיים מציעים קיימות אבני דרך לתשלום. כלומר, התשלום הראשון יהיה בסכום של 2.5 מיליון אירו והתשלומים לאחר מכן תלויים בתוצאות.
- יז. יו"ר האיגוד הנוכחי מסר בישיבה, שנכון לאותו מועד עלות הפרוייקט כ-730 מיליון שקל, ולהערכתו הוא יתייקר בכ-100 מיליון שקל נוספים.
- יח. מועצת האיגוד דחתה פה אחד את ההחלטה בדבר התשלום עד אשר תתקיים הפגישה המתוכננת עם נציגי רשות המים בתאריך 11.9.2024.
27. ביום 2.9.2024 הוצג בפני חברי מועצת האיגוד פרוייקט הטיפול בבוצה ע"י היועץ המקצועי של הפרוייקט מטעם האיגוד, היועמ"ש המלווה של הפרוייקט מטעם האיגוד, וכלכלן שערך את התחשיבים הכלכליים.
28. ביום 11.9.2024 בישיבת מועצת האיגוד (מס' 5/2024), שבה השתתפו נציגי רשות המים, אמר מנכ"ל האיגוד כך: "[...] לגבי התהליך, אני חושב שהתהליך נעשה, כל הנושא של בחירת הספק, כל הנושא של הבנייה של התהליך נעשה בצורה תקינה. היינו פה, הציגו את זה בישיבת מועצה, היתה ישיבת מועצה ספציפית לאירוע הזה. ואני לצורך העניין אני אומר אם אני טעיתי בסוף, כי אני הבנתי שאחרי שיש לי אישור של המועצה ובאישור המועצה קיבלנו את ברכת הדרך גם לצאת לספרד וגם ניתנה פה אמירה של לתת מקדמה של כ-20 מיליון שקלים לטובת לקדם את הנושא, תקלה מבחינתי שרשות המים לא אישרה את המהלך, ולכן אני לוקח מה שנקרא את האחריות שאני הולכתי שולל. אבל היתה לי חוות

דעת משפטית, היתה פה ישיבת מועצה [...] ולכן אני אומר נסענו, חתמנו על הסכם MOU²¹ לצורך העניין. ובמקביל הגענו לוועדת שיפוט. אחרי שחזרנו ולא העברנו את המקדמה, הצגנו ועדת שיפוט ברשות המים, היתה ועדה, קיבלנו הערות. תיקנו את ההערות. בימים אלה אנחנו מוציאים תיקון לכל מה שעלה בוועדת השיפוט על מנת לעלות על הציר הירוק. כלומר לאשר את זה מול רשות המים כדי להתקדם זאת תמונת המצב כפי שאני חושב שהיא היתה ובואו נגיד דייקתי במרבית הדברים שנאמרו. "

29. היועץ המשפטי לפרוייקט הוסיף, שבמהלך שלוש שנים נערך תהליך של בחינת חלופות ע"י צוות יועצים בהובלת היועץ, שבסופה נבחרה חלופת הקומפוסטציה, ולאחר מכן נבחן איזו טכנולוגיות קומפוסטציה יכולות להתאים למגבלות שונות כמו, השטח, ריח, קרבה לישובים, לתושבים ועוד.

30. עוד הוא הוסיף, כי היועץ נתן חוות דעת על החברה הספרדית כספק יחיד, והדבר פורסם באתר האינטרנט של האיגוד על מנת לאפשר למי שיש לו טכנולוגיה אחרת להציע הצעה. משלא התקבלה הצעה נוספת, החלו במשא ומתן עם החברה הספרדית, שכלל גם עניינים הנדסיים, תוכניות רבות, מפרטים וכתבי כמויות. כל זאת, על מנת לספק כמה שיותר פרטים בפני ועדת השיפוט.

31. מנהל אגף ביוב אזורי ומט"שים ברשות המים הבהיר, כי באותה נקודת זמן, בעת שהיה שותף לנסיעה לספרד, הוא אמר לנציגי איגוד שלא יחתמו על הסכם ללא אישור של רשות המים, ולמרות זאת נציגי האיגוד חתמו. עוד הוא הוסיף, כי במשך שנים האיגוד התקדם עם התכנון ושיתף את רשות המים אולם לא קיבל מרשות המים אישור ביצוע.

32. יו"ר האיגוד אמר, שנכון למועד זה, חלה על מועצת האיגוד החובה להפחית את הנזק, והכל ייעשה באישור רשות המים. ככל שהפרוייקט יאושר, הסכום שישולם לחברה הספרדית יהווה מקדמה.

33. נציג לשכת הכלכלה ברשות המים אמר שהפרוייקט לא כלכלי, וסמנכ"ל בכיר לכלכלה ברשות המים אמר, שבהסכמי הבנות אף צד לא לוקח על עצמו התחייבות לשלם 5 מיליון אירו.

34. בישיבה זו הוחלט שהאיגוד יעביר אל רשות המים תוכניות מסודרות בתוך שבוע ממועד הישיבה, ורשות המים תדון בכך בוועדת שיפוט שתתקיים ב-13.10.2024. משכך, הוחלט שלא לקבל החלטה בעניין הסדר הפשרה עד קבלת עמדת רשות המים.

35. בקשר לדו"ח הביקורת שערכה רשות המים, שלטענת הממונה על תאגידי המים והביוב ברשות המים הוא העניין המרכזי - הרי שממצאי הביקורת מקובלים על האיגוד, ייושמו ויוקמו צוותי עבודה משותפים. לדבריו, לאור ההתנהלות הפחות פורמלית בין רשות המים והאיגוד, אמר הנ"ל, שיש לערוך שינוי סדרי עבודה וסדרי מינהל, וכי ש"ש פה צורך אקוטי לקדם את שיתוף הפעולה איתנו [רשות המים - הבהרת הביקורת] ברמה הרבה מעבר לרגולציה הבסיסית."

36. במהלך הישיבה הועלתה הטענה שמי שחתם על מזכר ההבנות עם החברה הספרדית נושא באחריות אישית, וכי יו"ר מועצת האיגוד דאז חתם ללא סמכות, כך שהחלטותיו בטלות מעיקרן.

37. להלן התייחסות מנכ"ל האיגוד מיום 25.2.2025:

א. האיגוד פועל בתיאום מלא עם רשות המים בכל הנוגע למתקן. לאחרונה אושר המתקן מבחינה הנדסית ע"י ועדת השיפוט וכעת עומד האיגוד לאשר גם את התוכנית הכלכלית-עסקית.

ב. בעקבות האישורים הושגה גם התקדמות מול החברה הספרדית, ובאישור המועצה ובידיעת רשות המים שולם סכום המקדמה כך שהחברה הספרדית תוכל לבצע את התכנון המלא הדרוש לצורך קידום המתקן ואישורה המלא ברשות המים.

²¹ Memorandum of understanding, מזכר הבנות.

- ג. בנוגע לפירוט העובדתי בדו"ח הביקורת יבקש האיגוד להתייחס כדלקמן:
- (1) ההחלטה על אופן הפתרון - מתקן קומפוסטציה סגור - התקבלה לפני זמן רב ובה עודכנה גם רשות המים.
 - (2) ועדת המכרזים של האיגוד קיבלה החלטה על פטור ממכרז בגין ספק יחיד בהתאם לאמור בתקנות העיריות (מכרזים) 1987, החלות על האיגוד, לאחר קבלת חוות דעת מומחה וחוות דעת משפטית, וכן פרסום באתר האינטרנט של האיגוד בדבר הכוונה להתקשר עם חברה הספרדית, בלא שהוגשו כל התנגדויות לכך. בניגוד לנטען ע"י הביקורת (מטעם רשות המים) מעולם לא הוצג מצג כלפי חברי המועצה כאילו נערך מכרז. מועצת האיגוד מקבלת ומאשרת באופן שוטף את החלטות ועדת המכרזים כך שהחלטה על פטור ספק יחיד היתה ידועה לכלל חברי המועצה.
 - (3) ההתקשרות עם החברה הספרדית נמצאת כעת בשלב של מסמך עקרונות בלבד, שמטרתה לקדם את הליכי התכנון לצורך אישור ברשויות. לא רק שרשות המים ידעה על כך, אלא ששני נציגים בכירים מטעמה אף ליוו את האיגוד בעת הביקור בספרד בו נחתם מסמך העקרונות.
 - (4) עם נציגי האיגוד נסע לספרד היועץ המשפטי להליך השדרוג וזה נכח ואישר את הליך החתימה על ה-MOU. יובהר, כי החתימה, שנועדה לצורך ביצוע השלב הראשוני של התכנון, היתה הכרחית לצורך הצגת הפרוייקט בפני רשות המים. לא ניתן להתחיל את פרויקט הליך השיפוט ללא הצגת תכנון ברמה מספקת שיאפשר להעריך את עלות הפרוייקט, אופן הפעלת הפרוייקט, השטח שיידרש להקמתו ועוד, מבלי לבצע תכנון ע"י החברה הספרדית.
 - (5) האיגוד לא מוצא לנכון בשלב זה להתייחס לכל הפירוט המפורט בדו"ח הביקורת (מטעם רשות המים), על אף אי-הדיוקים שבו, ולרבות טענות לחיוב אישי וכיו"ב, שכן לבסוף, כפי שפורט לעיל, אושר הפרוייקט ע"י רשות המים. מועצת האיגוד אשרה אף היא את החוזה ותשלום המקדמה לחברה הספרדית, וכעת, בכפוף להשלמת האישור הכלכלי-עסקי של הפרוייקט ע"י רשות המים, ימשיך האיגוד בקידום הפרוייקט.

סיכום

איגוד ערים לביוב - איזור חיפה (להלן: "איגוד הערים" או "האיגוד") הוקם על מנת לפעול במשותף להולכת שפכים מהרשויות המקומיות באיזור ולתחזוקה במתקני הטיפול בשפכים, והוא מאגד שמונה רשויות מקומיות: חיפה, קריית מוצקין, קריית ביאליק, קריית ים, קריית אתא, טירת הכרמל, נשר ושפרעם. נציגי עיריית חיפה מהווים מחצית מחברי מועצת האיגוד.

להלן עיקרי הממצאים שהעלתה הביקורת שנערכה ע"י מבקר עיריית חיפה:

1. האורגנים של האיגוד - האיגוד מנוהל ע"י מועצה המורכבת מנציגי הרשויות המקומיות החברות באיגוד.
2. בבחינת השתייכות חברי המועצה בתקופה שמ-1/2022 ועד 4/2024 נמצא, שעיריית חיפה בחרה נציגי ציבור כנציגיה למועצת האיגוד בניגוד להוראות צו ההקמה ולחוק איגודי ערים המגבילים מינוי נציגים שאינם מקרב עובדי הרשות המקומית או חברים במועצת הרשות. כפועל יוצא מכך, שילם האיגוד גמול לדירקטורים החיצוניים שבחרה מועצת עיריית חיפה (154,000 ₪ ב-2022, ו-136,000 ₪ ב-2023), על אף שמינויים נעשה שלא כדין.
3. אחת מישיבות מועצת האיגוד בשנת 2022 התקיימה במלון דן בתל אביב, במסגרת השתלמות לחברי מועצת האיגוד בת 3 ימים בעלות של 111,243 ₪. ישיבה נוספת של מועצת האיגוד בשנת 2023 התקיימה במסעדת BP במפרץ חיפה בעלות של 8,085 ₪.

- הביקורת בדעה, שישיבות מועצת האיגוד צריכות להתקיים במשרדי האיגוד, הן בשל הנראות הציבורית והן בשל השימוש הלא ראוי בכספי ציבור.
4. חלק מהפרוטוקולים של ישיבות מועצת האיגוד אינם מפורטים ואינם משקפים נכוחה ובאופן בהיר את התנהלות הישיבות לרבות קבלת ההחלטות.
5. ועדת השתלמויות של מועצת האיגוד החליטה ב-3/2021 לאשר הענקת מתנות לחברי מועצת האיגוד בסכום שלא יעלה על 550 ₪ (כולל מע"מ). על אף בקשת הביקורת, המסמכים המשקפים את הדיונים שנעשו בנושא לא הועברו אליה.
- בבדיקה נמצא, שהאיגוד חילק מתנות לראש השנה ולפסח בשנים 2022 עד 2024 לחברי מועצת האיגוד שערך עלה על הסכום המירבי שהאיגוד עצמו קבע, מה גם ששווי המתנות לא גולמו כהטבות לעובדי עיריית חיפה המשמשים כחברי מועצה באיגוד²², נכון הדבר גם לגבי דיווח בגין הכנסה לשאר חברי מועצת האיגוד.
6. האיגוד נוהג לשלוח זר אבלים במקרה של אבן במשפחת עובד או חבר מועצת איגוד. על אף האמור, ב-3/2022 שילם האיגוד, שלא באישור מועצת האיגוד, בגין אוהל אבלים לאחד מחברי מועצת האיגוד - הוצאה שאינה מקובלת וחורגת מהסכום הנהוג.
7. יו"ר מועצת האיגוד (דאז) - החל מ-02/2019 נציג עיריית קריית ים שימש כיו"ר מועצת האיגוד.
8. ב-1/2023 התפטר יו"ר האיגוד דאז מכהונתו במועצת עיריית קריית ים, בשל כוונתו להתמודד על ראשות עיריית טירת הכרמל, אך לא זנח את תפקידו כיו"ר האיגוד, והמשיך לפעול במשך כשנה ושלושה חודשים בניגוד להוראות הדין, וממילא מבלי שיש בידיו הסמכויות לפעול בשם האיגוד. יתרה מכך, מועצת האיגוד לא פעלה בהתאם לצו ההקמה, באופן זה שלא הודיעה על כך לרשות המים בתוך 30 יום מהיום שבו חדל לשמש כחבר מועצת העיר קריית ים, על מנת שרשות המים תמנה חבר חדש תחתיו.
9. בתקופה בה כיהן כיו"ר האיגוד, ביקש יו"ר האיגוד דאז מהאיגוד תשלומי אש"ל ורכב, המסתכמים ב-5,944 ₪ לחודש. בנוסף, קיבל בתקופה שבין 1/2022 ל-4/2024 החזר הוצאות בסכום של 21,245 ₪, שהינם מעבר לסכום שאושר לו, בגין פנגו, מנהרות הכרמל, כביש 6, חוצה צפון (6 צפון) והחזר בגין תיקון טלפון נייד.
10. בבחינת היקף הוצאות הנסיעה במנהרות הכרמל של יו"ר האיגוד דאז אל מול הוצאות הנסיעה במנהרות הכרמל של שאר העובדים שלהם מוצמד רכב נמצא, שבממוצע חודשי שילם האיגוד בעבור מְעָבָר של כל אחד מהעובדים סכום של 53 ₪ לחודש, לעומת תשלום של 746 ₪ בממוצע לחודש בעבור יו"ר האיגוד דאז, מה גם שבאותה העת, כאמור, יו"ר האיגוד דאז לא יכול היה לשמש בתפקידו לאחר שהתפטר מעיריית קריית ים. מעבר לעובדה, שהתשלומים נעשו ללא אישור מועצת האיגוד ורשות המים, הביקורת מדגישה את השימוש הלא מידתי שנעשה ע"י יו"ר האיגוד דאז באפשרות הנסיעה במנהרות הכרמל.
11. מעל לארבעה חודשים לאחר סיום תפקידו באיגוד - יו"ר האיגוד דאז טרם החזיר לאיגוד את המחשב הנייד, הטאבלט ואת 2 מכשירי הטלפון הנייד שנרכשו בעבורו ע"י האיגוד.
12. ועדת ביקורת פנימית נוהגת להתכנס אחת לשנה, ובישיבה מיום 6.12.2023 דנה בשישה דו"חות. הביקורת בדעה, כי העמסת נושאים כה רבים בישיבה אחת אינה מאפשרת דיון מעמיק בכל אחד

²² בהיעדר סמכות, הביקורת מטעם עיריית חיפה לא בדקה האם רשויות אחרות, שנציגן הינו עובד הרשות, גילמו את המתנה בשכר.

- מהדו"חות, וממליצה לכנס את הוועדה לאחר הגשת כל אחד מדו"חותיה בנפרד, על מנת שהמנכ"ל יוכל לתת הנחיות אופרטיביות לתיקון הליקויים במועד הסמוך למציאתם.
13. המנהל הכללי - מכהן בתפקידו החל מיום 28.2.2022. בבדיקה נמצא, כי המנכ"ל משמש כחבר הנהלה בעמותת קרן לחיפה-ישראל (ע"ר), הנמצאת במועד הביקורת במחלוקת משפטית עם עיריית חיפה שנסובה סביב טענותיה של עיריית חיפה שהקרן לא העבירה אליה תרומה בסכום של כ-8 מיליון ₪ שהתקבלה, לכאורה, בקרן בגין בנייתו של איצטדיון סמי עופר. הביקורת בדעה, שהואיל ועיריית חיפה משתייכת לאיגוד הערים, ובהינתן שמנכ"ל האיגוד משמש בנוסף לתפקידו גם כחבר הנהלה בקרן לחיפה-ישראל, הרי שהלה נמצא בניגוד עניינים מוסדי.
14. תקציב האיגוד וביצועו - הדו"ח הכספי המבוקר של האיגוד לשנת 2022 הגיע לאישורה של מועצת האיגוד בישיבתה מיום 18.4.2024 - כשנה ו-4 חודשים לאחר תום שנת 2022. הביקורת בדעה, כי מדובר בשיהוי ניכר באישור הדו"ח, הפוגם בשקיפות ובאפשרות חברי מועצת האיגוד והרשויות המקומיות אותן הם מייצגים לעקוב אחר ההתנהלות הכספית של האיגוד.
15. סעיף הוצאות הנהלה וכלליות כמפורט בדו"ח הכספי המבוקר לשנת 2022, מצביע על חריגה בכ-73% בין התקציב לביצוע. בשני סעיפי המשנה: "אחזקת רכבים וצמ"ה" ו"תשלומים בשל הוצאות עודפות" עמד הביצוע על שיעור נמוך מזה שהוקצב להם. בכל שאר הסעיפים היתה חריגה, בעיקר בסעיף "השתלמויות עובדים ורווחה" (76%), הכולל את הנסיעות לחו"ל וההשתלמויות של חברי מועצת האיגוד והעובדים. גם בהוצאות משרדיות וספרות מקצועית ניכרה חריגה משמעותית (62%).
16. בגוף הדו"ח מובאים נתונים של השתתפות תאגידי המים של הרשויות החברות באיגוד בתקציב האיגוד, ופירוט תאגידי המים החייבים כספים לאיגוד.
17. תקציב פיתוח (תקציב בלתי רגיל) - בשנת 2023 בחנה רשות המים את התוכנית העסקית של האיגוד בעבור גיוס ההון לביצוע עבודות פיתוח, ואישרה תקציב שונה מזה שאושר במועצת האיגוד, שהסתכם ב-194,500 אלפי ₪, שהם 51,700 אלפי ₪ פחות מהתקציב שאישרה מועצת האיגוד. רשות המים אישרה לקיחת הלוואה של 250,000 אלפי ₪ בשנת 2024.
18. בישיבת מועצת האיגוד מיום 7.7.2024 נשאל מנכ"ל האיגוד לפשר הפער הגדול שבין תקציב הפיתוח לשנת 2023 שעמד על 64.7 מיליון ₪ לעומת הביצוע שעמד על 9.7 מיליון ₪, והשיב שחלק מהפרוייקטים נמצאים בשלבי אישור של ועדת השיפוט של רשות המים.
19. נכון ל-7/2024 תוכנית העבודה של האיגוד לשנת 2024 טרם אושרה ע"י רשות המים, וכפי שמסר המנכ"ל, ב-12/2024 אושר התקציב והועבר לאישור רשות המים.
20. תשלום בגין הסדרת זכויות במקרקעי האיגוד - עיריית חיפה נרשמה כחוכרת של החלקה עליה ממוקם המט"ש. החכירה הסתיימה בתאריך 30.9.2000 ולא חודשה מהטעם שהקרע היתה כל השנים בשימוש האיגוד, כך שההתקשרות של רמ"י צריכה להתבצע ישירות אל מול האיגוד. על מנת שהאיגוד יוכל לקבל היתר והסכמת רמ"י במסגרת שיפור מערכות המט"ש היה צורך בחידוש החכירה, ובנסיבות אלה, ויתרה עיריית חיפה באופן סופי ומוחלט על הארכת תקופת החכירה במקרקעין, תוך היעדר התנגדותה כי המקרקעין יוקצו לאיגוד בפטור ממכרז,
21. הביקורת מבהירה, כי נפקות החלטה זו הינה תשלום דמי החכירה לרמ"י, שעלותם עשוי להגיע לכ-36 עד 38 מיליון ₪, ובנוסף, תשלום ארנונה לעיריית חיפה, בגין המבנים שנבנו בעבר ללא שבועה הסדרה. במצב דברים זה, על האיגוד להיערך להוצאה כספית זו.
22. מבנה ארגוני וכוח אדם - ב-9/2019 הובא לאישור מועצת האיגוד מבנה ארגוני חדש בהתאם למתווה השכר החדש של רשות המים, והאיגוד התחייב לשאת במלוא הגדלת עלות תקציב השכר הנגזר

ממתווה זה ממקורותיו העצמיים, ולא ידרוש תוספת הנובעת מהפעלת המתווה המעודכן לתעריף המים. מאותו מועד בו אושר המבנה הארגוני של האיגוד ע"י רשות המים ועד תום מועד הביקורת (11/2024), רשות המים לא אישרה לאיגוד מבנה אירגוני חדש, גם לאחר שהאיגוד הגיש בקשה ב-8/2022 לשינוי המבנה האירגוני מהטעם שהוא עומד בפני פרויקט שידרוג מהותי והרחבת מכון הטיהור.

23. במהלך השנים העביר האיגוד לרשות המים בקשות שונות להוספת תקנים, שחלקם אושרו ע"י רשות המים תוך הסתייגות שאין מדובר באישור שינוי המבנה הארגוני. אחד מהתקנים שביקש האיגוד לאשר הינו תקן למזכירה ליו"ר האיגוד, אף כי יו"ר האיגוד אינו אורגן, הוא אינו מקבל ביטוי במבנה הארגוני המאושר, וממילא לא פורט מה הצורך בתפקיד זה.

24. ב-12/2023 אושר ע"י מועצת האיגוד מבנה ארגוני חדש, ובו גידול של 2 תקנים לעומת המבנה הארגוני המאושר ע"י רשות המים משנת 2019, וגידול של 3 תקנים של עובדים במיקור חוץ. מבנה ארגוני זה לא אושר ע"י רשות המים.

הביקורת מעירה, שהמבנה הארגוני המחייב את האיגוד הינו זה שאושר ע"י הרגולטור (רשות המים) בשנת 2019, וכל השינויים שנעשו בו לאחר מכן, מבלי שקיבלו את אישור רשות המים, נעשו שלא בסמכות.

25. בגוף הדו"ח מובא פירוט באשר להתפטרותה של סמנכ"לית הכספים מהאיגוד, שטענה בין השאר, שעמדתה המקצועית אינה נשמעת; היא ממודרת מרוב תהליכי קבלת ההחלטות; הממונים עליה לטענתה מתעלמים מהמלצותיה המקצועיות פעם אחר פעם לגבי ניהול תקין ומבקשותיה לפעול לפי הנהלים ובצורה המיטבית; קיימת התנכרות במערכת למעמדה המקצועי, כולל הוצאת תחומים מטיפול מחלקתה.

26. עוד טענה הסמנכ"לית, כי היא נעדרת סמכויות, שכן לא נדרש אישור מח' הכספים כחתימה מחייבת, ובישיבת מועצת האיגוד בהשתתפות נציגי רשות המים טען מנכ"ל האיגוד, שהדבר נבע מכך שהסמנכ"לית מוגדרת כ"מנהלת כספים", ולא כ"גזברית" - טענה שלא התקבלה ע"י רשות המים, שכן ככל שהאיגוד חפץ לקבוע שתי קבוצות מוסמכים לחתימה על תשלום היה עליו לשנות את התקנון (צו ההקמה) של האיגוד.

27. העסקת עובדים באמצעות מיקור חוץ - במועד הביקורת מועסקים באיגוד 5 עובדים באמצעות מיקור חוץ: חשבת, מנהלת חשבונות וחשבת שכר, מנהלת חשבונות ספקים וכוח אדם, ומזכירת מחלקת הסכמים.

היועץ שהאיגוד שכר שירותיו במיקור חוץ (החל מ-1.1.2020) לצורך קבלת שירותים מקצועיים למחלקת כספים ומתן שירותי הנהלת חשבונות הוא זה שבפועל גם מעסיק את אותן עובדות והן מוצבות באגף הכספים באיגוד. בשנים 2020 עד 2023 שילם האיגוד ליועץ סכום של 2,206,234 ₪ בגין העסקת העובדות, כשהרווח הקבלני עמד על 9%.

הביקורת מעירה, שלאיגוד תקנים מאושרים לצורך קליטת עובדים בתחומים בהם מועסקות העובדות באגף הכספים באמצעות מיקור חוץ, כך שלא נראית סיבה מתקבלת על הדעת לתשלום שכר בתוספת רווח קבלני לגורם חיצוני.

28. קליטת עובדות על בסיס הוראת שעה - ביום 19.10.2023 פרסם מנכ"ל משרד הפנים "הוראת שעה - החרגת סוגיות בתחום הון אנושי בתאגידים עירוניים לצורך התנהלות מלחמת חרבות ברזל", שנועדה לייצר רציפות תפקודית מיטבית ומחריגה. כמפורט בהוראת השעה, בין השאר, יכול התאגיד העירוני

לגייס ולאיש באופן זמני, ועד לתקופה של 3 חודשים, במשרה חדשה בתאגיד, וזאת למרות שהמשרה לא אושרה ע"י משרד הפנים במבנה הארגוני של התאגיד.

29. מנכ"ל האיגוד באישורו של יו"ר מועצת האיגוד דאז, אישרו על בסיס הוראת שעה זו קליטת ממונה בטיחות אש, מחליפה לעובדת במחלקת מכרזים שיצאה לחופשת לידה והורות, מנהלת משאבי אנוש ומנהלת מחלקת מכרזים והתקשרויות. לכל אחד מהתפקידים התקיים ראיון למועמד אחד בלבד, ומשלא פורסם מכרז לאיוש משרות אלו, אין בהירות כיצד נודע למועמדים אלה על המשרה הפנויה, והאם קיימת היכרות מוקדמת ביניהם ובין נושאי תפקידים באיגוד.

30. מנהלת מחלקת מכרזים - מדובר במשרה חדשה באיגוד, שאינה נמנית על המשרות במבנה הארגוני המאושר של האיגוד. לפי הרישומים באיגוד העובדת החלה עבודה ב-1.12.2023, בעוד שהראיון עימה התקיים 10 ימים לאחר מכן, ב-10.12.2023. מנכ"ל האיגוד מסר בתגובה, כי העובדת החלה עבודתה ב-10.12.2023, אלא שהבדיקה העלתה, ששיבת העבודה לגבי הצורך בקליטת העובדים (ובכלל זאת, אותה עובדת) בין המנכ"ל ויו"ר האיגוד דאז התקיימה ביום 29.11.2023; סיכום ישיבת העבודה בין השניים, שבו נכתב, שהאיגוד החליט "עפ"י יעוץ יועמ"ש של האיגוד והוראת שעה שיצאה ממשרד הפנים והממונה על התאגידים העירוניים [...] " נושא תאריך 3.12.2023; אישורו של היועץ המשפטי לאיגוד באשר לצורך לקליטת העובדים הינו מיום 4.12.2023, יום לאחר שנכתב שהאמור במכתב מבוסס על יעוץ של היועמ"ש.

31. מנהלת משאבי אנוש - מדובר במשרה חדשה, שלא הייתה קיימת בעת קבלת המועמדת לעבודה, משך עבודתה צריך היה להיות קצוב ל-3 חודשים תוך אפשרות להארכתו ב-3 חודשים נוספים, ובסיום התקופה מחוייב לצאת למכרז. נכון ל-11/2024 העובדת עדיין נושאת בתפקידה באיגוד, מבלי שהתקיים מכרז לתפקיד, כפי שמחייבת הוראת השעה במקרה כמעין זה. יתרה מכך, הביקורת לא קיבלה הסבר מניח את הדעת להעסקתה של העובדת באמצעות מיקור חוץ, שיש בצידה תשלום של 9% רווח קבלני.

32. הביקורת מעירה, כי יו"ר האיגוד דאז לא עיזכן את ועדת הנהלה באשר לקליטתה לעבודה של מנהלת משאבי אנוש, החל מיום 1.1.2024 (כשבוע לאחר מועד הישיבה) באמצעות מיקור חוץ, למרות שהראיון עימה התקיים ב-7.12.2023.

33. הביקורת מדגישה, כי עד אשר לא יאושר מבנה ארגוני חדש ומותאם לצרכים העדכניים של האיגוד, אין לאיש משרות חדשות. לאחר אישור המבנה הארגוני יש לאיש את התפקידים שאינם מאויישים בדרכים החוקיות המחייבות.

34. הטבות לעובדים - איגוד הערים נותן לעובדיו ללא תשלום או בתשלום מופחת, בנוסף על שכרם, מוצרים או שירותים. הביקורת בדעה, שעל מועצת האיגוד לבחון האם ניתן לממן את הטבות דלעיל מכספי האיגוד, והאם הטבות קיבלו את אישורו של הממונה על השכר או של רשות המיס. להלן דוגמאות:

א. נופש שנתי לעובד ולמשפחתו - בישיבת ועדת רווחת עובדים מיום 11.3.2021 נדונה השתלמות ונופש מפעלי לעובדי האיגוד, והוחלט להוציא את העובדים "להשתלמות מקצועית/נופש עובדים/גיבוש" בתקציב שנתי של 5,000 ₪ לעובד, ושניתן יהיה לאפשר לעובדים לצרף לנופש גם בני משפחה, תוך השתתפות סמלית של העובד בגינם. הביקורת מעירה, כי תשלום בגין נופש וגיבוש (בניגוד להשתלמות מקצועית) הינו בניגוד להוראות חוק יסודות התקציב לגבי הנהגת הטבות בגוף כאיגוד ערים.

- ב. ארוחות חמות לעובדי האיגוד - לעובדים מגיעות זכויות שונות הנוגעות לתנאי עבודתם, אולם מימון ו/או סבסוד ארוחות אינם בין התנאים המחייבים. על אף זאת, מסבסד האיגוד ארוחות לכלל העובדים: גם לעובדי השטח העובדים במשמרות וגם לעובדי המנהלה.
35. השתלמויות, כנסים וסיורים מקצועיים בארץ ובחו"ל - בתקופה המבוקרת יצאו מטעם האיגוד משלחות לכנסים, השתלמויות ו/או סיורים מקצועיים בהיקף נרחב, והחל מ-2/2022 ועד 5/2024 (בתקופה של שנתיים ושלושה חודשים) שילם האיגוד בגין כך כ-1.2 מיליון ₪. להלן פירוט של חלק מהנסיעות, לפי סדר כרונולוגי, בהן נטלו חלק נציגי האיגוד:
- א. ועידה בינלאומית לניהול משאבי מים, ביוב ותשתיות בדובאי - האיגוד שלח ומימן נסיעה ל-6 נציגים, בניגוד לנוהל רשות המים לפיו הנהלת האיגוד יכולה לאפשר נסיעה לחו"ל לעד ארבעה עובדים/דירקטורים בשנה; הכנס נערך במהלך 3 ימים, אולם תוכנית הנסיעה של האיגוד לא תאמה למועדי הכנס (נציגי האיגוד טסו לוועידה יום לאחר שהוועידה החלה, ונחתו בשעות אחר הצהריים באותו היום, כך שהם לא השתתפו ביומיים הראשונים מתוך השלושה של הכנס); ביום השלישי והאחרון של הכנס אמורים היו נציגי האיגוד להיות נוכחים בכנס בין השעות 10:00 עד 12:00 אולם שעות אלו לא חפפו לתוכנית הכנס; בשלושת הימים האחרונים של הביקור סיירו נציגי האיגוד באטרקציות תיירותיות; על פניו, בבחינת לוח הזמנים, הנסיעה לדובאי לא שימשה למטרות מקצועיות, וממילא היא לא הניבה לאיגוד ערך מקצועי נוסף, אף כי האיגוד מימן את הנסיעה במלואה (80,084 ₪). יודגש, כי לנסיעה זו, כמו לנסיעות אחרות, הצטרפו בני זוג או מלווים אחרים של נציגי האיגוד.
- בהתייחס לסוכנות הנסיעות דרכה הוזמנו כל הנסיעות להשתלמויות בארץ ובחו"ל, נמצא, כי היא החלה לתת שירותיה לאיגוד בטרם נרשמה במאגר, ובכל מקרה, לא ניתן לדעת האם האיגוד שילם את המחיר הזול ביותר, שכן לא נערכה השוואת מחירים עם סוכנויות נוספות.
- ב. כנס תאגידי המים, הביוב והמט"ש באילת - מועצת האיגוד אישרה נסיעה של 3 חברי מועצת האיגוד ואחד מחברי הנהלת האיגוד לכנס השנתי באילת, בין התאריכים 29.5.2022 ועד 1.6.2022 (4 ימים). עלות השתתפותם בכנס עמדה על 14,400 ₪.
- הביקורת מעירה, כי נציגי האיגוד שהשתתפו בכנס מטעם האיגוד לא העבירו סיכום משותף של עיקרי הדברים בכנס, על מנת ששאר החברים ממועצת האיגוד והנהלתו יוכלו להעשיר את ידיעותיהם בתחום ולהתעדכן בחידושים בו.
- ג. תערוכה בינלאומית IFAT 2022 במינכן, גרמניה - מועצת האיגוד אישרה נסיעה לתערוכה הבינלאומית בין התאריכים 30.5.2022 ועד 3.6.2022 (5 ימים) של יו"ר האיגוד דאז, יו"ר ועדת המכרזים דאז, המנכ"ל ונציגי הנהלת האיגוד. הביקורת מעירה, כי האיגוד שלח לתערוכה מטעמו 6 נציגים (חברי מועצה ועובדים) בניגוד להוראות רשות המים, מה גם שבהוראות נכתב, ש"לא יסעו לחו"ל אותם עובדים/דירקטורים שנה אחר שנה בדצף", ולמרות זאת, יו"ר האיגוד (דאז), המנכ"ל וסמנכ"לית הכספים השתתפו גם בנסיעה לדובאי (3/2022) וגם בנסיעה לגרמניה (6/2022) באותה השנה.
- העלות הכוללת של חבילת הנסיעה היתה 80,974 ₪, ובוצעה ע"י אותה חברת נסיעות מבלי שנבחנו הצעות מחיר של סוכנויות אחרות.
- הביקורת מעירה, כי נציגי האיגוד שהשתתפו בכנס מטעם האיגוד לא העבירו סיכום של עיקרי הדברים בכנס, על מנת ששאר החברים ממועצת האיגוד והנהלתו יוכלו להעשיר את ידיעותיהם בתחום ולהתעדכן בחידושים בו.

ד. פעילות העשרה וגיבוש לעובדי האיגוד באילת - ועדת השתלמויות אישרה יציאה לפעילות גיבוש והעשרה לעובדי האיגוד. מדובר בנופש מפעלי המתקיים מדי שנה ונמשך 5 ימים. לנוכח הצרכים התפעוליים של המט"ש פוצלה הפעילות לשני סבבים: המחזור הראשון בהשתתפות 9 עובדים, והמחזור השני בהשתתפות 18 עובדים ויו"ר מועצת האיגוד דאז. לנופש הצטרפו גם בני משפחה על חשבונם.

הביקורת תמחה באשר לסיבה בגינה הצטרף יו"ר האיגוד דאז לנופש המפעלי, ומעירה, שאותה חברת נסיעות אירגנה גם הפעם את הנופש, בעלות כוללת של 161,900 ₪.

ה. השתלמות מקצועית לחברי מועצת האיגוד בתל אביב - מועצת האיגוד אישרה השתלמות מקצועית לחברי מועצת האיגוד, אשר התקיימה במלון דן בתל אביב, ואורגנה ע"י אותה חברת נסיעות בעלות של 111,243 ₪. מסכום זה הופחתו 3,050 ₪ בגין ביטול השתתפותו של אחד מחברי מועצת האיגוד, כך שהעלות הסופית עמדה על 108,193 ₪.

בהינתן ש-11 חברי מועצה השתתפו בישיבה, ובנוסף, מנכ"ל האיגוד, וממונה פרויקטים והתקשרויות (עובד האיגוד), הרי שהעלות בגין משתתף יחיד עומדת על 8,322 ₪ - סכום גבוה מהמקובל.

ו. סיור מקצועי במתקן לטיפול בבוצה בספרד - בישיבת מועצת האיגוד עידכן יו"ר האיגוד דאז את חברי המועצה על נסיעה לספרד לסיור מקצועי לבחינת מתקנים לטיפול בבוצה בשיטת הקומפוסטציה, 4 ימים לפני הנסיעה בפועל, לאחר שכל סידורי הנסיעה הנדרשים כבר בוצעו (טיסה, ביטוח, מלון וכד'), ובכך מתאיינת מטרת הבאת הנושא לאישור מועצת האיגוד, ולכאורה, היא למראית עין בלבד.

הביקורת מעירה, כי 7 נציגי האיגוד (חברי מועצה ועובדים) הצטרפו לנסיעה, בניגוד להוראות רשות המים, מה גם שבנסיעה השתתפו יו"ר האיגוד (דאז) והמנכ"ל שזו היתה נסיעתם השלישית לחו"ל בשנת 2022, בניגוד לנוהל רשות המים.

בנוסף, הצטרפו לסיור בספרד שלושה יועצים חיצוניים עימם התקשר האיגוד: היועץ המשפטי לפרוייקט השידרוג למתקן, נציג ממשרד התכנון לפרוייקט השידרוג ולמתקן, ומנהל פרויקט חיצוני. רק מנהל הפרוייקט החיצוני הצטרף לנסיעה על חשבונם. הביקורת מעירה, כי צירופם של שני היועצים החיצוניים נעשה בניגוד להוראות רשות המים. בגוף הדו"ח הוצגו עובדות שונות מאלה שהציג יו"ר האיגוד דאז בפני חברי מועצת האיגוד באשר להצטרפות היועצים על חשבון האיגוד. עלות הנסיעה לספרד הסתכמה ב-99,080 ₪.

ז. ביקור במרוקו - ועדת הנהלה אישרה את נסיעתם של 3 חברי מועצת האיגוד והמנכ"ל (סה"כ 4 נוסעים) לכנס תאגידיים במרוקו בין התאריכים 9.3.2023 ועד 15.3.2023, ובסה"כ 7 ימים. הביקורת מעירה, כי אין מדובר בכנס תאגידיים אלא בביקור במרוקו של נציגי תאגידי מים וביוב, שתמהילו פורט בגוף הדו"ח. ברשימת המשתתפים שהובאה בדו"ח לחברי מועצת האיגוד נכלל חבר מועצה נוסף, שלייד שמו צויין, כי הוא "אושד לאחר מכן".

הביקורת מעירה, כי לא ברור מי אישר את נסיעתו של חבר המועצה הנוסף למרוקו ומתי, מה גם שהצטרפותו הינה מעבר למספר הנוסעים המקסימלי הרשאים לנסוע מטעם האיגוד. עוד יוער, כי מנכ"ל האיגוד הצטרף לנסיעה זו למרות שבשנה הקודמת נסע לחו"ל מטעם האיגוד 3 פעמים (דובאי, גרמניה וספרד), וכי גם אחד מחברי מועצת האיגוד הצטרף לנסיעה זו אף כי בשנה הקודמת הצטרף לנסיעה לדובאי.

בבחינת לוח הזמנים בכנס נמצא, כי נציגי האיגוד נפגשו פעם אחת, במשך שעתיים וחצי עם מנכ"ל תאגיד המים של מרקש ונציגי ממשל, וביום אחר יצאו לסיור במט"ש במרוקו. בכל שאר הימים לוח הזמנים כלל טיולים וסיורים באתרים ובאטרקציות. עלות הנסיעה עמדה על 73,722 ₪.

הביקורת מעירה, כי נציגי האיגוד לא הגישו 'דו"ח מפורט באשר למידע שנלמד [...]...' כפי הנדרש בנוהל רשות המים, לכל הפחות בקשר לסיור במט"ש ולפגישה עם מנכ"ל תאגיד המים של מרקש. הביקורת בדעה, כי על הנהלת האיגוד, בבואה לאשר נסיעה מקצועית לחו"ל על חשבון האיגוד, להניח לנגד עיניה את תוכנית הנסיעה (ביקור, סיור וכד'), ולשקול האם האיגוד יקבל ערך מוסף מנסיעות נציגיה.

ח. נסיעה למדריד - מועצת האיגוד דנה באישור נסיעה מקצועית לספרד עבור פרוייקט המתקן לטיפול בבוצה. יו"ר האיגוד דאז ביקש וקיבל את אישור מועצת האיגוד לנסיעה לספרד של 5 נציגי האיגוד: יו"ר האיגוד דאז, מנכ"ל האיגוד, עובד נוסף של האיגוד (שייקבע במועד מאוחר יותר ע"י המנכ"ל), היועץ המשפטי החיצוני לפרוייקט והיועץ המקצועי החיצוני לפרוייקט. ככתוב בפרוטוקול, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לאיגוד, ניתן לאשר את הנסיעה ליועצים המקצועיים במימון האיגוד. הביקורת לא קיבלה לידיה את חוות הדעת של היועץ המשפטי לאיגוד. הוצאות הטיסה, הלינה והאש"ל אושרו לתקופת הנסיעה על חשבון האיגוד בעוד שלשני היועצים החיצוניים אושר מימון הוצאות טיסה ולינה בלבד.

שלושה ימים לפני הנסיעה ביקש יו"ר האיגוד דאז מחברי מועצת האיגוד לאשר נסיעה של שישה נציגים ולא חמישה. עלות הנסיעה הסתכמה ב-82,556 ₪.

הביקורת מעירה, כי חברי מועצת האיגוד אישרו את הבקשה מבלי לבדוק מה הסיבה שבעטייה היה צורך לאשר נסיעתו של נציג נוסף, וכי לא נכתב דו"ח נסיעה ובו סיכום מפורט באשר למידע שנלמד, בניגוד לנדרש בחוזר רשות המים.

36. העסקת יועצים וניהול העסקתם - האיגוד שוכר שירותים מקצועיים חיצוניים, חלקם בהתקשרות ארוכת שנים, ולהלן חלקם: יועץ תקשורת, דובר (מ-2012/4), מבקר פנים (מ-2009/12), ביקורת דו"ח כספי (מ-2003/2), ליווי וייעוץ פיננסי וייעוץ גיוס הון ותעריפים מול רשות המים (מ-2013/2), שירותים מקצועיים למחלקת כספים ומתן שירותי הנהלת חשבונות (מ-2020/1), יועץ משפטי (מ-2019/5, ולאחר קיום מכרז חדש, החל מ-2023/6), יועץ שכר, יועץ ביטוחים, יועץ בטיחות, שירותי IT, יועץ איכות הסביבה, יועץ הנדסי. פירוט באשר לחלק מהיועצים החיצוניים מובא בגוף הדו"ח.

37. רכבים בשימוש האיגוד -

א. בהתאם לנתונים שהועברו לביקורת, בשנת 2021 הוקצו רכבים ל-6 עובדים; בשנת 2022 - ל-9 עובדים; בשנת 2023 - ל-7 עובדים; ובשנת 2024 - ל-7 עובדים. בתקופת כהונת יו"ר האיגוד דאז הוקצה גם לו רכב.

ב. הביקורת לא מצאה מסמכים המעידים על אופן קביעת הזאות להצמדת כלי רכב, כך שהדבר נעשה ללא אמות מידה ברורות וללא תיעוד ההנמקות להחלטות. פעולות אלו אינן עולות בקנה אחד עם כללי מינהל תקין, וממילא מונעות את האפשרות לביצוע בקרה אחר החלטות שהתקבלו.

38. פרוייקטים בביצוע האיגוד - במועד הביקורת, קיימים שני פרוייקטים הנמצאים בשלב זה או אחר בתהליך ביצועם: פרוייקט אחד, הרחבת המט"ש ושדרוגו, והפרוייקט השני - הקמת מתקן לטיפול בבוצה.

א. באשר לפרוייקט הרחבת המט"ש ושדרוגו - תשומת הלב מופנה לממצאי הביקורת שהועלו ע"י רשות המים (ב-3/2024) בקשר להתנהלות האיגוד בתוכנית לשדרוג והרחבת המט"ש.

ב. תכנון הפרוייקט החל ב-2011 ורק סמוך למועד תום הביקורת (12/2024), הסתיים התכנון המפורט.

ג. בישיבת מועצת האיגוד מ-5/2024 הלין אחד מחברי המועצה, ששימש כחבר מועצה גם בקדנציה הקודמת, כי מועצת האיגוד לא עידכנה את חבריה באשר לביקורת המתקיימת באיגוד ע"י רשות המים. הביקורת הנוכחית מטעם עיריית חיפה מעירה, כי לא יעלה על הדעת שתבצע בדיקה מעמיקה של גוף רשמי (רשות המים) באיגוד, וחברי מועצת האיגוד לא עודכנו על כך, בזמן שהם נושאים באחריות על התנהלות האיגוד.

ד. באשר לפרוייקט הקמת מתקן לטיפול בבוצה - האיגוד בחר חברה לביצוע הפרוייקט כספק יחיד, בסכום שעמד באותה עת על 24 מיליון אירו, זאת, למרות שהפרוייקט לא הובא לידיעת רשות המים ולאישורה טרם חתימת האיגוד על ההסכם עם החברה; חברי מועצת האיגוד קיבלו מידע שגוי באשר למעורבות רשות המים בפרוייקט; משלחת מטעם האיגוד נסעה לספרד לצורך ניהול מו"מ על המחיר, אך בהיותה בספרד חתמה על הסכם עקרונית, ובו התחייבות לפיצוי של כ-16 מיליון ₪, במקרה של ביטול החוזה החברה הספרדית; החתימה על הסכם העקרונית ללא סמכות, ותוך ידיעה ברורה שהגורמים הרגולטיביים טרם נתנו את אישורם לביצוע הפרוייקט, מעמידה את האיגוד בפני חשש להוצאות כספיות כבירות, שעלולות לגרום לאיגוד נזק, על כל המשמעויות הנובעות מכך; אחת ההמלצות שהועלו ע"י הביקורת מטעם רשות המים, היא שיש לבחון אפשרות של הטלת אחריות אישית (חיוב אישי) על חברי מועצת האיגוד והנהלה הבכירה, במקרים שבהם יימצא כי הגוף שבאחריותם פעל שלא כדין ובניגוד להוראות רשות המים.

ה. תגובתו המפורטת של מנכ"ל האיגוד באשר לפרוייקט הקמת מתקן לטיפול בבוצה מובאת בגוף הדו"ח.